

Tisdagen den 16 januari

Kl. 13.00–15.59
18.00–22.11

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 30 november samt för den 1, 4–8, 11–15 och 18–20 december justerades.

§ 2 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Förste vice talmannen meddelade

att *Andreas Norlén* (M) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 1 januari, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *John Widegren* (M),

att *Sanne Lennström* (S) återtagit sin plats i riksdagen som statsrådsersättare för statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S) från och med den 1 januari, varigenom uppdraget som statsrådsersättare upphört för *Gustaf Lantz* (S) samt

att *Jonas Gunnarsson* (S) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 22 januari, varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för *Eva-Lena Gustavsson* (S).

§ 3 Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Ewa Thalén Finné* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i valberedningen.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 4 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Moderaternas riksdagsgrupp anmält *Jessika Roswall* som suppleant i valberedningen.

Förste vice talmannen förklarade vald till

suppleant i valberedningen
Jessika Roswall (M)

§ 5 Anmälan om ändrad partibeteckning

Från Pavel Gamov hade följande skrivelse kommit in:

Till Sveriges riksdag

Anmälan om utträde ur Sverigedemokraterna

Härmed anmäles att undertecknad den 9 november 2017 avsagt sig medlemskap i Sverigedemokraterna. Utträdet har kommit till stånd med anledning av djupa meningsskiljaktigheter med partiets nuvarande ledning.

Undertecknad ämnar under återstoden av valperioden att verka i riksdagsarbetet som partipolitiskt oberoende. Detta arbete kommer att ske utifrån ett nationalkonservativt perspektiv för Sverige och svenska folkets väl och ve.

Stockholm den 30 december 2017

Pavel Gamov

nationalkonservativ ledamot av Sveriges riksdag

Skrivelsen lades till handlingarna.

§ 6 Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 18 januari kl. 14.00*.

§ 7 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:

prot. 2016/17:51 för tisdagen den 5 september från finansutskottet,

prot. 2017/18:10 för torsdagen den 7 december från trafikutskottet,

prot. 2017/18:19 för torsdagen den 30 november från finansutskottet samt

prot. 2017/18:20 för torsdagen den 7 december från finansutskottet.

§ 8 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2017/18:232

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:232 Dödfödda barn
av Jenny Petersson (M)

Interpellationen 2017/18:232 *Dödfödda barn* av Jenny Petersson (M)
kan inte besvaras 19 december 2017.

Skälet till dröjsmålet är sjukdom.
Interpellationen besvaras den 23 januari 2018.
Stockholm den 19 december 2017
Socialdepartementet
Annika Strandhäll (S)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditionschef

Prot. 2017/18:55
16 januari

Interpellation 2017/18:247

Till riksdagen
Interpellation 2017/18:247 Psykisk ohälsa och sjukdomar
av Erik Andersson (M)
Interpellationen 2017/18:247 *Psykisk ohälsa och sjukdomar* av Erik Andersson (M) kan inte besvaras 19 december 2017.
Skälet till dröjsmålet är sjukdom.
Interpellationen besvaras den 23 januari 2018.
Stockholm den 19 december 2017
Socialdepartementet
Annika Strandhäll (S)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditionschef

Interpellation 2017/18:271

Till riksdagen
Interpellation 2017/18:271 Vinstförbud i vården
av Lars Beckman (M)
Interpellationen 2017/18:271 *Vinstförbud i vården* av Lars Beckman (M) besvaras tisdagen den 30 januari 2018.
Skälet till dröjsmålet är att interpellationen inkom till departementet först den 10 januari 2018.
Stockholm den 10 januari 2018
Socialdepartementet
Annika Strandhäll (S)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditionschef

Interpellation 2017/18:281

Till riksdagen
Interpellation 2017/18:281 Gotland som föregångare i fråga om förnybar energi
av Emma Wallrup (V)
Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 2 februari 2018.

Statsrådet har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 27 december 2017

Miljö- och energidepartementet

Ibrahim Baylan (S)

Enligt uppdrag

Egon Abresparr

Rättschef

Interpellation 2017/18:287

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:287 Körkort för diabetiker

av Johan Hultberg (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 6 februari 2018.

Skälet till dröjsmålet är brist på tider i kammaren samt tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 22 december 2017

Näringsdepartementet

Tomas Eneroth (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2017/18:290

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:290 Kommunal lantmäterimyndighet

av Lars Beckman (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 6 februari 2018.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 22 december 2017

Näringsdepartementet

Peter Eriksson (MP)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2017/18:295

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:295 Tvångsinlösen av skog

av Saila Quicklund (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 30 januari 2018.

Skälet till dröjsmålet är brist på tider i kammaren samt tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 21 december 2017

Näringsdepartementet

Sven-Erik Bucht (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:296 Mer kollektivtrafik för pengarna
av Emma Wallrup (V)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 25 januari 2018.

Skälet till dröjsmålet är brist på tider i kammaren samt tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 27 december 2017

Näringsdepartementet

Tomas Eneroth (S)

Enligt uppdrag

Annica Sandberg

Departementsråd

Interpellation 2017/18:297

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:297 En fossilfri fordonsflotta
av Emma Wallrup (V)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 25 januari 2018.

Skälet till dröjsmålet är brist på tider i kammaren samt tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 27 december 2017

Näringsdepartementet

Tomas Eneroth (S)

Enligt uppdrag

Annica Sandberg

Departementsråd

Interpellation 2017/18:310

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:310 Brister i vinterväghållningen
av Lars Beckman (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 2 februari 2018.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 12 januari 2018

Näringsdepartementet

Tomas Eneroth (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2017/18:311

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:311 Förändringar på riksväg 50
av Lars Beckman (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 2 februari 2018.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 12 januari 2018
Näringsdepartementet
Tomas Eneroth (S)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

§ 9 Anmälan om faktapromemorior

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2017/18:FPM32 Mot ett gemensamt mervärdesskatteområde i EU – Dags för beslut 2015/16:FPM76, KOM(2017) 706 till skatteutskottet
2017/18:FPM33 Nya CO2-krav för lätta bilar KOM(2017) 676 till miljö- och jordbruksutskottet
2017/18:FPM34 Riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik KOM(2017) 677 till arbetsmarknadsutskottet
2017/18:FPM35 Förslag till revidering av beslut om en civilskyddsmekanism för unionen KOM(2017) 772 till försvarsutskottet
2017/18:FPM36 Meddelande från kommissionen om framtiden för livsmedel och jordbruk KOM(2017) 713 till miljö- och jordbruksutskottet
2017/18:FPM37 Förslag till rådets förordning om Europeiska atomenergigemenskapens forsknings- och utbildningsprogram (2019–2020) som kompletterar Horisont 2020 – ramprogrammet för forskning och innovation KOM(2017) 698 till utbildningsutskottet
2017/18:FPM39 En färdplan för migrationspolitikens inre och yttre dimensioner KOM(2017) 820 till socialförsäkringsutskottet

§ 10 Anmälan om granskningsrapporter

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapporter hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till utskott:

RiR 2017:35 Avskaffandet av revisionsplikten för små aktiebolag – en reform som kostar mer än den smakar
RiR 2017:36 Sida-finansierad myndighetssamverkan – goda förutsättningar för biståndseffektivitet?
RiR 2017:37 Statligt ägda bolag med samhällsuppdrag – regeringens styrning
RiR 2018:1 Fastställande av föräldrapenning för egenföretagare

§ 11 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Skrivelse
2017/18:65 till socialutskottet

§ 12 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Socialutskottets betänkande

2017/18:SoU10 Lag om bistånd till enskilda efter evakueringar till Sverige

Trafikutskottets utlåtande

2017/18:TU8 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag om ändring av kombidirektivet

Civilutskottets betänkande

2017/18:CU5 Anpassning av svensk rätt till EU-förordningen om linbaneanläggningar

Konstitutionsutskottets betänkanden

2017/18:KU18 Snabbare omval

2017/18:KU12 Skadestånd och Europakonventionen

2017/18:KU5 Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

2017/18:KU10 Granskning av statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.04 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet i fem minuter i väntan på att statsrådet Sven-Erik Bucht skulle infinna sig i kammaren för att lämna svar på interpellation 2017/18:225.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 13.09.

§ 13 Svar på interpellation 2017/18:225 om landsbygdens villkor

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jag ber om ursäkt för förseningen beroende på trafikproblem på grund av väder och vind, både i luft och på land.

Lars Beckman har frågat mig vilka konkreta åtgärder jag som statsråd har vidtagit i min tjänsteutövning för att regeringen och myndigheter ska ta socioekonomiska hänsyn rörande rovdjur i eftersatta kommuner och

områden, som jag skriver om på regeringens hemsida och i budgetpropositionen. Han har också frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att göra det enklare och billigare att bo och verka på landsbygden för de individer som drabbas av det omfattande rovdjurstrycket.

Regeringens ambition är, och har under hela mandatperioden varit, att bringa ordning och reda inom svensk viltförvaltning. Det långsiktiga målet för rovdjurspolitiken är att de stora rovdjuren ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas. Sverige ska ha livskraftiga rovdjursbestånd. Samtidigt ska människor som lever och verkar på Sveriges landsbygd kunna känna trygghet, bedriva jakt och hålla tamboskap.

Regeringen arbetar kontinuerligt för att förbättra förtroendet för rovdjurspolitiken. För en snabbare, effektivare och mer likvärdig beslutsprocess gäller numera att ärenden och mål om jakt på stora rovdjur ska handläggas skyndsamt och att beslut om sådan jakt överklagas till Förvaltningsrätten i Luleå. För att domstolarna ska kunna pröva eventuella överklaganden av beslut om licensjakt på varg före jaktstart gäller numera att sådana beslut får fattas senast den 1 oktober.

Rovdjursförvaltningen är regionaliserad. För förankring och trovärdighet inom viltförvaltningen behövs lokalt inflytande, samverkan och reell delaktighet, till exempel så som sker genom viltförvaltningsdelegationerna. I dessa sammanhang finns möjlighet till samråd och faktiskt inflytande i myndigheternas processer. Regeringen värdesätter delegationernas roll i detta sammanhang och har nyligen stärkt det lokala inflytandet genom att utöka delegationerna med två representanter för olika lokala intressen.

Regeringen har också förbättrat möjligheten att ge ekonomiskt stöd till åtgärder för att förebygga och ersätta skador av vilt inom jordbruket. Regeringen har därför gjort stora höjningar av anslaget till detta stöd, från drygt 30 miljoner kronor när regeringen tillträdde till drygt 52 miljoner kronor. För att förenkla att dessa medel kommer till nytta hos enskilda jordbrukare beslutade regeringen den 23 november 2017 om regler som underlättar stöd till nämnda ändamål. Avsikten är att detta ska kunna bidra till den långsiktiga förankringen av rovdjurspolitiken hos de människor som lever och verkar på landsbygden, det vill säga hos de människor vars vardag kan komma att påverkas av rovdjursförekomst.

En hållbar viltförvaltning kännetecknas av balans mellan å ena sidan viltvärde och å andra sidan näringsverksamheter och människors livsmiljöer. Regeringens intention är också att ge goda förutsättningar för viltförvaltning som näring och som fritidssysselsättning. Detta kan bidra till att skapa arbetstillfällen på landsbygden. Viltet är en viktig resurs som ska förvaltas långsiktigt.

Anf. 2 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Välkommen till debatten, statsrådet Bucht! Du fick uppleva vardagen för oss som bor på landsbygden med försenade flyg och dålig vinterväghållning. Men det är trevligt att du tagit dig hit.

Jag skrev denna interpellation om rovdjur efter ett rovdjursmöte som vi hade i Ljusdal i höstas. Det var ett väldigt stort intresse för mötet. Det var en mycket stor uppslutning och många upprörda känslor den kvällen i Ljusdal i Hälsingland. Folk hade åkt 20 mil för att vara med på mötet.

Om man jämför stämningen på mötet i Ljusdal med det svar som statsrådet nyss presenterade här i kammaren kan man väl säga att det är som skillnaden mellan natt och dag och svart och vitt. På mötet, dit människor hade åkt från hela Gävleborg, var man fly förbannad över den rovdjurspolitik som förs. Man var besviken över Miljöpartiets och Socialdemokraternas politik. Det som upprörde mest kanske var just den brist på hänsyn och respekt som det innebär att bo på svensk landsbygd.

Under förra mandatperioden fattade riksdagen ett klokt beslut om att vi ska ha 170–270 vargar i Sverige. Det var inte så att vi satt i den här kammaren och hittade på det, utan det var omfattande möten runt om i Sverige, inte minst i mitt hemlän, Gävleborg. Där hade vi många möten med alla olika intressenter för att komma fram till hur många rovdjur vi ska ha och att de ska vara spridda över hela Sverige.

Det är klart att det inte är roligt – det var därför jag frågade om de socioekonomiska hänsynen – när en förskola i Ljusdal inte törs och vill släppa ut barnen på förskolans gård. Det hände också i Ockelbo. Arbetarbladet skrev om förskolepersonalen i Ockelbo som sa: Vi kan ju inte släppa ut barn på gården med risk för varg.

Jag noterade att Länsstyrelsen i Stockholm fattade ett klokt beslut om skyddsjakt på två vargar och sannolikt de två enda vargar som fanns i Stockholm. Då använde man just som argument: Vi är rädda om barnen. Det var ett mycket bra beslut som Länsstyrelsen i Stockholm fattade om skyddsjakt. Men den fråga som man då kan ställa sig är om barnen i Ljusdal är mindre värda än barn i Stockholm? Det måste väl vara rimligt att det är samma lagstiftning och samma tillämpning som gäller oavsett var barnen bor.

Vi vet också efter interpellationsdebatter i höstas här med ett annat statsråd att man numera inte arbetar efter 170–270 vargar i Sverige utan snarare 300, och detta utan att riksdagen har fattat ett nytt beslut. Vad skickar det för signaler till medborgarna i Sverige? Sveriges högsta beslutande församling har fattat ett beslut som medborgarna naturligtvis förväntar sig att våra myndigheter följer. Det vore naturligtvis intressant att höra Sven-Erik Bucht förklara varför regeringen inte säkerställer att våra myndigheter följer riksdagens beslut.

I mitt nästa inlägg tänker jag lägga in rovdjursfrågan i helhetsbilden över dem som bor på landsbygden, hur man känner och upplever regeringens direkt landsbygdsfientliga politik.

Anf. 3 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Fru talman! Landsbygdsministern! En bra politik för hela Sverige är ju grundläggande för att hela Sverige ska leva och att vi har en levande landsbygd. Där oroar dagens politik med alltifrån skattechocker på elbilar, lastbilsskatt med fördyrade transporter som resultat, flygskatt, där vi redan före införandet ser resultatet av indragna flyglinjer i exempelvis mitt eget hemlän, Värmland.

Det är bra med en jord- och skogsbrukspolitik som fungerar. Jag ska senare i dag debattera artskyddsförordningen med miljöminister Karolina Skog – en fråga där det inte händer så mycket från regeringshåll. Om man tar del av vad som har sagts i debatterna här i riksdagen tidigare kan man ju förstå att regeringens två olika partier och miljöministern Karolina Skog

från Miljöpartiet å ena sidan och landsbygdsministern från Socialdemokraterna å andra sidan är långt ifrån eniga. Detta gäller också rovdjurspolitiken.

Vi har ett riksdagsbeslut om att det ska finnas 170–270 vargar, som Lars Beckman sa här precis innan. Jag debatterade vargfrågan med miljöministern före jul och fick inte intrycket att riksdagens beslut vägde speciellt tungt där, utan att vi snarare är i behov av fler vargar i Sverige.

Hemma i Värmland bedömer man i dag att det finns ungefär lika många vargar bara i vårt län som riksdagen har beslutat att det ska finnas i hela landet, och då blir det ju lite skevt.

Därför är det intressant att fråga vad landsbygdsministern gör och vad regeringen gör. Det känns nämligen som att regeringen talar med ganska många tungor, och det låter ungefär lika enigt som det gör på Folk och Försvar i Sälen. Beroende på vilket parti eller departement man representerar har man olika budskap. Det är allvarligt när det gäller vilka signaler vi sänder ut i samhället.

Vår ambition är att vi ska ha en rovdjurspolitik som är hållbar och acceptabel och som har en acceptans i samhället. Vi ska ha en rovdjurspolitik som gör att det går att ha en fungerande landsbygd där man kan bedriva den verksamhet man vill.

Min fråga är därför: Vad gör landsbygdsministern konkret för att vi ska ha en aktiv landsbygdspolitik och en rovdjurspolitik värd namnet – en rovdjurspolitik som fungerar och som det finns respekt för inte bara i riksdagens kammare och innanför tullarna i vår huvudstad utan i de län där vargen faktiskt finns och där personer lever med vargar runt husknuten?

Anf. 4 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jag är glad att jag får möjlighet att diskutera landsbygdens villkor, vilket handlar om mycket mer än licensjakt efter varg. Jag ska återkomma till de många olika delarna i detta.

Jag är också glad för det nyväckta intresse som Moderaterna visar för svensk landsbygd. Så var det inte under er regeringstid. Eller är det en ulv i fårakläder som uppträder?

Låt mig återgå till jakten. Regeringens ambition har under hela mandatperioden varit att bringa ordning och reda i rovdjursförvaltningen. Den måste vara hållbar och effektiv. Det är viktigt för att människor ska känna att vi tar detta på allvar.

När denna regering tillträdde hösten 2014 fungerade inte licensjakt efter varg över huvud taget. Det var en enorm oreda i hela rovdjurspolitiken. Det var kaos. Alliansen lämnade över en hiskelig oreda i rovdjurspolitiken, framför allt vad gällde licensjakten.

Fru talman! Enligt statistiken för alliansregeringens sista tre år var det ingen licensjakt efter varg 2012. År 2013 var det tre vargar, och sedan avbröts licensjakten genom domslut. År 2014 var det ingen licensjakt efter varg. Det var alltså tre vargar på tre år.

Fru talman! Denna regering fick rovdjurspolitiken på plats och skapade ordning och reda. Under våra tre första år var det licensjakt på 83 vargar. Jämför det med tre!

Jag tror att det finns anledning för ledamöterna att vara lite självkritiska. Det var total oordning i rovdjurspolitiken när vi tillträdde.

Det är viktigt med lokal närvaro, bland annat genom viltförvaltningsdelegationer. Här finns företrädare för de politiska partierna och för viltförvaltning, friluftsliv, turism och skogsnäring. Det är många olika intressen som ska finnas med för att detta ska bli bra.

Fru talman! Oavsett om vi har en bra representation är grunden för att detta ska fungera att det är ordning och reda och att det finns rättsprocesser som håller. Så var det inte tidigare. Det upphävdes av Högsta förvaltningsdomstolen, och det var till och med så att EU-kommissionen drev ett ärende mot Sverige. Det var total oreda inom licensjakten efter varg, men det har denna regering ställt till rätta.

Anf. 5 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag tackar för statsrådets inlägg.

Jag vet inte vem det är statsrådet försöker tala till. Det kan i alla fall inte vara till Sveriges jägare, för de vet hur det ligger till. Det kan inte vara till dem som bor på landsbygden, för de ser effekterna av Miljöpartiets och Socialdemokraternas politik. Kanske blir någon SSU:are som läser detta protokoll sedan imponerad av statsrådet, men de som bor på landsbygden i Ljusdal blir inte imponerade.

Jag tror att man måste sätta in Miljöpartiets och Socialdemokraternas misslyckade rovdjurspolitik i ett större sammanhang. Varför var folk så förbannade i Ljusdal den där kvällen? Jo, jag tror att det är den sammanlagda effekten.

Jag tror att det beror på skattechocken på drivmedel. Det är den största höjningen i Sveriges historia med automatisk uppräknings av skatten utan politiska beslut. Jag tror att det beror på fordonsskatten, som ska chockhöjas på bilar som används på landsbygden – på dieslbilar, som Miljöpartiet vill förbjuda.

Jag tror att det beror på bristfällig vinterväghållning. Jag är helt övertygad om att landsbygdsministern inte läser Hela Hälsingland, men hade han gjort det hade han sett bil på bil som de senaste veckorna åkt av vägen.

Jag tror att det beror på nedsläckt gatubelysning på statliga vägar och på tvångsombildning av statlig väg i Hälsingland till enskild väg. För att spara 15 000 per år beslutade Trafikverket att lägga ut 500 000 kronor för att ombilda en väg.

Jag tror att det beror på att Telias kopparnät släcks ned, vilket vi kunde läsa om i förra veckan, och det senaste påfundet att man inte ska få elda i sin vedspis som man har i köket för att kunna laga mat.

Jag tror att det beror på flygskatten, som ni inför.

Fru talman! Jag har inte ens nämnt kilometerskatten, energiskatten och nedsläckningen av kärnkraften. Jag skulle kunna tala i två minuter till om all landsbygdsfientlig politik ni för.

Jag tror att det är därför folk blir så förbannade och att 50 personer kommer till Ljusdal en kväll för att diskutera rovdjurspolitiken. De är helt enkelt fly förbannade över att riksdagens beslut inte följs. Jag har stor förståelse för att den som är småjordbrukare i Ljusdal blir ledsen och förbannad över att hans oro och småföretagsamhet inte tas på allvar när varg, björn eller andra rovdjur stryker runt hörnet.

Då är vi tillbaka till min interpellation. Vad har regeringen gjort för att kompensera? Ni skriver på er hemsida att ni ska ta socioekonomiska hänsyn och att man ska kunna bo och leva i hela Sverige. Det är fina ord som

alla partier ställer upp på. Det finns ingen som har en annan uppfattning. Det finns ingen som har en annan uppfattning än att det ska vara ordning och reda i rovdjurspolitiken. Problemet är bara att den politik ni för är det rakt motsatta, precis som jag sa i mitt förra anförande.

Det vore roligt om ni hade någon liten åtgärd som gjorde det enklare att bo i Hälsinglands inland eller i Gästrikland. Statsrådet skulle kunna säga att ni har höjt a-kassan eller andra bidrag. Men det är inte det människor efterfrågar, utan att man faktiskt ska kunna bo och leva i hela Sverige. Då är rovdjurspolitiken *en* viktig del, men precis som statsrådet sa är det givetvis helheten av politiken som är viktig.

Valet i september ger väljarna möjlighet att utvärdera vad Socialdemokraterna sa före valet och vad Miljöpartiet i regeringen beslutade efter i rovdjurspolitiken.

Anf. 6 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Fru talman! I landsbygdsministerns svar finns stora likheter med svaren man får på andra interpellationer från andra statsråd oavsett ämne. De handlar om vad som hände i Sverige under alliansregeringen, och då hände det mycket. Det är i och för sig bra att regeringen fokuserar på vad Alliansen gjorde, och det vore också bra om man gjorde mycket av det Alliansen gjorde och skulle vilja göra.

Däremot handlar det väldigt lite om vad landsbygdsministern gör. Det var just den frågan som ställdes: Vad är landsbygdsministerns politik? Vad gör landsbygdsministern för att rovdjurspolitiken ska bli förbättrad? Vad gör landsbygdsministern för att landsbygdspolitiken och politiken för hela Sverige ska bli bättre? Det var detta som både Lars Beckman och jag ställde frågor om.

Jag kan inte se hur skattechocker på dieselbilar, lastbilsskatt som fördyrar transporter, flygskatt som innebär nedlagda flyglinjer eller oenighet inom jord- och skogsbrukspolitiken mellan Miljöpartiet och Socialdemokraterna, som fördröjer bland annat utredningar om artskyddsförordningen och ställer till det ganska mycket, kan gagna Sverige.

Nu har landsbygdsministern använt ett av sina inlägg till att berätta vad alliansregeringen gjorde, och han tycker – inte helt överraskande – att alliansregeringen inte gjorde rätt saker. Men jag ger landsbygdsministern en ny chans: Vad har regeringen gjort, och vad avser ministern att göra för att få ordning på dessa frågor? Det gäller alltså inte vad Alliansen gjorde, och ministern behöver inte ens säga vad Alliansen avser att göra. Vad avser ministern att göra under återstoden av sin tid som minister fram till nästa val?

Anf. 7 ISAK FROM (S):

Fru talman! 2018 års första interpellationsdebatt tar vid nästan där 2017 års slutade.

Moderaterna känner sig hårt klämda därför att den S-ledda regeringen har tagit tag i att hålla ihop Sverige och lansera en politik för hela landet. Man har tillsatt en landsbygdskommitté, som har presenterat 70 gemensamma förslag. När Lars Beckman ställer en interpellation nämner han inte detta med ett ord över huvud taget. Han nämner i sin interpellation en liten snutt om att det ska vara möjligt att verka och bo och att det ska finnas samhällsservice i hela landet, även utanför de större orterna. Det är bra.

Det ska också gå att bygga i de strandnära lägena, men det återkommer jag till.

I övrigt handlar hela interpellationen om jakt på varg och om vilt- och rovdjursförvaltning, och det är där det kommer fram hur ställda Moderaterna helt plötsligt blir när den S-ledda regeringen, precis som statsrådet Sven-Erik Bucht redovisade, tar tag i de delar som har saknats för att man ska kunna genomföra en hållbar rovdjursförvaltning som EU-kommissionen tror på och som också de som hanterar biologisk mångfald tror på.

Nu har WWF förtroende för svensk rovdjurspolitik och överklagar inte längre de jaktbeslut som fattas i Sverige. Vi har fått en ordning som är hanterbar juridiskt i domstolar. Så var inte fallet, precis som statsrådet hänvisade till, när den moderatledda regeringen styrde. Då lämnades många av dessa delar vid sidan om, vilket skapade kaos.

Det finns fortfarande delar att ta tag i. Jag ser inte att någon moderat över huvud taget har lyft upp samernas situation. Samerna har rovdjur in på knuten – andra rovdjur än varg förvisso – som också behöver ha en gynnsam bevarandestatus och som även behöver hanteras. Jag har aldrig hört en moderat lyfta upp detta över huvud taget, och man kan fundera på vad det beror på.

När det kommer till strandskydd måste vi minnas vem som satte igång den karusell som råder i dag. Det var faktiskt den moderatledda regeringen som 2013/14 lade fram den proposition som ligger till grund för den situation för byggande som vi har i dag och som gör att länsstyrelserna runt om i landet har fått möjligheter. Kommunerna kunde tidigare lägga fram en strandskyddsdispens som de ansåg vara möjlig utifrån de lokala förhållandena, men nu har man skapat en lagstiftning som hela landet följer. Men Lars Beckman tar inte upp detta speciellt mycket när han står här i talarstolen, egentligen inte alls, fast det handlar om detta initialt. Det är viktigt att vi kommer till reda så att det faktiskt går att bygga på de håll där detta är lämpligt.

Vi måste också vara medvetna om att vi har högre flöden i våra vattendrag. Vid vissa av våra vattendrag runt om i landet är det inte lämpligt att bygga, men det finns många sjöar och vattendrag i Sverige där det borde vara lättare att bygga.

Regeringen kommer att presentera en proposition utifrån Landsbygdskommitténs förslag, och det återstår att se vilka åtgärder vi kan vidta för att förbättra situationen.

Anf. 8 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Jag vill som avslutning på debatten säga att jag saknar landsbygdsministerns svar på om han tycker att det är rimligt att myndigheter ska följa de beslut som riksdagen har fattat. När det gäller beslutet om hur många vargar vi ska ha är det tydligt att de inte följs.

Det som möjligen är märkligt i denna debatt är att regeringens ministrar, när de är uppe i talarstolen, fortsätter att skylla allt som går dåligt på den förra alliansregeringen. Det kan man göra, men det börjar bli smått märkligt att man inte har lyckats lösa saker på tre år utan fortsätter att skylla på en annan regering därför att man inte klarar av saker och ting.

Jag håller med i den breda diskussionen, fru talman, och det var därför jag begärde ordet. Man ska givetvis bedöma politiken i dess helhet. Då kan man konstatera att regeringen i varenda budget den har lagt fram har höjt

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

skatten på bensen och diesel. Fordonsskatten höjs från och med årsskiftet, och man ska införa en flygskatt från och med den 1 april. Man har också planerat att införa en kilometerskatt före valet. Åtminstone säger halva regeringen att detta ska vara gjort innan dess.

Om man lägger ihop all denna politik, fru talman, kan man konstatera att det är skatt på avstånd. Jag tycker att Norrmejeriers vd sa det bäst: Detta är inte miljöskatter, för avstånd kommer vi alltid att ha i Norrland. Vi skulle kunna köpa in ellastbilar, men det skulle fortfarande inte vara möjligt att undkomma de skatter på avstånd som regeringen vill ha.

Detta är precis vad det handlar om: Man ska straffa människor med avstånd. Det är det genomgående temat i alla dessa försämringar. Så jag håller absolut med landsbygdsministern om att man ska se politiken i dess helhet.

Avslutningsvis, fru talman, hörde jag Isak From gå upp och berätta på det sätt han gör om regeringens förträfflighet och att moderater verkar rädda därför att regeringen är så förträffligt bra, eller hur han nu uttryckte sig – det står väl i protokollet. Jag vill bara säga att det finns tidningar man kan läsa. I Aftonbladet, med tydlig vänsterprägel, kan man läsa att väljarna i Sverige är mindre nöjda med statsministern än vad de amerikanska väljarna är med Donald Trump. Detta säger en hel del om hur läget ser ut i svensk politik.

Anf. 9 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Egentligen spelar det ingen roll vilket intervall man har på vargbeståndet om man inte har ordning och reda i jaktpolitiken. Tre vargar på Alliansens sista tre år – det är klart att vargpopulationen steg en bra bit över 400 vargar. Det var på grund av att man inte hade ordning och reda i detta.

Sedan dess har vi fått ordning och reda. Under våra tre år har det beräknats licensjakt på 83 vargar, och beståndet har minskat. Om man inte har ordning och reda får man jättestor problem, och det är detta problem som ännu lever kvar på svensk landsbygd. Vi har ordnat upp detta.

Som jag sa inledningsvis handlar landsbygdens villkor inte bara om licensjakt på varg. På jaktområdet är en viktig sak som vi också har fått ordning och reda på fjälljakten, där svenskar och lokalbefolkningen trängdes ut på grund av ett annat regelverk som Alliansen satte på plats. Detta har vi nu ändrat. Vi har också sett till att jordbruket och skogsbruket inte ska drabbas så hårt av betestryck från dovvilt, där vi har infört möjlighet till kalvjakt.

Vi har också försökt få den extrema utfodring som sker på vildsvin på plats, så att jordbrukare inte ska förlora hundratals miljoner kronor på förstörda grödor varje år. Detta stoppades tyvärr. Vi har försökt med många saker, och vi har gjort många saker.

Jag tycker att ni moderater målar upp en väldigt mörk bild. Det är dystert efter dystert som går upp i talarstolen. Jag tycker att man ska närma sig landsbygdens problem med ödmjukhet. Den har försakats under lång tid av många regeringar av många olika kulörer. Det är viktigt att man inte tror att man är bäst. Men jag vill nämna dieselskatterna också. Alliansregeringen höjde dieselskatten två gånger. Man försämrade dieselskattereduktionen fyra gånger. En av de första åtgärder som denna regering vidtog var att höja dieselskattereduktionen och förbättra den från 90 öre till 1,70.

En annan sak som drabbade landsbygden mycket hårt var att man tog bort det särskilda reseavdrag som fanns.

Jag ska nu tala lite grann om vad vi har gjort. En sak gäller lanthandlarna som har haft en dramatiskt negativ utveckling under de senaste tio åren. Antalet butiker har minskat från omkring 2 900 butiker till 1 200 butiker. Vi har infört ett driftsstöd på 35 miljoner per år. Branschföreträdarna tycker att det är en jättebra åtgärd. Man har stoppat butiksdöden. Investeringssstödet är fördubblat.

Vi har i dag ett stöd till bredband, och vi säger att alla i Sverige ska ha bredband. Det ska vara 100 procents täckning, inte 90. Vi har satsat 5,5 miljarder på arbetet med detta.

Vi har antagit en livsmedelsstrategi, och jag är mycket glad över att alla äntligen ställde sig bakom den – även Moderaterna som sa nej till den under flera år. Vi har avsatt 1 miljard kronor för att skapa verkstad när det gäller detta. Detta är fråga om jobb ute på svensk landsbygd.

Momsen sänks nu från 25 till 6 procent på de gröna näringarna och naturturismen. Vi går in med en satsning på 1,2 miljarder på hela Sverige i budgeten 2018.

Jag ska återkomma med ännu fler åtgärder som denna regering vidtar för att satsa på landsbygden. Denna regering tror på svensk landsbygd.

Anf. 10 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för detta. Jag har en personlig teori. Det är möjligt att den är fel, men jag ska ändå framföra den. I de frågor som gäller landsbygdspolitiken där Socialdemokraterna och Miljöpartiet är överens bestämmer Socialdemokraterna. Men i de frågor där regeringen inte är överens bestämmer Miljöpartiet. Det kan inte finnas någon annan förklaring. Jag är också född och uppvuxen i Norrbotten, Sven-Erik Bucht, och har min släkt i Överkalix. Det kan inte finnas någon annan förklaring till krigsförklaringen mot landsbygden från Miljöpartiet och Socialdemokraterna. Det är inte så att statsrådet är omedveten om vad det betyder när man chockhöjer bränsleskatter, dieselskatter och fordonsskatter, drar ned på vägunderhållet, släcker gatubelysningen och inför flygskatt. Naturligtvis är landsbygdsministern inte omedveten om vilka konsekvenser som detta får.

Om Sven-Erik Bucht hade varit i Järvsö och stannat vid Tempo i Vallsta och gått in och pratat med den småföretagare som driver denna butik hade han kunnat fråga: Varför säljer du din butik? Då hade denna småföretagare kunnat berätta att droppen blev när ni fördubblade arbetsgi-
varavgifterna för unga. Det var det som gjorde att denna butik gick från plus minus noll till röda siffror. Uppenbarligen har alltså den positiva delen av regeringens politik inte slagit igenom utan bara den negativa.

I tidigare svar har vi fått höra att man har regionaliserat rovdjurspolitiken och antalet vargar. I december skrev Länsstyrelsen i Gävleborg på sin hemsida: Att bevilja skyddsjakt på ett helt revir skulle innebära att skyddsjakten blir populationsreglerande, vilket inte är tillåtet enligt gällande lagstiftning.

Jag skulle gärna vilja veta hur landsbygdsministrarnas påstående om regionala beslut går ihop med beslutet från Länsstyrelsen i Gävleborg.

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 11 ISAK FROM (S):

Fru talman! I grunden tycker jag att det är bra att vi har denna debatt. Det är viktigt att vi debatterar landsbygds villkor. Alltför länge har vi inte gjort det, utan det har varit storstadsnormen som har fått råda. Därför är det bra att vi har denna diskussion. Utan tvekan behövs den.

Under den förra mandatperioden hade vi många och långa debatter här i kammaren om mobiltäckningen. Det har vi inte haft nu. Jag och statsrådet, som då var ledamot, hade många debatter här med ansvariga statsråd om mobiltäckningen. Vi pressade den borgerliga regeringen, så att det faktiskt började hända saker. Nu hör vi nästan inte någonting om detta, i alla fall inte tillnärmelsevis lika många klagomål på mobiltäckningen som tidigare. Men det finns fortfarande saker kvar att göra. Det finns också mycket att göra åt vägunderhållet. Det var helt nödvändigt och viktigt att regeringen höjde bredbandsmålet, så att alla ska ha rätt till snabbt bredband. Vi kan inte ha det som under den borgerliga regeringens tid, nämligen att 10 procent skulle vara utan snabbt bredband – 1 miljon människor utanför storstäderna skulle inte ha snabbt bredband.

Det är mycket viktigt att Ardalan Shekarabi pekar med hela handen och säger att myndigheterna ska finnas i hela landet. Det är mycket viktigt att man har gett myndigheterna i uppdrag att tala om hur de ska klara av samhällsservicen i hela landet och hur de ska samverka ute i landet, så att alla människor faktiskt har tillgång till denna viktiga samhällsservice.

Vi måste också börja bygga järnväg som är hållbar och som är ett alternativ till långa lastbilstransporter. Där skiljer vi oss från Moderaterna. Vi är ganska tydliga med att vi inte kan ha det som vi har det i dag med en orättvis beskattning, där vi straffbeskattar svenska åkerier. Däremot har denna regering inte lagt fram något förslag om hur detta ska gå till.

Anf. 12 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Det är intressant att höra landsbygdsministern storstilat berätta om den fantastiska politiken, där man har höjt skatterna med miljardbelopp för människor som lever där avstånden är stora. Man höjer bensinskatten, dieselskatten och fordonsskatten. Man försämrar också reseavdraget. Om ministern tycker att detta var bekymmersamt, kan man fråga varför denna regering fortsätter att försämla reseavdraget för människor på landsbygden. Som jag sa ska man införa en flygskatt, och man vill införa en kilometerskatt. Detta är skatter på avstånd och inte skatter för miljöns skull. Norrmejeriers vd sa att om företagets alla lastbilar skulle gå på el skulle han ändå få betala dessa skatter. Det är detta som är problemet.

Efter dessa miljarder i skattehöjningar berättar ministern att man har satsat 35 miljoner på handlarna på landsbygden. Jag säger inte att det är dåligt. Det är jättebra. Men de har sannolikt fått betydligt högre skatter än dessa 35 miljoner i och med de andra åtgärderna som ni har vidtagit. Dessutom försämlar ni i övrigt. Det är detta som inte går ihop. Man måste se helheten. Man kan inte höja skatter med miljarder kronor och sedan pytsa tillbaka några enstaka miljoner och tycka att man gör ett fantastiskt bra jobb. Det håller inte.

Jag tycker fortfarande att ministern ska svara. Riksdagsbeslutet är att vargbeståndet ska vara mellan 170 och 270. Enligt inventering är det i dag runt 400. Även om ministern skulle påstå att det är nedåt 360 är beståndet fortfarande mycket större än det som riksdagen har beslutat om. Då är min

fråga: Tycker ministern att det är rätt och rimligt att det är på det sättet? Ministern har varit ansvarig i tre år. Skyll därför inte på alliansregeringen. Det blir bara tramsigt.

Prot. 2017/18:55
16 januari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 13 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jag förstår att det är jobbigt att höra hur verkligheten ser ut. Det är inte konstigt att det blev långt över 400 vargar när man under många år bara sköt tre.

Jag är glad att Lars Beckman har besökt en landsbygdskommun. Det finns 139 landsbygdskommuner, och jag har besökt drygt 90 hittills. Min ambition är att besöka alla 139 innan perioden är slut. Det är viktigt att vi är ute och lyssnar på de människor som finns där. Jag är själv landsbygdsbo, och jag vet hur det känns när en affär läggs ned. Jag vet hur det är när en skola inte finns kvar; jag är mycket väl medveten om det. Jag bor vid en enskild väg, så jag vet vad det innebär.

Det finns dock mycket möjligheter på svensk landsbygd, och det finns så mycket positiva krafter där som vi måste ta vara på. Det är därför viktigt att vi är ute och lyssnar på människor och ställer olika politikområden till rätta. Ett politikområde där det var absolut nödvändigt att ställa saker till rätta är den stora rovdjurspolitiken och den oreda som fanns inom den. Vi ställt det till rätta. Det ska vara ordning och reda i den politiken.

Det finns dock många andra områden. Jag berörde i mitt förra inlägg den satsning vi nu gör om 1,2 miljarder, en Hela Sverige-satsning. Den handlar om gröna jobb, servicecenter och länscenter. Den handlar också om stöd till de gröna näringarna, vilket är speciella stöd som är viktiga inte minst för Norrland.

Regeringen har även avsatt 1,5 miljarder i budgeterna för 2019 och 2020 för en sammanhållen landsbygdspolitik. Vi har flyttat ut statliga jobb, som under en annan regering – jag behöver inte nämna den, för ni vet vilken – flyttade in till Stockholm från landsbygden. Nu omlokaliserar vi. Vi ser hela landet. Den här regeringen står upp för Sveriges landsbygd.

Jag tackar för debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellationerna 2017/18:47 och 49 om mer resurser till tullen

Anf. 14 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Edward Riedl har frågat mig om jag avser att tillföra mer resurser till tullen före mandatperiodens slut och om jag avser att se över om det skulle vara möjligt att vid Sveriges hamnar och gränsövergångar sätta upp loggutrustning som kan upptäcka störsändare.

Ja, jag avser att tillföra mer resurser till Tullverket innan mandatperioden är slut. Regeringen har i budgetpropositionen för 2018 föreslagit en permanent ökning till Tullverket om sammanlagt 185 miljoner kronor. Det är en kraftig ökning de kommande fyra åren och motsvarar drygt 10 procent jämfört med dagens anslagsnivå. Resurserna ska användas för att öka tullkontrollerna vid gränserna.

Vad avser frågan om störsändare ser jag inget hinder för att sätta upp detekteringsutrustning för att upptäcka störsändare, men vilken utrustning som är mest ändamålsenlig och effektiv bör lämpligen de berörda myndigheterna själva besluta om.

Anf. 15 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

Sverige har under relativt kort tid blivit ett paradiset för utländska stöldligor. Det är låg risk att åka fast, och om man väl åker fast är det mycket låga straff i Sverige. I kombination med en näst intill obefintlig gränskontroll har detta skapat ett paradiset för de utländska organiserade stöldligorna. De vallfärdar till Sverige från övriga länder inom Europeiska unionen, just på grund av de kriterier jag beskrev.

Denna negativa utveckling näst intill exploderade under år 2017. Lastbilar och containrar fylls alltså med båtmotorer, gräsklippare, bildelar och bilar. Allt sådant rullar ut ur Sverige via våra gränsövergångar och genom våra hamnar. Till och med stora entreprenadmaskiner körs ut. Tullen vet om när något sannolikt inte är helt okej, men man har inte befogenhet att ingripa mot stora fordon som rullar på båtarna ut ur Sverige. Tullen ser som sagt precis vad som händer, fru talman, men man har inte befogenheter att ingripa.

Enligt en ny rapport från polisen ligger utländska ligor bakom ungefär hälften av alla inbrott som görs. Stöldgods för miljardbelopp förs ut ur vårt land. De som drabbas är helt vanligt folk – hårt arbetande människor – runt om i hela Sverige. De kommer hem till hem som är länsade på allt av värde, och det är till stor del inbrottsligorna som ligger bakom detta.

Försäkringsbolagen tvingas chockhöja premierna för att kunna hantera detta, för alla pengar försäkringsbolagen betalar ut ska de ta in på allas våra premier. Jag träffade ett försäkringsbolag som till exempel när det gäller båtförsäkringar sannolikt måste fördubbla sina premier efter år 2017 därför att antalet stölder av framför allt båtmotorer ökade så pass dramatiskt under förra året. Det rör sig om stöldgods för tusentals miljoner kronor, och det är vi som står för notan genom höjda försäkringspremier.

Vi måste bryta den här utvecklingen i Sverige. Det kan inte vara ett paradiset för de utländska stöldligorna. Det kan inte vara så att Sverige är favoritdestinationen när människor funderar på var de ska begå brott. Vi behöver fler och bättre betalda poliser, och vi behöver en ny ledning för polisen. Vi behöver ta bort dagens mängdrabatt för den som döms för upprepade brott – i dag får man mer rabatt ju fler brott man begår. Kriminella från andra EU-länder ska heller inte avtjäna sina straff i Sverige; det är faktiskt de andra EU-ländernas ansvar att ta hand om sina egna brottslingar, inte Sveriges.

Tullen måste också få ökade befogenheter så att den faktiskt kan ingripa på det sätt den önskar. Det ligger inom regeringens möjligheter att faktiskt genomföra detta. Vi måste få till en skarpare gränskontroll så att dessa saker inte kommer ut ur landet.

Fru talman! Varför har ministern inte redan gett tullen de ökade befogenheter som efterfrågas för att man ska kunna ingripa? Jag blev provocerad när jag tillsammans med en partikollega till ministern först blev varse

att det fungerar på detta sätt. Tulltjänstemän kan inte ingripa, och när polisen är upptagen – vilket den ofta är – rullar stöldgodset ut ur landet trots att man ser vad som finns i containrarna. Det är inte okej.

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 16 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Att internationella kriminella ligor begår stöldbrott i Sverige – att de åker på stöldturnéer i Sverige – är helt oacceptabelt. Samhället måste naturligtvis samlat visa styrka gentemot dessa företeelser.

Min bedömning är att det måste ske genom ett mycket bättre samarbete mellan de ansvariga myndigheterna än vad som finns i dag. Vi ska naturligtvis också säkerställa att myndigheterna har de resurser som krävs för att vi på allvar ska ta oss an den här brottsligheten. Därför har regeringen arbetat på flera olika plan. Vi säkerställer att myndigheter har de resurser som krävs – vi har kraftigt ökat resurserna till polisen de kommande åren, mer än vad polisen begärt. Vi har därutöver gjort en historisk satsning på Tullverket för att man ska kunna säkra landets gränser.

Det räcker dock inte att jobba med de enskilda myndigheterna, utan vi måste även jobba mer myndighetsövergripande. Därför kommer de ansvariga myndigheterna att få ett uppdrag att se över hur de kan samverka på ett bättre sätt för att komma åt just dessa ligor. Det är en fråga som också statsministern har uppmärksammat, och han har varit tydlig med att vi behöver bättre samverkan mellan myndigheterna. Vi ska naturligtvis använda alla de verktyg som finns i byråkratins verktygslåda för att stoppa dessa stöldligor.

Anf. 17 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Jag delar ministrarnas syn att vi självfallet ska möta detta med styrka från hela samhället. Jag tror inte att det finns någon skillnad mellan några partier i denna kammare när det gäller vad som bör uppnås. Frågeställningen är snarare vad man är beredd att göra.

Fru talman! Jag ställde en konkret fråga. Tullen vill ha ökade befogenheter, så att man kan stoppa och ingripa. Det är fullt möjligt att göra. Regeringen har varit medveten om dessa saker under mycket lång tid, och ändå har man inte tagit tag i det. Det är för mig obegripligt. Jag beskyller inte regeringen för utvecklingen, för det är självfallet inte regeringens fel att Europas samlade stöldligor vallfärdar till Sverige. Det ligger dock inom regeringens möjligheter att faktiskt vara med och bidra till en lösning.

Det är åtminstone ett år sedan jag fick reda på vilka ökade befogenheter tullen ville ha för att kunna komma till rätta med detta, och min fundering är varför regeringen inte vill genomföra det. Det kanske finns något gott skäl till det, och i så fall får ministern gärna berätta om det.

Jag försökte i mitt förra inlägg beskriva utvecklingen och hur Sverige har blivit ett sådant paradiset.

Det finns möjlighet att stoppa detta. Många sätter in spårsändare i bilar och båtmotorer för att det ska bli lättare att följa vart den typen av stöldgods är på väg. Det är bra när enskilda tar ökat ansvar för att hjälpa polisen att hitta stöldgodset. Problemet är att ligorna är specialiserade och har störsändare i sina lastbilar. Då fungerar inte spårsändare i till exempel båtmotorer.

Det finns dock utrustning som Totalförsvarets forskningsinstitut här i Sverige har tagit fram. Den är relativt enkel, och man skulle kunna ha den

vid varenda gränsövergång och varenda hamn. Man kan då se när en störsändare kommer; det är inte lagligt för vanligt folk att ha den typen av utrustning. Då skulle det vara enkelt att upptäcka lastbilar som är på väg ut ur landet med hundratals båtmotorer.

Fru talman! Jag förstår inte varför regeringen inte kräver att man sätter in all tänkbar utrustning för att få tag i stöldgodset. Men ministern kanske har ett svar på det.

Det är orimligt att den här utvecklingen får fortgå. Det är bra att ministern verkar vara engagerad. Men frågorna finns kvar. Varför ger man inte tullen utökade befogenheter? De har efterfrågat det. Och då skulle det vara möjligt att göra något på riktigt.

Varför säger man inte till myndigheterna att använda all teknisk utrustning som behövs för att hantera det här? Mycket av det gods som är på väg ut ur landet skulle kunna stoppas.

Anf. 18 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Jag vill tacka ministern för svaret.

Jag tänkte på ytterligare en sak. Ministern talar om att samarbetet mellan våra myndigheter behöver öka för att vi ska komma till rätta med detta. Det är självklart. Och den självklara frågan blir då: När kommer vi att ha detta på plats? Vi vet vad som behöver göras. Men varken tillräckligt med pengar eller direktiv har funnits fullt ut. När kommer de orden att förverkligas, så att samarbetet verkligen blir av och så att stöldgodset kan stoppas vid gränsen?

När jag har talat med försäkringsbolag och andra har ännu ett bekymmer kommit upp. Även när det går att spåra stöldgodset till våra grannländer eller den plats dit våra maskiner – traktorer, fyrhjulingar och allt möjligt annat som tas med i containrarna och kapellbilarna – har transporterats, så att vi vet var de är, är kontakten mellan svenska myndigheter och respektive lands myndigheter så dålig att man inte kan återföra stöldgodset till Sverige. Det leder till att försäkringsbolag och de som har blivit bestulna på verktyg eller maskiner får svårt att få ut sina pengar innan det är reglerat och klart.

Vilka åtgärder tänker ministern vidta för att samarbetet ska öka mellan myndigheterna i vårt land och myndigheterna i de länder där stöldgodset har tagits i beslag för tillfället? Vilka åtgärder tänker ministern vidta för att vi ska få tillbaka maskinerna och på det sättet underlätta för de drabbade – både försäkringsbolag och privatpersoner?

Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Regeringen har begärt att myndigheterna ska komma med en lista på åtgärder senast i februari i år, för att säkerställa att man arbetar mer effektivt, att man prioriterar arbetet mot stöldligorna men också att man samarbetar på ett bättre sätt än i dag. Det finns också möjlighet för myndigheterna att komma med önskemål till regeringen om åtgärder som de menar att de inte kan utföra själva utan där de önskar förändringar från regeringen vad gäller lagändringar eller förordningsändringar.

Det har inte kommit in någonting till Finansdepartementet från Tullverket om att de önskar utökade befogenheter vad gäller stöldgods. Men jag är beredd att lyssna på det ifall man bedömer att det skulle vara en effektiv åtgärd.

Det är oerhört viktigt att vi använder skattepengarna på det mest effektiva sättet. Det är därför vi har ordningen att det är myndigheterna, som sitter på sakkunskapen, som ska prioritera hur resurserna ska användas på bästa sätt. Därför överlämnar vi åt myndigheterna att bedöma vilken teknisk utrustning som är bäst att använda för att bekämpa den brottslighet som de är satta att bekämpa.

Det finns stora möjligheter för myndigheterna att samverka mer. Där kan man verkligen göra skillnad. Det såg vi efter uppdraget till ett antal myndigheter, som jag initierade, när det gällde att stoppa de spritbussar som tidigare rullade in i Sverige med tusentals liter alkohol som såldes till restauranger och våra ungdomar. Samverkan mellan bland andra polisen och tullen men även andra myndigheter har lett till att man i praktiken har stört ut spritbussarna helt. Det är inte en lönsam affär längre.

Det går alltså att göra skillnad när man verkligen sätter in åtgärder och ser till att samarbeta. Det vill vi se också när det gäller att bekämpa de internationella stöldligorna.

Anf. 20 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Ministern talar om att samordna myndigheter. Det är absolut en del av lösningen.

Ministern har dock riksdagskollegor som tillsammans med mig har träffat försäkringsbolag, olika intresseorganisationer och representanter från tullen för att få veta mer. Och de tulltjänstemän som vi har mött känner sig uppgivna eftersom de saknar befogenhet att ingripa. Det tycker jag är allvarligt.

När människor utsätts för inbrott och det som de hade av värde är på väg att transporteras ut ur landet vet tulltjänstemännen ofta om att det stöldgodset är på väg ut – det kanske är tur att människor i allmänhet inte vet hur det går till. I bästa fall kan tulltjänstemännen få tag i polis som kommer dit så att man kan ingripa. Men i vanliga fall lämnar godset landet.

Det finns möjligheter, och jag hoppas att regeringen tar initiativ till att använda dem snart. År 2017 var nämligen inget bra år. Utvecklingen har exploderat. Och allt stöldgods, värt miljardtals kronor, som förs ut ur landet bekostar som sagt vi tillsammans genom högre försäkringspremier. Notan hamnar hos oss alla.

Dessutom finns det teknisk utrustning som kan förhindra en hel del av detta, till exempel detektorer för störsändare med mera. Låt oss använda all utrustning som finns för att bekämpa stöldligorna! Ge tull och polis de befogenheter och resurser de behöver!

Jag hoppas att ministern ska vara en del av lösningen på detta. Det finns färdiga förslag som går att genomföra.

Anf. 21 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! I mitt förra inlägg frågade jag ministern vad man tänker göra för att de maskiner som kan spåras till våra grannländer ska återföras. På det sättet skulle de ekonomiska förluster som försäkringsbolag eller privatpersoner gör kunna tas tillbaka. Vilka åtgärder tänker man vidta för att få bättre myndighetskontakt mellan länderna, så att det verkligen kan fungera? I dag fungerar det så dåligt att vi inte får tillbaka maskinerna även om vi kan spåra dem. Då gör vi förlusten oavsett.

Det vittnar om att vi behöver bli ännu bättre på att stoppa maskinerna innan de når ut ur landet, precis som Edward Riedl har tagit upp. Det är nämligen oerhört svårt att få tillbaka dem även om vi kan spåra dem efter att de har lämnat landet.

Jag skulle vilja ha någon form av kommentar från ministern om hur man vill stärka kontakten mellan myndigheterna för att försöka lösa de brott som går att lösa, med tanke på att det går att spåra maskinerna.

Anf. 22 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Sten Bergheden hade en mycket angelägen fråga om samverkan mellan polismyndigheter. Jag utgår från att det då är Polismyndigheten som ska samverka med polismyndigheter i andra länder. Jag tar med mig den frågan till justitieministern, som är den som styr polisens samverkan med polismyndigheter i andra länder. Det är naturligtvis en mycket angelägen fråga.

När det gäller frågan om störsändare och befogenheter är det vår bedömning att det finns befogenheter hos tullen att använda detektering av störsändare om man bedömer att det är ett effektivt tekniskt verktyg att arbeta med. Då har man möjlighet att göra det.

Om tullen stöter på misstänkt stöldgods kan man kontakta polisen. Då frågas det: Kommer då polisen? Vi har hört efter, och vi har inte fått några uppgifter från tullen om att det är ett utbrett problem att polisen inte kommer när tullen begär polishjälp vid sådana tillfällen. Självklart är det generellt viktigt att polisen har mer resurser än vad man har i dag. Det är därför som regeringen har gjort en mycket omfattande satsning på polisen i den här budgeten.

Vi har satsat på ökade resurser till polisen i de tre senaste budgetarna. I den senaste budgeten har vi gjort en mycket omfattande uppräknings av resurserna till polisen. De kan gå till fler poliser och också till bättre arbetsvillkor.

Edward Riedl pratade om resurser till tullen. Det är oerhört angeläget att också tullen har resurser. Här har vi gjort en historisk satsning. Det är bra att Moderaterna har ett litet nyvaket intresse för tullen. Så sent som för drygt ett år sedan ville Moderaterna tvärtom skära i tullens resurser. Det år som man hade inflytande över statens budget, 2014, genomförde man faktiskt en nedskärning.

När Moderaterna har inflytande skär man i tullens resurser. I opposition vill man ge mer resurser. Då är slutsatsen: För tullen är det bäst när Moderaterna är i opposition.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2017/18:266 om fossilfria AP-fonder

Anf. 23 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jens Holm har frågat mig om jag anser att förslaget till de ändrade placeringsreglerna för AP-fonderna är i linje med Parisavtalet och

svenska miljö- och klimatmål samt om jag tänker verka för att AP-fondernas investeringar lever upp till Parisavtalet och inte bidrar till klimatskadlig verksamhet.

Vidare undrar Jens Holm om jag har för avsikt att i övrigt vidta några åtgärder för att svensk finanssektor i stort ska bli fossilfri.

Ja, jag anser att förslaget till ändrade regler för Första–Fjärde AP-fonden är i linje med Parisavtalet, Agenda 2030 och svenska miljö- och klimatmål då fonderna ska utgå från en gemensam värdegrund som baseras på de internationella konventioner som Sverige har skrivit under. Detta kommer att förstärka och tydliggöra regelverket kring fondernas hållbarhetsarbete. Att fonderna i sin förvaltning ska fästa vikt vid hållbarhet skrivs för första gången in i lagstiftningen och kopplingen till de svenska miljömålen och internationella överenskommelser tydliggörs.

Min förhoppning är att detta förslag kan bidra till att miljö- och klimatpåverkan från AP-fondernas portföljer minskar och därmed bidra till den omställning till ett fossilfritt samhälle som krävs. AP-fonderna styrs genom lagen om allmänna pensionsfonder, AP-fonder, och regeringen varken kan eller får därmed ha synpunkter på enskilda placerings- eller förvaltningsbeslut som AP-fonderna fattar.

Regeringen tar flera initiativ för att uppnå en fossilfri finanssektor där tillgång till korrekt och jämförbar information är en viktig utgångspunkt. Ett exempel är redovisning av investeringsportföljernas koldioxidavtryck där mått och metoder kan skilja sig åt. Efter att regeringen initierade en dialog med branschen finns numera standarder för redovisning av koldioxidavtryck för svenska fond- och försäkringsbranschen, liksom för AP-fonderna.

Från och med den 1 januari 2018 införs ett lagkrav för svenska investeringsfonder och Ucitsfonder att tillhandahålla information om hur de beaktar hållbarhetsaspekter i sin förvaltning, däribland miljö och klimat. Om en förvaltare inte beaktar hållbarhet måste även detta tydligt anges. Pensionsgruppen har därtill kommit överens om att endast fonder som beaktar hållbarhet i förvaltningen ska ha tillträde till premiepensionens fondtorg, ett förslag som nu är ute på remiss.

Regeringen ska också analysera förslag på hur marknaden för gröna obligationer kan främjas och tillsätta en utredning för att analysera hur ett grönt sparande kan utformas.

Anf. 24 JENS HOLM (V):

Fru talman! Om vi ska förhindra en eskalerande och direkt farlig klimatiförändring måste merparten av världens fossila reserver ligga kvar i marken. Därför är det otroligt viktigt var de framtida investeringsflödena går någonstans. Det gäller ifall vi investerar i förnybar energi och i andra verksamheter som ställer om till en hållbar utveckling eller ifall vi fortsätter att satsa en stor del av våra investeringar i det som förvärrar klimatiförändringen.

Vid ett seminarium här i Stockholm den 15 maj förra året om klimatfinansiering sa finansmarknadsminister Per Bolund: Om inte finanssektorn gör investeringar som överensstämmer med Parisavtalet och FN:s hållbarhetsmål kommer det att vara omöjligt att uppnå målen. Precis så tror jag också att det är. Vi måste helt enkelt se till att de framtida investeringarna inte göder det som kan föröda vår planet.

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

När jag och flera andra har studerat var vårt pensionskapital i form av AP-fonderna är placerat visar det sig att en betydande del är placerat i fossil verksamhet. I Greenpeace granskning från i fjol konstaterar man att hela 13 miljarder svenska kronor – 1 300 kronor per svensk – är placerade i 43 av världens 100 värsta utsläppsbolag. Det handlar om bolag som Gazprom, Lukoil, Exxon Mobil, Shell, BP, Chevron, Occidental, tysk kolbrytning och annat.

Så här kan vi inte fortsätta. Våra pensionsfonder är stora fonder, bland världens största kapitalförvaltare. Därför är det glädjande att man enligt artikel 2 i Parisavtalet konstaterar just att finansiella flöden måste vara förenliga med en klimatomfattigt hållbar utveckling. Det är vi, politikerna i varje medlemsstat, som ska se till att det blir verklighet.

Jag ställde en konkret fråga i min interpellation till Per Bolund. Det gällde förslaget till nya placeringsregler för AP-fonderna. Det presenterades i form av en promemoria i juli i fjol. Anser ministern att det förslaget kommer att leda till att vi får hållbarare placeringar och till att fossil verksamhet utesluts?

Finansmarknadsminister Per Bolund svarade att han ansåg att så var fallet. Då undrar jag: När kommer förslaget att läggas fram till riksdagen? Vi pratar ju om en promemoria, inte om en proposition.

Jag undrar också: Hur kan finansmarknadsministern säga att detta är i linje med Parisavtalets krav och andra internationella avtal när Parisavtalet inte ens nämns i promemorian som har dömts ut av miljörörelsen? Det finns inte ett enda konkret förslag om att AP-fonderna måste avinvestera och flytta bort från det fossila.

Jag vill också fråga finansmarknadsministern: Eftersom förslaget ännu inte har lagts fram borde det väl finnas möjligheter att göra en del förbättringar i förslaget?

Anf. 25 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag ska till att börja med ge några korta svar på de konkreta frågor som Jens Holm nu ställer i debatten.

Vi är angelägna om att gå fram med förändringarna av pensionssystemet och AP-fonderna så fort som det bara går. Just nu pågår det en remissomgång, och sedan ska förslaget läggas på riksdagens bord. Det svenska pensionssystemet styrs ju genom Pensionsgruppen som omfattar sex av riksdagens åtta partier. Förslagen är förankrade där, så vi vet att det finns en stabil majoritet för att genomföra dessa förändringar. Det kommer alltså att ske omgående.

Att Paris inte uttryckligen nämns tycker jag inte är något som man behöver hänga upp sig på. Vad vi säger är att internationella konventioner i stort är det som ska vägleda investeringarna. Där är Parisavtalet självklart en otroligt central överenskommelse, men det är inte den enda. Exempelvis finns även Agenda 2030, de globala hållbarhetsmålen, flera överenskommelser och konventioner om mänskliga rättigheter och icke-spridningsavtalet.

Vi hoppas dessutom att ytterligare internationella konventioner kommer att ratificeras av Sverige. Dessa kommer också att styra till exempel AP-fonderna och många andra samhällsliga verksamheter.

Jag håller inte med om att detta förslag har dömts ut av miljöreformen, vilket Jens Holm lite slentrianmässigt säger. Jag vet att många inom miljöreformen ser att det här är ett stort steg framåt, vilket det också är. Det här är en stor förändring av hur vi förvaltar svenskt pensionskapital. Det tar ett rejält kliv framåt för att vi ska få detta att gå i linje med de hållbarhetsmål som Sverige har både uttalat här i riksdagen och ställt sig bakom internationellt.

Det här var några klargöranden.

När det gäller de siffror som Jens Holm tar upp kan man diskutera vad som är en betydande del av kapitalet. Det är värt att notera att 13 miljarder låter som en väldigt stor summa. Vi kan vara överens om att 13 miljarder i miljöförstörande verksamhet är för mycket, men det är trots allt en stor nedgång jämfört med hur det var för bara några år sedan. Det motsvarar ungefär 1 procent av det kapital som AP-fonderna omfattar, alltså en hundradel.

Det är klart att vårt slutgiltiga mål är att samhället i stort ska vara fossilfritt, och det gäller även pensionspengarna. Det tror jag att vi är överens om. Då tycker jag att en nedgång från en hög nivå till 1 procent är ett väldigt konkret och tydligt första steg.

Det är också viktigt att komma ihåg att AP-fondernas förmögenhet förvaltas genom många olika metoder. Man har en ganska bred portfölj för att förvalta kapitalet på ett säkert sätt och se till att kapital finns tillgängligt när vi går i pension.

En del av detta handlar om indexförvaltning, det vill säga att man förvaltar enligt globala index. I de globala indexen ingår i dag även fossilbolag, och det är i detta nästan alla de 13 miljarderna ligger. AP-fonderna har alltså inte genom aktiva placeringar valt att lägga pengarna i dessa bolag, utan det beror på att de använder en kostnadseffektiv förvaltningsmodell med indexförvaltning.

Man håller nu på att se över indexförvaltningen, och man gör om och stöper om den internationellt. Både privata och offentliga initiativ gör nu att det börjar komma alternativ med hållbara index i vilka man har en indexförvaltning som också ser till att man inte investerar i fossiltunga företag.

Detta är en process som behöver ta tid, och man behöver utveckla dessa index. Man behöver se till att de finns på marknaden och inte är orimligt kostnadsdrivande. Jag vet att det här är ett arbete som AP-fonderna är mitt inne i och bedriver. Även den lilla rest som finns kvar håller man nu steg för steg på att åtgärda.

I Jens Holms retorik låter det ibland som att det inte händer någonting och att vi står stilla och stampar. Det är viktigt att poängtera att det inte förhåller sig så. Till och med innan den nya lagstiftningen, som kommer att vara ännu striktare och där vi för första gången i lagtext säger att AP-fonderna ska verka för hållbarhet, har faktiskt koldioxidintensiteten i svensk pensionsförvaltning minskat radikalt. Inom Tredje AP-fonden handlar det om ungefär 40 procent bara under den här mandatperioden. Det absoluta fotavtrycket är 25 procents minskning.

En minskning sker alltså redan nu, och den kommer att gå ännu snabbare framöver.

Anf. 26 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag vill bemöta ett antal saker.

Jag tycker inte riktigt om finansmarknadsministerns sätt att bemöta siffran 13 miljarder kronor. Det känns som att ministern trivialiserar siffran lite grann. Det handlar om betydande summor som går till det fossila, och det här var bara ett exempel.

Världsnaturfonden gjorde en liknande granskning av AP-fonderna för ett par år sedan. Då konstaterade man att AP-fonderna har bundet kapital i fossil verksamhet motsvarande tio gånger Sveriges årliga utsläpp.

Jag har själv genom riksdagens utredningstjänst försökt granska AP-fondernas placeringar – vilket faktiskt inte är helt lätt om man vill göra en seriös granskning – och jämföra dem med investeringarna i förnybart. Utredningstjänsten konstaterade då att de förnybara placeringarna ofta är så försvinnande små att det är svårt att kvantifiera dem. När det gäller Första–Fjärde AP-fonden läggs långt under 1 procent av det samlade kapitalet i förnybar energi.

Jag vet att det finns en problematik i definitionen om vad som är förnybart och inte. Även fossilbolag kan investera i det förnybara. Men det är fortfarande en försvinnande liten del av den totala investeringsportföljen.

Jag förstår inte hur finansmarknadsministern kan tycka att den promemoria som regeringen och de borgerliga partierna lade fram i somras är i linje med Parisavtalets krav i artikel 2 om finansiella flöden. Då borde promemorian åtminstone ha tagit avstamp i just Parisavtalet. Det görs inte. Parisavtalet nämns inte med ett enda ord i hela den långa texten.

Det finns heller ingen konkret strategi för hur AP-fonderna i dag ska fasa ut sina fossila innehav, utan det står varje fondförvaltare själv fritt att göra en sådan bedömning och fatta sådana beslut. Det här handlar om våra gemensamma medel, och vi skulle kunna sätta ned foten och säga att det fossila ska uteslutas.

Andra länder agerar mycket kraftfullare på området än vad vi i Sverige gör i dag. För bara ett litet tag sedan kom nyheten om att staden New York fasar ut alla sina fossila innehav. Dessutom stämmer man ett antal stora oljebolag. Den norska oljefonden har uppgraderat sin investeringspolicy och har nu också fått ett uppdrag från den norska centralbanken som handlar om att fasa ut det fossila. Intressanta beslut fattas i både Storbritannien och Irland som rör deras pensionspengar och att fasa ut det fossila.

Jag tycker att det känns som att vi i Sverige står och stampar. Du, Per Bolund, Isabella Lövin och ett antal andra ministrar säger bra saker, men konkreta uppdrag till AP-fonderna om att fasa ut det fossila innehavet kommer faktiskt inte. Och det kommer inte att ske genom denna promemoria heller. Gör om och gör rätt!

Anf. 27 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Det är fantastiskt att Jens Holm kan se in i framtiden genom en spåkula och vet exakt vad som kommer att hända. Han vet redan nu att han har tillräckliga kunskaper för att döma ut hela förslaget.

Vi kan konstatera att det redan i dag sker en förbättring. Sverige ligger inte alls illa till i relation till andra länder, tvärtom vad Jens Holm försöker låta påskina här. I de granskningar som återkommande görs av branschen sticker Sverige ut som ett land som verkligen har gått före och som fortsätter att gå före.

Ett exempel bland många är något som kallas Asset Owners Disclosure Project. Där rankar man olika privata och publika pensionsfonder och andra investeringsfonder. I studien från 2017 sägs tydligt att Sverige är nummer ett, alltså bäst i världen.

Så här är det med befintlig lagstiftning, och nu tar vi steg för att ytterligare förstärka arbetet kraftfullt för att öka hållbarheten i fondförvaltningen. Vi ska se till att AP-fonderna, precis som alla andra sektorer i samhället, handlar så att vi når de mål som vi har satt upp dels nationellt genom de svenska miljömålen, dels internationellt genom de konventioner Sverige har att följa och som vi har åtagit oss.

Jag tycker att det är bekymmersamt när man försöker utmåla oss som någon som står och stampar eller liknande. Om Jens Holm bemödar sig om att titta på investeringar i den norska oljefonden skulle han se att det finns ganska gott om fossila investeringar kvar där.

Det handlar här om förslag som inte ens har klubbats än. Var det landar får vi se. Det är dock tydligt att genom det regelverk och den lagstiftning som vi har i dag är det riksdagen och regeringen som sätter ramarna för AP-fondernas investeringar. Vi styr inte de enskilda investeringarna.

Jag tycker att denna ordning är bra och att vi ska ha det så här. Vi sätter nu betydligt striktare ramar, och vi säger tydligt att vi ska följa de konventioner som Sverige har skrivit under, till exempel Parisavtalet men också många andra.

Om vi väljer en annan väg framåt skulle det medföra två olika problem. Det skulle dels ta väldigt lång tid för att samla en majoritet i Sveriges riksdag som skulle leda till en förändring av ett nytt ramverk och ett nytt regelverk som skulle styra AP-fonderna. Under den tiden skulle ingenting över huvud taget hända. Det vore ett stort misstag, tycker jag. Nu vidtar vi omfattande åtgärder för att förbättra inom det befintliga systemet.

Det skulle dels också ge oss ganska stora problem. Klimatområdet är ett tydligt område, men det är knappast det enda område där vi har en problematisk miljösituation eller hållbarhetssituation överlag. Det finns många andra.

Agenda 2030 omfattar 17 olika mål. Vill Jens Holm att vi ska lagstifta om vart och ett av de här 17 olika målen och reglera exakt vad man får och inte får investera i? Jag tror att det skulle vara ett ganska tidsödande och ineffektivt sätt att styra verksamheter. Jag tror på att sätta tydliga ramar. De konventioner som Sverige har ställt sig bakom, till exempel de 17 målen i Agenda 2030, har våra offentliga förvaltare att se till att vi åtföljer. Det gäller även AP-fonderna. Men sedan ska vi lämna över det konkreta genomförandet till dem som sitter med den dagliga verksamheten och expertisen.

Låt oss inte vackla – målet är extremt tydligt. Och det blir ännu tydligare i det regelverk som vi nu håller på att driva igenom i Sveriges riksdag. Vi förväntar oss att svensk pensionsförvaltning och kapitalförvaltning ser till att de målsättningar som Sverige har ställt sig bakom internationellt följs. Där ingår Parisavtalet och Pariskonventionen. Vi ska ha ett hållbart klimat i framtiden. Det finns ingen tvekan om det över huvud taget. Jag tycker att det är kontraproduktivt om Jens Holm försöker få in en osäkerhet om det här, för tydligheten i den promemoria som vi lägger fram är väldigt stark.

Det pågår hela tiden utvecklingsarbete och förbättringsarbete, även inom AP-fonderna, vilket är någonting som jag välkomnar. Det är viktigt att man försöker påverka genom att divestera, vilket faktiskt AP-fonderna har gjort i ganska stor utsträckning, men även att man försöker påverka inom befintliga bolag, så att man styr de bolag som i dag är fossiltunga mot en förnybar framtid. Det är en viktig uppgift för svenska pensionsförvaltare.

Anf. 28 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag tycker att det är fantastiskt med den divesteringsrörelse som bara på några få år har växt fram till en global rörelse och ett av de mest kraftfulla uttryck som finns för att vi på allvar måste ställa om och göra oss av med fossila innehav.

Jag tänker så här, Per Bolund: Varför åker man på internationella toppmöten, antar beslut och antar avtal, såsom Parisavtalet? Jo, hela idén måste ju vara att besluten sedan ska implementeras i varje land. Nu när det står i Parisavtalets artikel 2 att de finansiella flödena ska vara förenliga med en klimatmässigt hållbar utveckling anser jag att det är precis sådana formuleringar som vi ska använda oss av i den politik som vi bedriver.

Tack och lov har ännu inget skarpt förslag kommit till riksdagen, men jag förstår inte hur ni i regeringen och de borgerliga partierna kan ta fram en sådan här promemoria och en sådan här text utan att ens nämna Parisavtalet och utan att ens ta avstamp från artikel 2.1 c, som rör de finansiella flödena. Det hade ju varit det som skulle ha gjort att de här nya reglerna hade blivit skarpa på allvar.

Jag har stort förtroende för våra placerare inom våra AP-fonder, men jag tror också att de är betjänta av tydligare spelregler. Om ni hade gett ett uppdrag till dem att fasa ut det fossila innehavet och ställa om till hållbara placeringar hade de självklart gjort så. Med det här förslaget finns det inget sådant konkret uppdrag, och det beklagar jag.

Anf. 29 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag tycker att man har skäl att se de väldigt stora steg som vi nu tar framåt för att göra det svenska pensionskapitalet mycket mer hållbart. Det är en radikal förändring som nu håller på att ske i Sveriges riksdag och som inte skulle ha skett om vi inte hade haft en stark drivkraft för att hållbarhet ska vara en ledstjärna för hur vi ska förvalta det svenska kapitalet.

Vi tycker att det är självklart att svenska fondförvaltare, precis som alla andra delar av samhället, ska vara en del av lösningen på de hållbarhetsproblem vi har. Därför ska vi nu för första gången skriva in i lag att hållbarhetsmålen ska vara vägledande för AP-fondernas verksamhet. Vi har också skrivit in i beslut som har tagits av riksdagen att hela finansmarknaden ska ha målet att man ska bidra till en hållbar utveckling. Även detta sker för första gången. Den här regeringen har varit extremt pådrivande för att skapa en grönare och mer hållbar finansmarknad, långt mer än någon tidigare regering över huvud taget har varit i närheten av. Det som nu håller på att ske i det privata men också i det offentliga kapitalförvaltandet är något av en revolution.

Vi känner oss extremt trygga med att den hänvisning som vi har till internationella konventioner inte går att missförstå för våra pensionsförvaltare. Alla vet att Parisavtalet är en konvention som Sverige har ställt sig bakom och som ska vara vägledande för våra fondförvaltare, precis som för andra aktörer i vårt samhälle. Dessutom har Första–Fjärde AP-fonden och Sjunde AP-fonden skrivit på det femåriga klimatinitiativet Climate Action 100+, där man just säger att man ska arbeta i linje med Parisavtalet, så den övertygelsen och kunskapen finns redan på plats.

Nu förstärker vi incitamenten ytterligare. Nu tydliggör vi från politiskt håll att vi förväntar oss att våra fondförvaltare ska se till att de avtal och konventioner Sverige skriver under också är vägledande för hur man gör sina investeringar. Jag tycker att Jens Holm borde glädjas åt och välkomna detta, snarare än att ställa sig på barrikaderna och peka på något slags extrem förutfattad mening som skulle vara det bästa möjliga. Låt oss verka för att göra det system vi har så bra som det bara går!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellationerna 2017/18:188, 189, 190, 191 och 192 om svensk filmpolitik

Anf. 30 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Fru talman! Cecilia Magnusson har ställt fem frågor som berör de tillkännagivanden om filmpolitiken som riksdagen riktade till regeringen i samband med beslut om regeringens proposition *Mer film till fler – en sammanhållen filmpolitik* (prop. 2015/2016: 132).

För det första har Cecilia Magnusson frågat mig när jag avser att vidta åtgärder för att svensk film ska kunna få en hållbar finansiering som innebär ett återställande av den 6-procentiga biografmomsen.

Filmpolitiken har i dag en hållbar, stabil och långsiktig finansiering. Finansieringsmodellen har beslutats av Sveriges riksdag, och den ligger fast. Regeringen avser att genomföra en bred utvärdering av den nya filmpolitiken när konsekvenserna av införandet kan bedömas.

För det andra har Cecilia Magnusson frågat mig hur jag avser att agera för att tillgodose riksdagens tillkännagivande om en bred parlamentarisk filmutredning.

När riksdagen 2016 tillkännagav som sin mening att regeringen borde tillsätta en bred parlamentarisk filmutredning hade regeringen, både den nuvarande och den tidigare, nyligen ägnat åtminstone två år åt att grundligt analysera filmpolitiken. Olika finansieringslösningar har också flera gånger om utretts under senare år. Att utsätta filmbranschen för ytterligare förseningar och mer tid av väntan och osäkerhet skulle inte ha varit ansvarsfullt. Vad som behövdes var långsiktighet, stabilitet och arbetsro. Nu har den nya filmpolitiken gällt i ett år. Filminstitutet har nyligen beslutat om förändringar av stödssystemen efter dialog med branschen. De började gälla för 16 dagar sedan. Regeringen och Filminstitutet följer löpande utvecklingen och överväger vid behov justeringar. Den nya filmpolitiken kommer att utvärderas i linje med riksdagens tillkännagivande när tillräcklig

tid har förflutit för att en utvärdering ska kunna bli meningsfull. Regeringen avser att återkomma i frågan.

För det tredje har Cecilia Magnusson frågat mig hur jag avser att agera för att tillgodose riksdagens tillkännagivande om det fortsatta arbetet med att beivra illegal spridning av film.

Som regeringen tidigare meddelat (regeringens skrivelse 2016/17:75) bedöms tillkännagivandet som slutbehandlat. Regeringen har tilldelat Patent- och registreringsverket, PRV, 80 miljoner kronor för att under åren 2016–2019 bland annat förstärka PRV:s vägledande och kunskapsspridande roll samt för kunskapsutveckling inom området immateriella tillgångar, innovation och ekonomisk tillväxt. I uppdraget ingår att kartlägga upphovsrättsintrången i den digitala miljön och höja kunskapen hos allmänheten för att minska intrången och öka intresset för lagliga distributions-tjänster.

Utöver detta har PRV fått ett kompletterande informationsuppdrag för att utreda olika insatser som kan underlätta för konsumenter och andra användare att lagligt ta del av tillgängligt material såsom film, böcker och musik med rättighetshavarnas samtycke. PRV har nyligen aviserat att man som en del av arbetet ska lansera en sajt för lagliga alternativ. Inom ramen för rundabordssamtalen som jag initierat har vi nyligen haft uppföljande samtal om hur respektive aktör arbetat vidare. Olyckligtvis valde filmbranschen att ställa sig utanför detta arbete genom att inte underteckna den uppförandekod som arbetades fram under samtalen.

För det fjärde har Cecilia Magnusson frågat mig hur jag avser att agera för att tillgodose riksdagens tillkännagivande om att arbeta för en fortsatt digitalisering av filmarvet och säkerställa att det svenska filmarvet bevaras och tillgängliggörs.

Som redovisats i budgetpropositionen för 2018 bedöms tillkännagivandet av regeringen som slutbehandlat. Redan från 2017 förstärktes medlen till arbetet med att digitalisera, bevara och tillgängliggöra filmarvet med 2,5 miljoner kronor. Från och med 2018 tillförs 5 miljoner kronor och från och med 2019 ytterligare 10 miljoner kronor. Det innebär att regeringen både förstärker och permanentar den tidigare regeringens tidsbegränsade satsning.

För det femte har Cecilia Magnusson frågat mig hur jag avser att agera för att tillgodose riksdagens tillkännagivande om att Stiftelsen Svenska Filminstitutets roll och framtida organisationsform snarast bör utredas.

Stiftelsen Svenska Filminstitutet är en institution som arbetat under en hög belastning under lång tid. För att genomföra en reform av denna storlek behövs en period av arbetsro. Regeringen har redan tidigare aviserat sin avsikt att inleda en uppföljande studie av den analys som Statskontoret genomförde under 2013. För att en sådan studie ska vara givande och hanterbar bör den ske när Filminstitutets implementering av den nya filmpolitiken har kommit längre än i dag. Regeringen avser att återkomma till frågan under mandatperioden.

Anf. 31 CECILIA MAGNUSSON (M):

Fru talman! Det hör till här i riksdagen att vi tackar för svaret, så jag öppnar denna debatt med att tacka kulturministern för svaret även om det inte är mycket till svar eller mycket att tacka för.

Jag har ställt fem viktiga frågor som gäller filmens framtid. Statsrådet har valt att i minimalistisk stil sammanställa ett svar. Jag har börjat undra hur ministrarnas syn på demokratin ser ut. Det är ändå så att kulturministern förutom att vara kulturminister också är demokratiminister.

De uteblivna svaren på mina frågor kan leda till frågan om hur ministern ser på regeringen kontra riksdagen. Riksdagen är landets högsta beslutande organ, och dess ledamöter är valda representanter för folket. När riksdagen beslutar ska regeringen efterfölja de besluten.

Det som beslutades vid behandlingen av KrU11:2015/16 är riksdagsbeslut som ska följas upp. Därför tar jag upp dessa tillkännagivanden i olika debatter. Jag vill höra vad som sker i de olika frågorna och diskutera det eftersom det är så viktigt för framtiden.

Jag måste som en liten utvikning säga att jag blev lite brydd när jag såg ministrarnas offentliga Instagramkonto i en konversation för tre dagar sedan. Där säger hon: Dessvärre är det ju riksdagen och inte regeringen som måste ta beslut. Det är så det är reglerat, och det måste ministern rätta sig efter.

En av frågorna jag ställde rörde biomomsen och finansieringen. Den 25-procentiga momsen har brutit ur filmen ur kulturen. I dag jämföras filmen med grönkål som också har 25 procents moms och inte med de andra kulturformerna opera, dans, teater, litteratur och alla andra kulturformer som har 6 procents moms.

Det tycker jag är ovärdigt. Dessutom är prisökningen allvarlig då den hotar biografernas framtid. Film är bäst på bio. Det tycker jag. Jag såg själv för några dagar sedan om filmen *Min pappa Toni Erdmann* på SVT, som visade den. Den gjorde sig mycket bättre och var en större upplevelse för mig när den gick på bio.

Det finns så mycket att säga om hur kulturministern hanterat kulturarvet biografer. De finns över hela landet och drivs av ideella krafter eller annars av enskilda näringsidkare. Dessutom har regeringen inte tillfört lika mycket medel för att kompensera denna prisökning på biograferna. Snälla statsrådet Bah Kuhnke, ge oss bättre besked om vad som gäller om filmens framtid!

Anf. 32 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Fru talman! Tack, Cecilia Magnusson, för den fortsatta diskussionen!

Jag som kultur- och demokratiminister och som en del av Sveriges regering är inte här för att vara snäll utan för att bedriva politik och åstadkomma de förändringar för den svenska kulturen med den svenska kulturpolitiken som vi anser behövs. Mer kultur till fler är vårt motto.

Jag förstår att Cecilia Magnusson ägnat tid åt att studera mitt Instagramkonto, och det gläder mig. Men om man studerar Instagramkontot noga och läser vad som står är det tydligt att den hänvisning som Cecilia Magnusson gjorde inte alls handlar om filmpolitik utan om ILO 169, om jag inte missminner mig. Den handlar om urfolks rättigheter. Det är något som jag tycker att Cecilia Magnusson och Moderaterna ska studera noggrant och förhoppningsvis bifalla när ett sådant beslut äntligen och förhoppningsvis snart kommer på riksdagens bord.

När det gäller att uppfylla riksdagens tillkännagivanden är det också så, om jag inte missminner mig, att det tog i genomsnitt tre år för den förra

regeringen att tillgodose tillkännagivanden. Ibland var det något kortare tid och ibland något längre. Jag avser att tillgodose riksdagens tillkännagivanden och förhoppningsvis oftast inom en kortare tid.

Åter till filmpolitiken och de förändringar vi nu har gjort. Den tidigare politiken och det tidigare filmavtalet fanns i flera årtionden. Efter 50 år var de sista åren fyllda av kritik, frustration och av att de som satt runt bordet för att besluta om filmpolitiken lämnade bordet och dessutom inte stod upp för det de hade beslutat.

Vi lyssnade till branschen efter flera år av analys och diskussion. Därför tog vi det modiga steget att göra om filmpolitiken och säkerställa att filmpolitiken precis som all annan kulturpolitik ska beslutas av Sveriges riksdag.

Filmpolitiken ska inte vara åsidosatt och skötas av framför allt män med makt och egna intressen utan vara en del av filmpolitiken. Vi politiker ska ställas till svars för den och investera i svensk film, och medborgarna ska kunna se om vi inte gör det eller om vi gör det.

Om det är något jag med stor glädje kan säga är det att vi investerar i svensk film, och det med besked. Vi investerar inte minst i svensk film för hela vårt land. Vi har till och med öronmärkt särskilda medel – hela 25 miljoner kronor – just till biografer på landsbygden för att de ska kunna finnas kvar, utvecklas och gå igenom det tekniska skifte som pågår för att kunna möta den publik som finns där.

Vi vet att vi svenskar vill se svensk film. Svensk film är väldigt populär. Därför har vi investerat i filmpolitiken, och regeringen har prioriterat att avsätta många hundratals miljoner kronor just till svensk film för att på olika sätt stödja produktionen. Men det handlar också om att göra om det hela med de branschråd som nu jobbar, där det alltså inte längre är dessa få personer runt ett bord i ett slutet rum som fattar beslut utan där det är människor från olika delar av filmbranschen som är med och påverkar.

Det vore naivt att tro att en sådan här stor omläggning skulle gå enkelt och att den skulle ske utan protester. Jag välkomnar därför all diskussion, och jag lyssnar noga för att få veta om vi behöver vidta ytterligare åtgärder.

Anf. 33 CECILIA MAGNUSSON (M):

Fru talman! Nej, det är inte meningen att man ska vara snäll. Men man kan vara snäll och svara på frågor; det var det jag menade.

Mer kultur till fler, sägs det. Titta på Stockholms filmfestival för ett tag sedan, då flera biografer vägrade att upplåta sina lokaler i protest mot kulturministerns dåd mot biograferna!

Ert citat gällde inte filmpolitik. Det gällde hur ni såg på regeringen kontra riksdagen. När det gäller frågan om kärnvapen är ni ju inte ens överens inom regeringen i denna del. Vi får väl se hur långt det kommer.

När det gäller mina frågor, som jag gärna vill ha svar på, säger ministern att man ska utvärdera filmpolitiken när konsekvenserna kan ses. Det är klart att regeringen ska utvärdera sin egen politik! Och riksdagen ska följa upp att regeringen gör det den ska. Men det är inte samma sak som en utredning. En utredning ser över en fråga och kommer också med förslag. En utredning är därför en helt annan sak än en utvärdering. Kulturministern borde lära sig att se skillnad på detta.

I dag ser vi konsekvenserna – allas krig mot alla råder. Ministern tar inget ansvar. Man har slängt ut barnet med badvattnet. Det filmavtal som

var rådande hade stora brister. Det var därför vi i de fruktlösa möten som föregick propositionen föreslog att vi skulle förlänga filmavtalet och utreda saken. Till och med branschen gick fram och sa: Vi kan ställa upp på ett modifierat filmavtal under tiden som filmens framtid utreds. Men det struntade regeringen ansvarslost i, framför allt vad gäller biografernas framtid – biograferna, som är viktiga kulturella fyrbåkar också på landsbygden.

Jag vill gärna se vad som händer med de pengar som man har ställt till förfogande och öronmärkt. De räcker ingenvart. De ska användas till tio olika saker. Är ministern beredd eller inte att ge mer pengar till bevarandet av biograferna och till att utveckla deras verksamhet? Det behövs; det säger alla parter.

När det gäller motverkandet av den illegala spridningen av film, som man säger redan är tillgodosett, menar kulturministern att filmbranschen har ställts utanför arbetet. Men hur fasen ska man kunna samverka och motverka illegal spridning av film om inte branschen är med? Det ska väl vara en samverkan. Var det inte en samverkansregering som minister Bah Kuhnke är medlem i? Detta kan inte anses vara uppfyllt om inte branschen är med på det.

Filmarvet är oerhört viktigt. Om vi kan få mycket mer gjort och om Filminstitutet och Kungliga biblioteket kan samarbeta på ett mycket bättre sätt kan det blir mer verkstad också när det gäller detta. Vi avser att följa det väldigt noga. Jag hoppas att ministern tar upp Filminstitutet i sitt inlägg.

Anf. 34 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Fru talman! Alla vi som mår om Sveriges riksdag och den ordning vi har hoppas jag också ska vårda sitt språk i denna kammare.

Med det sagt vill jag betona vikten av att man för en dialog med de olika parter som påverkar, inverkar på och på olika sätt medverkar i svensk film. Den stora omläggning vi har gjort innebär att det nu antligen finns en stabilitet. Filmbranschen är inte längre beroende av hur många människor som gick på bio två år tidigare för att veta hur mycket pengar som finns till svensk film. Tvärtom kan branschen förlita sig på att det finns en stabilitet och en långsiktighet tack vare att vi har lagt om filmpolitiken och att regeringen tar ansvar för finansieringen. Det är helt avgörande för om vi ska ha en livskraftig filmproduktion i vårt land.

Det var också därför näringsminister Damberg och jag gav i uppdrag till Tillväxtverket att ta fram en studie och att utreda hur man skulle kunna införa incitament i Sverige. Detta är en modell som finns i flera länder men ännu inte i Sverige. Jag tog emot rapporten tillsammans med Damberg den 19 december. Den heter *Fler filminspelningar till Sverige*. Detta är ytterligare ett verktyg vi är beredda att se över för att på olika sätt skapa de bästa förutsättningarna för film och för alla de näringar som skulle beröras om det till exempel kommer stora filmproduktioner till vårt land. Det handlar om restaurangbranschen, hotellbranschen och många fler.

Film är ett kulturuttryck, men film är också en näring. Film är en bransch. Just därför är det så angeläget att följa utvecklingen oerhört noga

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

– något som jag har varit tydlig med under hela processen sedan jag tillträdde som kulturminister och sedan jag fattade det modiga beslutet att göra om, göra nytt och göra rätt.

Cecilia Magnusson erkänner utan omsvep att det gamla filmavtalet hade stora brister, men hon erkänner också att hon därför gärna ville förlänga det. Man kan hålla på att förlänga till leda om man inte har modet att våga göra nytt. När man gör nytt, när man skakar om och framför allt när man fördelar makt, fru talman, blir det ofta konflikter. Det kan vi se nu i metoo-uppropen, och vi kan se det genom vår svenska historia. Så är det också när det gäller film, filmproduktion och vem som har makten att bestämma över vad som görs och vem som tjänar pengar på film och vem som inte gör det. Det kommer fortsatt att vara många diskussioner och mycket dialog.

Jag kommer fortsatt att prioritera att åka runt i landet, träffa de olika filmbolagen och besöka de olika centrum där människor möts. Jag kommer att tala med alla från skådespelare till makeupartister för att säkerställa att när regeringen säger att vi vill se mer kultur till fler och att vi vill skapa förutsättningar för mer svensk film ska vi också tillsätta de medel och de verktyg som behövs.

Anf. 35 CECILIA MAGNUSSON (M):

Fru talman! Kulturministerns minne är kort. Jag bad henne ta upp Svenska Filminstitutet. Det glömde hon. Men hon glömde också att ett av tillkännagivandena i KrU11 gällde just att ta fram förslag till filmincitament. Det ville inte kulturministern ta upp i sin proposition, utan riksdagen tvingade genom ett tillkännagivande regeringen att ta fram förslag till att införa ett produktionsincitament. Rätt ska vara rätt! Om kulturministern hade gjort rätt från början skulle vi redan ha haft produktionsincitament i Sverige i dag – till gagn för svensk film.

Filminstitutet är en gammal rest från kulturministerns förhatliga filmavtal. Det skapades för att sköta filmavtalet. Men regeringen har ingen avsikt att ta bort Filminstitutet nu när filmavtalet är borta. Det är klart att de jobbar jättehårt eftersom de inte går i takt med tiden. Regeringen måste se till att det blir helt andra kvastar som sopar för en bättre framtid för svensk film.

Det skulle vara klädsamt om kulturministern i sitt slutanförande kunde ta upp det som hon sa i sitt svar till Olof Lavesson den 5 december om att pengarna till svensk film inte fördelas rättssäkert. Vad menar kulturministern med det?

Anf. 36 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr talman! Cecilia Magnusson duar och talar i termer av hat. Jag är övertygad om att om vi vill skapa mer kultur och förutsättningar för fler filmer i vårt land och för att fler personer ska kunna arbeta med och försörja sig på film men också för att vi ska kunna bli många fler som kan gå på bio och se svensk film – då behöver vi också vara många som vill lyssna, lära, göra mer och som är beredda att prioritera det här.

Till syvende och sist kommer det att handla om prioriteringar. Vilken regering är beredd att investera i kultur och inte, och vilka ser kultur som något lyxigt som man ägnar sig åt om man får pengar över? Det kommer att vara en av de avgörande frågorna i valet, och budgetpropositionerna visar svart på vitt vem som gör vad och vem som vill vad. Är det något som är tydligt i budgeten och budgetförslagen från oppositionen är det att viljan att skapa förutsättningar för många fler i vårt land att ta del av kultur i stort och film i sak är uppenbart större hos regeringen, som vill mycket mer och som är beredd att prioritera, för det handlar om prioriteringar.

Jag vill också påminna och upplysa Cecilia Magnusson om att hon inte enbart behöver ägna sig åt mitt Instagramkonto, utan hon kan också läsa tidigare intervjuer och då med tydlighet se att jag talade om produktions- incitament långt innan det skrevs fram i kulturutskottet.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 17 Svar på interpellation 2017/18:218 om statliga institutioner och fake news

Anf. 37 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr talman! Josef Fransson har frågat mig om jag och regeringen anser att det är lämpligt att skattemedel och statliga myndigheter används för att gradera och klassificera nyhetsartiklar och förhindra deras spridning. Josef Fransson har också frågat mig om jag och regeringen delar uppfattningen att väljarna måste avhållas från ”irrelevanta fakta”. Frågan ställs med anledning av att myndigheten Vinnova har beviljat medel till ett antal mediebolag för delfinansiering av projektet Faktaassistenten.

En mångfald av starka och oberoende medier i hela landet är en avgörande förutsättning för en väl fungerande demokrati. Medierna granskar olika maktsfärer i samhället och ska genom sin journalistiska profession förmedla nyheter, förklara skeenden och sätta saker i sammanhang.

Den fria samhällsdebatten bygger på en rik flora av åsikter och perspektiv. Men de fakta som ligger till grund för de olika åsikterna och perspektiven kan i sig inte relativiseras eller förnekas. Därför uppstår ett problem i de situationer då rykten och rena falsarier får stor spridning, eftersom samhällsdebatten då riskerar att utgå från falska premisser.

Jag vill framhålla att fakta i sig aldrig kan vara irrelevanta. Däremot kan vissa fakta bedömas vara irrelevanta i ett specifikt journalistiskt sammanhang. I det arbete som de fria medierna utövar är urval av fakta och val av perspektiv viktiga publicistiska bedömningar. På vilket sätt det arbetet sker är inte min sak att bedöma.

Flera aktörer inom mediebranschen har tagit initiativ till att motverka spridningen av felaktigheter och desinformation. Det tycker jag är bra. Men inte heller hur det arbetet utförs ska jag som statsråd ha synpunkter på. Vinnova är en självständig myndighet, och medieaktörernas oberoende är en viktig mediepolitisk utgångspunkt.

Min uppgift, och huvudsakliga prioritering, är att se till att medierna har goda villkor för att kunna driva en självständig och professionell journalistik.

Anf. 38 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke för svaret på min interpellation.

I dag debatterar vi alltså regeringens syn på att regeringens egen myndighet Vinnova har tagit initiativ till ett projekt som går ut på att tillsammans med nyhetsredaktioner såsom Sveriges Television, DN, Expressen, Aftonbladet och Sveriges Radio motverka så kallade fake news, eller falska nyheter på svenska. I det pressmeddelande som gick ut från Vinnova står att läsa att ”flera ledande svenska nyhetsredaktioner ska motverka att ’fake news’ och ogrundade påståenden får spridning och spelar en avgörande betydelse i det svenska valet 2018”.

Det står också att läsa att man ämnar utveckla ett digitalt verktyg som ska ”minska risken för att falska och irrelevanta fakta når publiken”. Man tar sig för pannan.

Här någonstans borde alla varningsklockor ringa. Är det verkligen i en demokrati statens uppgift, förvisso via en myndighet i det här fallet, att försöka styra nyhetsflödet? Det entydiga svaret på denna fråga måste bli nej. Jag menar att regeringen totalt har tappat kompassen när det gäller den här frågan.

Nu skulle det här kanske ur ett perspektiv vara behjärtansvärt om syftet hade varit att de etablerade medierna skulle bli bättre på att inte sprida lögnar och falskari, som till exempel när Dagens Nyheter påstod att Sandviken tjänade en halv miljard årligen på invandringen eller när SVT glatt rapporterade om hur Sverige översköldes av ingenjörer, läkare och ekonomer i samband med migrationskrisen 2015.

Nu är syftet knappast att få de etablerade medierna att rapportera mer korrekt, sakligt och sanningsenligt. När finansminister Magdalena Andersson förra våren började lyfta farhågorna rörande fake news handlade det inte alls om hur etablerade medier har svårt att hålla sig till fakta eller hur man avhåller sig från att beskriva politiskt känsliga uppgifter. I stället exemplifierade hon den påstådda problematiken med förmodat medvetna lögnar som fått spridning i vissa sociala medier, dock inte i Sverige – förutom i ett fall, och det kanske jag får tid att återkomma till. Det är alltså de alternativa nyhetskanalerna som ska sträckas upp – sociala medier och det som lite brett kallas för alternativa medier.

Nu kanske det verkar som att jag inte ser problemet med att lögnar och ibland kanske till och med förtal får stor spridning på internet via sociala medier, med det vill jag bestämt tillbakavisa. Det handlar inte alls om det. Jag menar däremot att det är ett försvinnande litet problem och att det riktiga problemet är de lögnar som vi serveras var dag från nyhetsredaktioner som nu ska få projektpengar för att stoppa lögnar. Det menar jag är som att sätta räven att vakta hönsgården.

Anf. 39 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr talman! Josef Fransson ställer en rad olika frågor och kommer med en rad olika påståenden. Jag går tillbaka till den fråga som är ställd och som är anledningen till att jag är här i dag.

Josef Fransson frågar mig väldigt tydligt, och det är det jag är här för att svara på: Anser ministern och regeringen att det är lämpligt att skattemedel och statliga myndigheter används för att gradera och klassificera nyhetsartiklar och förhindra deras spridning? Svaret är nej.

Fråga nr 2: Delar ministern och regeringen uppfattningen att väljarna måste avhållas från irrelevanta fakta? Svaret är nej.

Anf. 40 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Tack för detta korta inlägg i debatten! Jag hade hoppats att vi kunde vara lite mer djuplodande i de här frågorna.

Om vi ser till hur regeringen, framför allt via finansminister Magdalena Andersson, som är en av regeringens mäktigaste, har uttryckt sig i de här frågorna är det helt uppenbart att man på något vis önskar styra och påverka medierna. Jag antar att man känner att man håller på att tappa fotfästet, eftersom man har byggt upp sin politik kring djupa felanalyser kring sådant som borde ha kunnat förutses.

Vi har en polisorganisation i kris. Dödsjutningar är så vanliga att man knappt reagerar längre. Skolresultaten dyker, och i jämförelse med utländska elever är vi väldigt dåliga. Vi har en överbelastning i vården och sexualbrott som ökar både till antal och i råhet. På våra universitet lägger man fokus på den kvasivetenskap som genusvetenskap är och så vidare.

Vi står inför en rad problem med kurvor som pekar nedåt, och detta har kunnat upprätthållas av ordinarie medier som nu ska få projektpengar för att stoppa spridning av så kallade lögnar och fake news i sociala medier.

Det finns dock ingen forskning som pekar på att detta skulle vara ett stort problem. Det blev väldigt aktualiserat i och med valet i USA, och det är möjligt att det hade en stor påverkan där borta. Men i Sverige har de ordinarie medierna indoktrinerat folket till den milda grad att vi står inför den situation som vi har i dag.

Jag menar att det länge har legat en våt filt över sanningen, och nu när vi står vid ruinens brant börjar parti efter parti att säga samma saker som vi sverigedemokrater har sagt i årtionden med ungefär samma problemformuleringar. Tidigare har man i stället gått i armkrok med medierna och dolt de problem som till exempel invandringen för med sig. Det finns andra frågor också, men det är väl kanske den största och mest allvarliga.

Det skulle vara intressant om ministern här i dag kunde exemplifiera vad man menar med fake news och vad det är som behöver bekämpas. Jag vet inte om det är kultur- och demokratiministerns största frågeställning och politiska mål, men däremot har ju regeringen gett uttryck för att det här är någonting som är viktigt att bekämpa.

Det skulle därför vara jätteintressant med lite fler exempel. Magdalena Andersson exemplifierade i våras att det var ett stort problem att det spreds en myt om att vi lånade tiotals miljarder för att bekosta invandringen. Om vi backar lite grann och funderar på varifrån den uppgiften kom ser vi att svaret är att det var från en DN-artikel från 2015, där det påstods att vi behövde låna pengar till flyktingmottagningen. Källan var lustigt nog

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

Magdalena Andersson själv. Det är lite humor, kan man säga, att hon säger emot sig själv ganska rejält.

Det finns ganska många intressanta exempel på när ministrar har haft svårt att hålla sig till sanningen, även om det kanske inte är just det som vi ska debattera i dag. Jag vill dock gärna ha lite konkreta exempel på vad det är för fejkade nyheter som man är så rädd för att man tycker att det är helt okej att en statlig myndighet använder skattemedel för att bekämpa dem.

Anf. 41 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr talman! Josef Fransson håller en monolog. Jag har svarat på frågorna både skriftligt och, återigen, här. Men om vi inte är måna om att lyssna till varandra blir det ju att man fortsätter att driva sin monolog utan att egentligen komma framåt.

Det känns inte som om Josef Fransson vare sig har läst mitt svar eller lyssnat till vad jag säger. Jag upprepar därför och betonar att jag inte delar uppfattningen att väljarna ska undanhållas irrelevanta fakta. Jag betonar till och med i mitt skriftliga svar och även här och nu att det inte finns några irrelevanta fakta.

Om Josef Fransson utgår från det svaret och tror på mig när jag säger det skulle vi kunna ha en fruktbar dialog om hur vi skapar fler möjligheter för väljare, medborgare och människor i allmänhet att få till sig information och fakta för att sedan kunna bilda sig en egen uppfattning. Men om Josef Fransson är mer intresserad av att hålla en monolog om saker som inte stämmer, som jag aldrig har sagt och som jag aldrig skulle stå bakom blir det väldigt svårt att bygga ett starkt samhälle och ge människor den möjligheten.

Även när det handlade om skattemedel och frågan om hur statliga myndigheter ska arbeta var mitt svar ”nej”. Det hade varit glädjande om Josef Fransson hade utgått från det, för då hade vi kunnat föra en diskussion här i denna kammare utifrån vad jag faktiskt säger och vad Josef Fransson säger.

Om jag ändå ska ta Josef Fransson på allvar och lyssna och försöka finna och tolka det bästa ur vad Josef Fransson säger så handlar det om människors möjlighet att få till sig fakta och utifrån detta få journalistik som belyser fakta ur olika perspektiv, för det är ju vad journalister ska göra. Det är det som de ska hjälpa oss med. De ska fördjupa, och de ska granska sådana som Josef Fransson och mig. De ska ställa frågor kors och tvärs och vända på frågorna och sätta dem i ett globalt perspektiv eller i ett väldigt lokalt perspektiv.

Det är vad journalister ska göra med fakta. Det hör till. Det är deras uppdrag, och det är på så sätt de bär vår demokrati. Om Josef Fransson och jag delar uppfattningen att journalistik är bärande för vår demokrati kan vi också enas om att vi behöver kämpa för att medierna och journalisterna i vårt land får de bästa förutsättningarna att uppfylla sin demokratibärande roll.

Jag gör det med kraft som kultur- och demokratiminister genom att prioritera och fokusera på mediepolitiken. Det gör vi dels genom att ha gjort förändringar i det befintliga presstödet, dels genom ett intensivt arbete just nu för att kunna lägga fram en proposition för denna kammare

där vi ytterligare stärker journalistikens möjligheter i vårt land. Där kommer vi att ha ett särskilt fokus på de vita fläckar som tyvärr har uppkommit, där människor lever i avsaknad av en lokal bevakning som just arbetar med att vända och vrida på perspektiven, fördjupa och granska sådana som mig och dig, Josef Fransson.

Sant är sant, och falskt är falskt.

Anf. 42 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Jag får återigen tacka. Hur ministern ser på mediernas roll var ju nästan poetiskt vackert, och jag håller med.

Problemet är bara att det kommer väldigt dubbla signaler från regeringen när finansminister Magdalena Andersson väldigt tydligt säger att det här med fake news är någonting som vi måste ta på allvar och bekämpa. Jag tror ju inte att Vinnova har kommit på idén ur tomma intet – ja, vi startar ett projekt för att bekämpa fake news! – utan man lyssnar naturligtvis in signalerna från regeringen.

Sådant ser man ju hela tiden, till exempel när det kommer till energipolitiken: Regeringen skriver en lös sats någonstans i budgeten, inget lagförslag på något vis, och så lägger myndigheterna örat mot marken, lyssnar och genomför det. Det är alltså i allra högsta grad regeringens vilja att de fejkade nyheterna, som man kallar det, ska bekämpas.

Jag tycker över huvud taget inte att det anstår statsmakten att lägga sig i detta. Det vore förstås jättebra om vi kunde få bort lögnen ur medieflödet. Det hade väl alla varit glada över. Problemet är bara vem som ska sitta och vara domare. I det här fallet ger vi alltså skattemedel till Aftonbladet, Expressen och Dagens Nyheter, som systematiskt institutionaliserat lögnen, eller som DN själva uttrycker det, arbetar med ”agendasättande” journalistik. De har en agenda med det de skriver och gör; det gick de själva ut och sa för en tid sedan.

Nu ska de sitta som något slags vakthundar och för skattepengar avgöra vad som är sant och falskt. Det är vad det till syvende och sist kokar ned till.

Anf. 43 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr talman! Det är anmärkningsvärt men avslöjande att Fransson så tydligt avfärdar en stor del av svensk mediesektor och insinuerar – eller rent explicit säger – att den driver en ohederlig och vilseledande agenda.

Vi ska inte förvånas, men vi ska vara på vår vakt! Det ligger i linje med Sverigedemokraternas politik att hetsa mot den liberala demokratins kärna och en av våra absolut viktigaste institutioner, det vill säga våra fria medier. Det ligger i deras linje. De gör så inte bara i Sverige, utan de gör så över hela världen där de får makt och möjligheter till inflytande.

Jag vill säga till alla som ser på denna debatt att detta att ifrågasätta journalistiken, att ifrågasätta dem som har till uppgift att granska sådana som mig och sådana som oss här i denna kammare, också är att ifrågasätta vår demokrati och dem som bär den.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

§ 18 Svar på interpellation 2017/18:199 om placeringen av EU:s läkemedelsmyndighet

Anf. 44 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Hans Wallmark har frågat utrikesministern om det har skett någon nordisk samordning i samband med att EU:s läkemedelsmyndighet EMA skulle flyttas från Storbritannien, hur hon har för avsikt att hantera den besvikelse som den danska regeringen ger uttryck för när det gäller bristande stöd för placeringen av EMA i Köpenhamn och därmed i Öresundsregionen samt om hon anser att det finns skäl att befara ett försämrat nordiskt samarbetsklimat som en konsekvens av att Danmark uppfattar sig som sviket av Sverige.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Jag vill inledningsvis understryka att alla medlemsländer var överens om att omröstningen skulle vara sluten, och den exakta fördelningen av röster kan jag inte gå in på av respekt för den överenskommelsen och för övriga medlemsstater. Jag vill även säga att processen som medlemsstaterna enades om vid Europeiska rådet i juni stipulerar att det var ett land/en stad som kunde kandidera, inte en region eller en grupp av länder.

19 medlemsstater tävlade om att bli värd för EMA och 8 medlemsstater om att bli värd för Europeiska bankmyndigheten, EBA. Sverige, liksom våra nordiska grannar, har under hela omlokaliseringsprocessen verkat för transparens och objektiva kriterier. Vad gäller Danmark vill jag säga att jag förstår att de, precis som Sverige, var besvikna över att inte ha vunnit omröstningen om EMA. Sveriges relationer till Danmark är och förblir nära. Våra länder och befolkningar är integrerade på många plan, och vi har ett utmärkt samarbete i många frågor. Det råder en stor samsyn mellan våra länder i internationella sammanhang. I år tar Sverige över ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet. Regeringens ambition är att fortsätta att stärka samarbetet med Danmark och våra nordiska grannar.

Öresundsregionen utgör sinnebilden för det svensk-danska samarbetet. Det gränsöverskridande samarbetet är omfattande. Det finns starka och många nätverk mellan företag, universitet, organisationer och individer. Flaggskeppet är ESS, European Spallation Source, med verksamhet på bägge sidor Sundet. Regionen är också att se som en gemensam arbetsmarknad för de nästan 4 miljoner människor, både danskar och svenskar, som bor i regionen. Det är dock av stor vikt att arbetet med att undanröja gränshinder fortsätter. Det så kallade Greater Copenhagen & Skåne Committee – som omfattar regioner och kommuner på båda sidor Sundet – är ett viktigt partnerskap som verkar för detta.

Avslutningsvis vill jag säga att regeringen bedömde att konkurrensen om EMA skulle bli hård men att Sverige hade rätt förutsättningar att er hålla värdskapet för myndigheten. I det läget var det rimligt att kandidera för något som skulle kunna generera nya arbetstillfällen och investeringar i Sverige.

Regeringen har arbetat aktivt för att få EMA till Sverige. EMA-kandidaturen har också inneburit unika möjligheter för Sverige att visa att vårt land är internationellt ledande inom life science med såväl en dynamisk industri som stark forskning och välfungerande hälso- och sjukvård. Vi har även kunnat visa för life science-industrin att Sverige erbjuder en miljö

som är attraktiv när man överväger nyetableringar, förflyttning av verksamhet eller andra investeringar.

Det svenska Läkemedelsverket kommer även fortsättningsvis att vara en aktiv, uppskattad och använd partner till EMA. Regeringen fortsätter med oförminskad kraft sin satsning på life science.

För Sverige har det varit angeläget att EMA omlokaliseras till ett land som kan klara omlokaliseringen på ett tillfredsställande sätt i en miljö som garanterar en fortsatt framgångsrik verksamhet.

Anf. 45 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Statsrådet! I grunden har jag fyra reflektioner kring svaret på min interpellation. Jag kan ta dem direkt, så kan statsrådet på tre och en halv minut fundera ut några riktigt bra svar.

Herr talman! För det första: Varför Strandhäll? För det andra: Vad var det egentligen som hände? För det tredje: Vad kan detta få för konsekvenser? För det fjärde: Vad menade ministern med det sista stycket i svaret?

Låt mig börja med den första reflektionen: Varför Strandhäll? Jag har inget personligt emot socialministern. Tvärtom respekterar och högaktar jag henne i hennes roll som socialminister. Min fråga väcktes dock, herr talman, till den nordiska samarbetsministern, nämligen vad detta får för konsekvenser för det nordiska samarbetet. Jag menar, i det här fallet, att resonemangen om läkemedelsmyndigheten utifrån mitt perspektiv, i den här frågeställningen, är av underordnad betydelse. Det centrala i min frågeställning, och det var därför jag väckte den mot Margot Wallström, handlar om den nordiska dimensionen. I övrigt, om jag hade varit intresserad av andra svar, hade möjligheten funnits att väcka interpellationen direkt till Strandhäll.

Tyvärr är detta ett mönster som vi ser i regeringen. När det blir svårt, jobbigt och arbetsamt dugar den. Jag har ägnat en hel del tid sedan i juli, herr talman, åt säkerhetshaveriet i Transportstyrelsen. Det är lustigt, men så fort man vänder sig till en central person är det något annat statsråd som ska ta frågorna och svaren. Så är det även i det här fallet.

Herr talman! Vad var det som hände? Kan Strandhäll, socialministern, på något sätt utveckla genialiteten i den svenska strategin? Det var väl egentligen så att Sverige var ett av de länder som kom lägst när det gällde röstningen i Bryssel? Sverige kom efter Köpenhamn, efter Amsterdam och efter Milano. Hur såg egentligen strategin ut för att vara framgångsrik?

Sedan kommer den tredje och centrala frågan: Vad får detta för konsekvenser? Vi som lever och verkar i Öresundsregionen, i Sydsverige, har sett hur danska ledande företrädare i danska medier återkommande har använt ett ord, nämligen svek. Man känner sig sviken. Man uppfattar inte att Sverige har stött Danmark. Man uppfattade att när Sverige inte fick Stockholm och Solna gavs det inget stöd, ingen support eller ingen acceptans för idén att Köpenhamn skulle kunna vara en utmärkt etableringsort.

Statsrådet sa i sitt svar att regioner inte kan söka. Det vet vi. Däremot bär vi i Sydsverige en insikt om att det som är bra för Danmark och Köpenhamn är bra för Sydsverige. Herr talman! Det intressanta är att i Danmark finns en omvänd insikt om att det som är bra för Sydsverige också är bra för Danmark och Köpenhamnsregionen. Det handlar inte om en region som sökte, men det hade otvivelaktigt inneburit stora fördelar även för Sydsverige om Köpenhamn hade fått etableringen.

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

Nu är det så att strategin misslyckades. Det blev inte Stockholm, och det blev inte Köpenhamn. Och det finns det anledning att beklaga.

Vad menade statsrådet med det sista stycket i hennes svar: "För Sverige har det varit angeläget att EMA omlokaliseras till ett land som kan klara omlokaliseringen på ett tillfredsställande sätt i en miljö som garanterar en fortsatt framgångsrik verksamhet." Där borde vi vara överens om att Stockholm hade varit en utmärkt plats, och Köpenhamn hade också varit en utmärkt plats.

Anf. 46 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Tack, ministern! Regeringen arbetade förra året med att få hit den europeiska läkemedelsmyndigheten EMA till Sverige. Det var bra. Tyvärr blev slutresultatet inte lika bra.

På spel vid omröstningen stod bland annat närmare 900 högkvalitativa arbetstillfällen inom medicin, teknik och life science. Till det ska läggas alla positiva effekter som kan följa i deras spår.

Sveriges kandidatur åkte ut i första omgången. Regeringens förarbete och förberedelser inför ansökan om EMA innehöll uppenbara brister.

Att även Göteborg skulle kunna vara en stark kandidat för EMA ignorerades av regeringen på ett väldigt tidigt stadium, då man hade en stark övertro på Stockholm som kandidatstad.

Lanseringen av Stockholm som kandidatstad missade några väsentligheter – inte minst att bostadssituationen i huvudstadsregionen är eftersatt, att Stockholm redan har 150 myndigheter och att människor ute i landet inte riktigt var med på det tåget. Dessutom, vilket vi kunde höra i ett tidigare inlägg, var Skåne positivt inställt till att få denna myndighet till ett annat land.

Därtill var Sverige, som så ofta, alldeles för sent ute i processen. När beslut ska fattas i november kan man inte börja sin kampanj i juni. Då är det redan för sent.

Inför framtiden vore det väl på sin plats att samarbetsregeringen lär sig förhandlingens konst och att lyfta blicken bortom tullarna men också att bygga allianser med andra länder, inte minst våra nordiska bröder och systar, som kan bli till framtida gagn för Sverige. Det är långt mycket viktigare än toppmöten om sociala pelare, som är det sista Europa behöver.

Herr talman! Det var inte enbart förhandlingsteknikaliteter som var Sveriges svaga kort. Ska Sverige hävda sig i världen räcker det inte att vara nästan lika bra som alla andra. Då handlar det om att ligga i den absoluta världstoppen av näringspolitiska förutsättningar för såväl företag som individer.

När det gäller en högteknologisk näring som life science spelar detta roll, för i svallvågorna efter en myndighetsetablering kommer också näringar att etablera sig. Med goda näringsetableringar blir det också mer intressant för myndigheter på europeisk nivå att etablera sig.

För företagets del är bolagsskatt och villkor för att kunna växa helt centrala. När omvärlden, inte minst inför brexit, tävlar om att erbjuda låg bolagsskatt duger det inte att Sverige smygsänker med några få procent så som regeringen har aviserat. Det är för lite för att de goda effekterna ska överväga inkomstbortfallet. Sverige behöver en rejält sänkt bolagsskatt, och den ska vara genomtänkt. Det kommer att bidra till att göra Sverige mer attraktivt också i många andra sammanhang.

Det finns mycket att göra för att etablera Sveriges attraktivitet med förnuftiga skattevillkor för företag och deras anställda och en medveten satsning på att skärpa till bostadsmarknaden, som i det här sammanhanget var essentiell.

Jag debatterade för drygt ett år sedan med socialministerns företrädare, Gabriel Wikström, om den här etableringen. Det var när det stod klart att Sverige skulle kunna vara ett kandidatland. Då var det ganska vaga toner från Wikström. Han sa i den debatten att ”innan en kampanj kan inledas måste dock konsekvenserna analyseras noga. – – – När det gäller möjligheten till nödvändiga allianser, för det fall en kampanj ska drivas, finns det troligtvis stora fördelar med att göra detta med gemensamma krafter.”

Mina frågor till Annika Strandhäll är: Vad hände med att bygga allianser? Vilka var det Sverige byggde allianser med?

Om Sverige byggde allianser hade man kunnat vara öppen med vilket land man röstade på.

Anf. 47 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Tack, Hans Wallmark, för interpellationen! Jag ska ta dina frågor i tur och ordning.

Varför Strandhäll? Jo, därför att jag ansvarar för kandidaturen. EMA-sekretariatet har också varit förlagt till Socialdepartementet, och det är därifrån som arbetet har utgått. Naturligtvis har hela regeringen varit engagerad i att plädера för varför EMA ska lokaliseras till just Sverige och Stockholm, men det är därför som Strandhäll svarar på frågor om EMA. Är det så att Hans Wallmark har övriga frågor om utrikespolitik som inte rör EMA ska han naturligtvis ställa dem till utrikesministern i sedvanlig ordning.

Ja, vad hände? Vad som hände var att Sverige, som är ett oerhört starkt land när det gäller life science, valde att kandidera när det fanns möjlighet att få en myndighet till Sverige som skulle kunna erbjuda ett mycket stort antal arbetstillfällen. Ni har också i era egna inlägg nämnt alla fördelar som kandidaturen och en lokalisering av EMA till Sverige hade kunnat innebära. Vi bedrev under den här tidsperioden – som ska korrigeras, då beslutet att kandidera för EMA fattades redan i slutet av 2016 – ett intensivt arbete under ganska många månader. Betydligt senare beslutades det om kriterier inför att ett erbjudande slutligen togs fram. Men det är klart att det ligger oerhört mycket arbete bakom en kandidatur för en sådan här myndighet.

En annan sak som jag vill passa på att nämna i detta är att Sverige och Stockholm är en mycket stark kandidat. Till exempel har vi sedan tidigare en av EU:s myndigheter lokaliserad till just Stockholm: smittskyddsmyndigheten som förkortas ECDC. Det var en del som övervägde till Stockholms och Solnas fördel utöver att vi har ett mycket starkt forskningscentrum just där.

När det gäller Skåne är det enligt regeringsformen så att det är regeringen som bedriver utrikespolitik, inte enskilda politiker i lokala landsändar. Utrikespolitik bedriver regeringen. Det fanns heller inget samlat stöd för den danska kandidaturen i Skåne, vill jag säga, bara så att vi har klarat ut den frågan.

Jag är mycket stolt över det arbete som gjordes under vår EMA-kandidatur. Det gav Sverige en unik möjlighet att lyfta fram otroligt många styrkor som vi har i Sverige i form av vårt starka life science-arbete och i form av att vi är en attraktiv nation att forska i. Den möjlighet att marknadsföra Sverige som funnits i samband med den här kandidaturen tror jag att vi kommer att ha gott av under lång tid framöver.

När det gäller huruvida vi har avlagt våra röster på det ena eller det andra sättet har vi, medlemsländerna emellan, kommit överens om att den här omröstningen är sluten. Vi respekterar detta. Vi kommer självklart inte att avslöja hur vi har röstat, lika lite som vi vet hur Danmark lade sina röster.

Anf. 48 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Nej, vi vet naturligtvis inte hur enskilda länder har röstat. En sak vet vi dock som vi kan vara överens om: Det gick inte bra för Sverige.

Jag har ingen anledning att inte hålla med statsrådet Strandhäll i hennes beskrivning av fördelarna med EU:s läkemedelsmyndighet och vad det skulle innebära för platser som får den etableringen – alldeles oavsett, herr talman, om det skulle bli Stockholm–Solna eller Köpenhamn. Där finns det ingen olikhet.

Vad det däremot handlar om är varför det gick som det gick. Hur såg den grandiosa strategin ut? I ljuset av verkligheten blev det ju på inget sätt en framgång.

Det statsrådet Strandhäll helt undviker att diskutera är den danska reaktionen. Det centrala ordet – jag får återigen påminna oss i kammaren om det – som man gång på gång använder i Danmark är ”svek”. Statsrådet påpekade själv att ett av de goda exemplen på saker och ting som finns i Öresundsregionen och därmed både i Sydsvrige och i Köpenhamnsregionen är ESS, den forskningsanläggning som efter många om och men har etablerat sig i Lund och därmed i hela regionen.

Herr talman! Jag är helt övertygad om att ESS-etableringen inte hade skett om inte Sverige hade format starka allianser och andra länder hade stått vid vår sida. Ett av de betydelsefulla länder som stod vid vår sida i samband med ESS-etableringen, och som har fortsatt att göra det, är Danmark.

Det är därför, herr talman, som det i Öresundsregionen, på båda sidor av sundet, finns en känsla av svek. När man väl hade insett att det inte skulle bli Stockholm och Solna borde man i alla fall – det tycker alla – med trummor och trumpeter ha signalerat att Köpenhamn självfallet var den logiska etableringen.

Statsrådet säger dessutom att det finns andra röster i Skåne som inte ställer sig bakom en etablering i Köpenhamn. Mig veterligen har starka aktörer, till exempel Region Skånes politiska ledning, över parti- och blockgränser, Sydsvenska Industri- och Handelskammaren och andra väsentliga röster, varit för, så statsrådet Strandhäll får gärna påminna mig om vilka röster det var som inte tyckte att Köpenhamn var en bra etablering.

Herr talman! Låt mig återge vad Danmarks utrikesminister har sagt: Jag tror nog egentligen att svenskarna själva förväntar sig att det kommer att få konsekvenser i förhållande till hur vi arbetar tillsammans. Det som har hänt här är inte normalt.

Statsrådet förklarar varför det är hon som svarar på frågorna: därför att läkemedelsmyndigheten EMA tillhör hennes ansvarsområde. Hade jag velat ställa frågor av utrikespolitisk karaktär skulle jag, enligt socialministern, ha vänt mig till utrikesminister Margot Wallström. Det var precis det jag gjorde, herr talman. Men regeringen ägnar sig åt det här pingpongandet: När det blir besvärligt eller obehagligt skickar man frågorna mellan varandra.

Låt mig påminna om två av de frågor jag ställde i min interpellation: Hur har ministern för avsikt att hantera den besvikelse som den danska regeringen ger uttryck för när det gäller bristande stöd för placeringen av EMA i Köpenhamn och därmed i Öresundsregionen? Anser ministern att det finns skäl att befara ett försämrat nordiskt samarbetsklimat som en konsekvens av att Danmark uppfattar sig sviket av Sverige?

De två frågorna skulle jag, herr talman, gärna vilja att *något* statsråd besvarade – gärna den nordiska samarbetsministern, men i brist på detta gärna statsrådet Strandhäll.

Anf. 49 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Jag noterar att ministern sopar konsekvenserna under mattan. Vi noterade att man kom igång för sent. Ministern säger att man under 2016 anmälde att man skulle ansöka. Jag stod här den 15 november, och då kunde den då ansvarige ministern inte över huvud taget säga om Sverige skulle kandidera eller ej. Det hände alltså något direkt efter den debatten – mycket märkligt att svenska folket inte kunde få veta regeringens ambitioner redan då.

Vidare var det för dåligt. Jag frågade om regeringen hade byggt några allianser. Regeringens life science-samordnare sa att det skulle bli en kamp mellan huvudstäder; därför var bara Stockholm aktuellt. Då bortsåg man från de möjligheter som både Skåne-regionen och Göteborg har. Göteborg är det starkaste life science-forskningscentret efter Stockholmsregionen. Där finns inte minst Astra Zeneca, och det hade varit ett utomordentligt gott komplement att ha EMA där.

Av de tre finalkandidaterna visade sig bara en vara huvudstad. Det skulle bli en kamp mellan huvudstäder, men det blev en kamp där den enda huvudstaden var Köpenhamn, som Sverige nu säger att man inte stödde eller att man stödde; man säger över huvud taget ingenting. Och man säger inte om man byggde alliansen eller ej. De andra två var Milano, som Sverige enligt ryktet stödde, och Amsterdam, som det blev – inte heller det någon huvudstad.

Jag tycker att det är tråkigt att denna myndighet inte hamnade i Sverige och att förberedelserna inte var sådana att det gjordes möjligt. Jag hoppas att regeringen har lärt sig något av detta inför kommande övningar.

Anf. 50 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Jag är mycket stolt över vår EMA-kandidatur och det sätt på vilket vi bedrev den. Ett EMA-sekretariat inrättades på Socialdepartementet i december 2016. Detta har självklart varit helt transparent hela vägen. Det har inte på något sätt funnits några hemligheter.

Däremot fattades beslut om kriterierna mycket senare, och så småningom hade man ungefär en och en halv månad på sig att ta fram sitt slutbud. Det arbetet skedde under sommaren. Cheferna från de olika nationerna var också överens om hur detta skulle gå till. Det har inte funnits några som helst hemligheter.

Jag är stolt över vår kandidatur och det sätt på vilket den har bidragit till att sätta Sverige, vår life science-industri och vår forskningsmiljö på kartan. Jag är övertygad om att vi kommer att ha stor nytta av detta även framöver.

Självklart fördes dialog med alla länder. Det är heller ingen hemlighet för någon av herrarna att i princip vartenda land kandiderade för EMA eller för både EMA och EBA. Jag har inte de exakta siffrorna i huvudet, man jag tror att det till slutomgången var 19 eller 20 länder som låg kvar med sina kandidaturer.

EMA gick, efter lottens avgörande, till Amsterdam. Man kan, vilket är väldigt glädjande, konstatera att det under hela denna period fanns många starka kandidater, som drev starka kandidaturer. Jag är övertygad om att vi kan känna oss trygga med att EMA nu hamnar i Amsterdam. Det kommer att bli väldigt bra, och vi kommer från Sveriges sida att fortsätta att vara en konstruktiv part i EMA, precis som vi har varit under den tid då myndigheten har legat i London.

När det gäller vår relation till Danmark är den naturligtvis fortsatt god; det är ingen tvekan om det. Vi har under denna process vid upprepade tillfällen haft dialoger med Danmark och andra nordiska kollegor, på ministernivå och på andra nivåer. Vi har resonerat utifrån de olika kandidaturernas för- och nackdelar.

Det fanns också ett skede där denna fråga diskuterades mellan de nordiska statsministrarna. Man var överens om att de nordiska kandidaturerna skulle bedrivas enskilt, precis som vi har gjort.

Jag har stor respekt för den besvikelse som den danska utrikesministern naturligtvis kände och som också vi kände i samband med att EMA-beslutet inte gick i vår riktning. Men min bedömning är att frågan nu är utagerad. Det var en tävling, och alla de 18 eller 19 länder som inte fick EMA-beslutet i sin riktning är naturligtvis besvikna. Vi har alla lagt ned ett stort och gediget arbete under hela denna tidsperiod, något som jag tror att vi på lång sikt kommer att få mycket gott av.

Anf. 51 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Det statsrådet missar är att det inte handlar om allmän besvikelse över att man inte fick det man ville ha, att det gick som det gick eller att det blev ett misslyckande. I fallet med Danmark och Köpenhamn känner man sig sviken. Det är det som har varit det centrala i det hela, och det är det som statsrådet visar en total oförmåga att förstå. Det gäller inte bara på den danska utan även på den skånska och sydsvenska sidan av Öresund.

Jag är helt övertygad om att det hade varit en stor styrka om myndigheten hade etablerats i Stockholmsområdet. Men jag är också, herr talman, helt övertygad om att det hade varit en stor styrka om den hade etablerats i Köpenhamn. Detta hör man väldigt sällan från den svenska regeringens sida, så statsrådet har möjlighet att nu säga att det hade varit bra om det hade blivit Köpenhamn och därmed Öresundsregionen. Det hade inneburit

arbete och stor teknisk kompetens och hade dessutom varit ett sätt för Sverige att tacka för hjälpen: Ni stödde oss när det gällde ESS; vi ser till att det, nu när det inte blev Stockholm, blir i Köpenhamnsområdet.

Herr talman! Vi som bor i Öresundsregionen inser ju att det som är bra för Köpenhamnsområdet är bra för Sydsverige, och det som är bra för Sydsverige är bra för Köpenhamnsområdet och Danmark. Den insikten finns inte hos den nuvarande regeringen.

Statsrådet kan ju hoppas, tro och önska att man inte längre känner sig sviken, men vi som lever i området och träffar företrädare där nere vet ju att de känslorna finns. Nu vet många danskar att det fanns väldigt många på den sydsvenska sidan som också arbetade för Köpenhamn, i vissa fall parallellt med Stockholm. Man kan möjligen säga att de har hjälpt till att rätta upp bilden, inte tack vare Stockholm eller den rödgröna regeringen utan tack vare det engagemang som finns där nere.

Nordiskt samarbete ska vara bortom festtalen. Det handlar om innehåll, och där har den rödgröna regeringen misslyckats.

Anf. 52 Socialminister ANNIKA STRANDHÅLL (S):

Herr talman! Jag är väldigt tydlig med att jag inte delar de överdrivna farhågor som jag tycker att du ger uttryck för, Hans Wallmark. Frågan diskuterades mellan de nordiska statsministrarna, och vi visste alla på vilka villkor vi gick in i kandidaturen. Vi var inte ensamma om att kandidera. Jag tror, som sagt var, att det från början var 21 europeiska länder som kandiderade. På statsministernivå var vi också överens om att driva enskilda kandidaturer.

Jag vet att det fanns en besvikelse hos en del företrädare i Skåne. Jag vet också att Hans Rothenberg gärna skulle ha sett att vi i stället hade drivit en kandidatur för Göteborg. Det finns alltid mycket känslor i sådana här sammanhang.

Vi har en grundmurad, god relation med Danmark. Jag hade också vid upprepade tillfällen dialog på ministernivå med min danska kollega, vilket jag vet att också många av mina regeringskollegor hade, liksom med andra företrädare för de olika kandidatländerna. Vi drev en öppen och transparent process och hade en öppen och transparent dialog. Det fanns många väldigt bra kandidater.

Om EMA hade hamnat i Köpenhamn är jag övertygad om att det hade blivit alldeles utmärkt. Jag är också övertygad om att det kommer att bli alldeles utmärkt i Amsterdam. Jag tycker att det är viktigt att vi som regering, när vi har gjort överenskommelser om hur vi ska hantera en fråga, öppet eller slutet, också står för det. Det respekterar man. Jag vet att mina danska kollegor respekterar det och förstår det.

Under det här året är vi, som sagt var, också ordförande i Nordiska ministerrådet och kommer att arbeta varmt för en god relation mellan de nordiska länderna.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

§ 19 Svar på interpellation 2017/18:201 om den svenska ansökan om att få EU-myndigheten EMA till Solna

Anf. 53 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Rasmus Ling har frågat utrikesministern hur hon och regeringen avser att verka för att de nordiska länderna på ett bättre sätt ska kunna samarbeta framöver i strategiskt viktiga frågor som avser lokalisering av myndigheter samt om hon och regeringen avser att utvärdera ansökningsprocessen med EMA, inklusive frågan huruvida en samordning med Danmark hade lett till ett bättre resultat.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Den process och de kriterier för omlokalisering av EMA och den europeiska bankmyndigheten, EBA, som togs fram av stats- och regeringscheferna vid Europeiska rådet i juni 2017 var unik. Det finns i dagsläget inget som tyder på att ytterligare omlokaliseringar av EU-myndigheter är på gång inom EU.

Jag vill även understryka att processen som medlemsstaterna enades om vid Europeiska rådet stipulerar att det var ett land och en stad som kunde kandidera, inte en region eller en grupp av länder.

19 medlemsstater tävlade om att bli värd för EMA och 8 medlemsstater om att bli värd för EBA. Sverige, liksom våra nordiska grannar, har under hela omlokaliseringsprocessen verkat för transparens och objektiva kriterier. De nordiska länderna är integrerade på flera plan, och vi har ett utmärkt samarbete i många frågor. Det råder en stor samsyn mellan våra länder i internationella sammanhang. Regeringens ambition är att fortsätta stärka samarbetet med Danmark och våra nordiska grannar. I år tar Sverige dessutom över ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet.

Regeringen bedömde att konkurrensen om EMA skulle bli hård men att Sverige hade rätt förutsättningar att erhålla värdskapet för myndigheten. I det läget var det rimligt att kandidera för något som skulle kunna generera nya arbetstillfällen och investeringar i Sverige. Statsministrarna för de tre nordiska EU-länderna har gemensamt diskuterat EMA-processen och kom fram till att det låg i de tre ländernas intresse att fortsätta driva var sin nationell kandidatur. Regeringens fortsatta agerande kommer, liksom vid tidigare kandidaturer, att ta till vara de erfarenheter som har gjorts.

Anf. 54 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Tack, statsrådet Strandhäll, för svaret! Att den här processen har varit unik stämmer. Förhoppningsvis får vi inga fler dylika fall som har att göra med att länder väljer att lämna Europeiska unionen. Det var ju detta som var anledningen till att EMA skulle omlokaliseras.

Jag tycker dock att det finns skäl att se över hur den här processen har gått och även hur relationen med Danmark kan förbättras.

Statsrådet skriver i svaret på min interpellation att detta ska följas upp. Jag skulle gärna vilja höra mer konkret hur regeringen avser att ta till vara de erfarenheter som har gjorts.

Herr talman! Jag tycker också att regeringen framöver på ett tydligare sätt bör se över hur utvecklingen i Öresundsregionen kan stärkas och också se att det är en fråga av nationellt intresse. Det brukar framhållas att det som är bra för Stockholm och här i länet också gagnar Sverige. På motsvarande sätt är det naturligtvis i andra delar av landet. Det som är bra för Öresundsregionen är också bra för övriga Sverige.

Tyvärr är dessa frågor inte tillräckligt i fokus. Detta är inget nytt. Den förra regeringen hanterade dessa frågor sämre än den nuvarande regeringen gör, men likväl är det något som bör förbättras. Jag menar att hanteringen av EMA är ett sådant exempel.

Sedan Öresundsbron kom till har integrationen ökat. Öresundsregionen är en dynamisk region, och människor åker fram och tillbaka för att uppleva evenemang, jobba, studera, semestra, dejta och så vidare. 15 000 människor arbetspendlar dagligen. Pendlingen är i samma storleksordning som den mellan Uppsala och Stockholms län. Med Fehmarn Bält-förbindelsen mellan Danmark och Tyskland, som kommer att stå klar inom ett antal år, kommer Öresundsregionen att stärkas ytterligare. Då kommer Hamburg i tid att vara närmare Malmö än vad Stockholm är.

Det sägs ofta att hela landet ska leva. Det är en målsättning som det nära nog råder konsensus om. Vad det betyder kan man förstås diskutera. Det är nog få som väntar sig att det ska vara exakt samma grad av service överallt. Det är naturligt att man placerar fler myndigheter, statliga museer och annat i en huvudstad. Men man kan också vänta sig att man ska göra satsningar i andra delar av landet.

Det var inte konstigt att regeringen ville ha EMA till Sverige. Det var en bra ansökan, och den hade inneburit väldigt många jobb och hade haft positiva effekter på många sätt, inte minst för den life science-industri som finns. Det är absolut inte detta som är problemet, utan problemet är att det också fanns andra placeringar som också skulle ha gynnat svenska intressen.

Jag hör att man vill stärka ambitionen när det gäller samarbetet med Danmark och andra nordiska grannländer. Den fråga som jag skulle vilja ställa till statsrådet Strandhäll är: Vad är det mer konkret för områden som man kommer att prioritera att stärka samarbetet på?
(forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.59 på förslag av talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 18.00.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 18.00.

Anf. 55 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Tack, Rasmus Ling, för din interpellation, ditt engagemang och dina frågor!

I samband med att vi från regeringens sida bestämde oss för att kandidera för EMA gjorde vi självklart noggranna överväganden i fråga om på vilket sätt vi ville utforma vår kandidatur. Det handlade naturligtvis om synergieffekter. Till exempel har vi redan i dag en EU-myndighet i Stockholm: ECDC, som jobbar med smittskyddsfrågor. Det var en viktig fördel. Det handlade i hög utsträckning om närheten till Karolinska Institutet, om attraktiviteten i det och om att detta är ett område där vi har en stark life science-verksamhet, som vi trodde skulle stå sig väl också i ett internationellt sammanhang.

Under tiden som vi arbetade med att utforma kandidaturen visade det sig också att vi fick andra viktiga delar, pusselbitar, på plats. Det handlade till exempel om möjligheten att lösa bostadsfrågan för alla de 900 medarbetare och 600 barn som det handlade om. Det var alltså många pusselbitar som gjorde att vi till syvende och sist landade i en kandidatur utifrån Stockholm.

Till saken hör att det en bit in i arbetet med EMA-kandidaturen blev väldigt tydligt att man inte tillät flera städer att kandidera gemensamt, att man inte tillät regioner att kandidera och att man inte tillät flera länder att ansöka gemensamt. Det gjorde väl än mer att det blev en stark lutning just åt Stockholm.

Jag tycker att vi fick fram ett väldigt bra erbjudande. Vi hade en väldigt stark kandidatur. Vad som också har varit väldigt viktigt med denna kandidatur är att den har inneburit unika möjligheter för oss att under denna period visa vårt land och visa att vi är internationellt ledande inom life science-området, att vi har en dynamisk industri och att vi har en stark forskning och en mycket välfungerade hälso- och sjukvård.

Vi har också, tycker jag, under denna tidsperiod kunnat visa att Sverige erbjuder en miljö som är attraktiv när man överväger nyetableringar eller förflyttning av verksamhet. Det tror jag att vi kommer att ha nytta av under en lång tid framöver.

Jag känner mig trygg med att Sveriges relationer till Danmark är och förblir nära. Både våra länder och, precis som du säger, våra befolkningar är integrerade på väldigt många plan, och vi har ett utmärkt samarbete i olika frågor. Rasmus Ling undrade i sitt inlägg hur vi avser att gå vidare med att stärka det samarbetet. Ja, det gör vi till exempel genom att vi under detta år tar över ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet. Vi kommer naturligtvis att nyttja den möjligheten att bygga ännu starkare relationer med våra kollegor runt om i Norden, inte minst Danmark. De ska kunna känna sig övertygade om och trygga med att vi står upp för varandra i den nordiska gemenskapen.

Jag hoppas inte att Öresund ska känna sig utelämnat av denna regering. Vi har haft en väldigt tydlig politik som har handlat om att utlokalisera myndigheter och verksamheter, till exempel, i hela landet för att just peka på att hela Sverige ska leva.

Anf. 56 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Bara för att vara övertydlig: Jag har aldrig ifrågasatt att regeringen har försökt få EMA till Sverige. Det fanns stora fördelar med det. Jag delar det som statsrådet Strandhäll anför. Karolinska Institutet är starkt. Vi har bra life science och andra förutsättningar. Det hade alltså varit väldigt bra om det hade hamnat i Sverige och i Stockholmsområdet.

Jag är också medveten om att det inte gick att ansöka tillsammans med andra. Däremot menar jag att vi kunde ha varit tydligare. I det läge då Sverige inte längre fanns som kandidat, när vi hade åkt ur, borde vi ha varit tydligare med att vi inte motarbetade den danska kandidaturen.

Region Skåne valde tidigt att stödja den danska kandidaturen. Regionstyrelsens ordförande, Henrik Fritzon, uttalade sig med en besvikelse i Sydsvenskan efter att det blev känt att myndigheten i stället hamnade i Amsterdam. Även Malmös kommunstyrelseordförande Katrin Stjernfeldt Jammeh har anförut att Köpenhamn skulle ha varit en bra placering.

Det är, herr talman, problematiskt att vi har en situation där skattebetalarna i södra Sverige har betalat parallella kampanjer. Det är en statlig för Stockholm och en regional för Köpenhamn. Det är problematiskt. Även om det inte har varit mycket pengar för Region Skånes del hade det varit bättre med en bättre balans.

Jag är glad över att höra att regeringen ser att det är viktigt med goda relationer mellan Sverige och Danmark. Det är faktiskt helt avgörande för oss som bor i Skåne och som ofta rör oss över Sundet.

Över tid har vi sett att det är många gränshinderfrågor som har lösts. Men dessvärre har det emellanåt uppstått nya gränshinder. Under 15–16 månaders tid levde vi med id-kontroller. De är nu dessbättre avskaffade. Men vi lever fortfarande under gränskontrollerna, som ställer till problem och gör resandet mer omständligt än vad det borde vara. Det gör också att det mentala avståndet blir större.

Ett annat exempel som inte gagnar södra Sverige är att regeringen vill att Arlanda ska bli Nordens största flygplats och har det som ett självändamål. Det handlar alltså om att man ska gå förbi Gardemoen och Kastrup i fråga om antalet resenärer. Då tycker man att det är viktigare att de som bor i Stockholm ska ha bra förbindelser än att vi som bor i Skåne ska ha det.

Jag skulle därför vilja fråga om inte statsrådet förstår bevekelsegrunderna från Region Skåne i dessa delar – att man har haft två parallella kampanjer. Sedan skulle jag vilja höra ifall det finns konkreta exempel på vilka frågor man kommer att driva som ordförandeland i Nordiska ministerrådet under det kommande året.

Anf. 57 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Tack så mycket för detta inspel! Jag tror att det är oerhört viktigt för mig att understryka att vi på intet sätt har arbetat emot någons kandidatur, framför allt inte Danmarks. Däremot har vi arbetat för vår egen kandidatur. Det är precis det som de nordiska statsministrarna var överens om att vi skulle göra.

Prot. 2017/18:55

16 januari

Svar på
interpellationer

Denna fråga har diskuterats med både Finlands statsminister och Danmarks statsminister. Finland hade också en kandidatur. Det var en rörande enighet om att varje land enskilt skulle fortsätta att driva sin kandidatur. Vi hade tre starka nordiska kandidaturer. Det är viktigt att understryka det. Däremot respekterar Sverige, Danmark och de andra länderna den överenskommelse som vi har gjort. Vi har varit överens om att vi inte kommer att avslöja hur vi röstar. Detta har spelats upp i form av slutna omröstningar, och det kommer vi att respektera. Det tror jag är otroligt viktigt att vara tydlig med.

Under hela tiden vi arbetade fram vår kampanj hade vi en löpande dialog med våra nordiska kollegor. Jag träffade min finska ministerkollega vid flera tillfällen, jag träffade våra baltiska kollegor som inte hade egna kandidaturer och jag träffade vår danska kollega vid flera tillfällen och resonerade om de här olika delarna.

Jag tror att vi alla, som det ofta är i sådana sammanhang, har gått in med fullt hjärta för att göra en så bra kampanj som möjligt. Och när man inte gick hela vägen blev frustrationen och besvikelsen ganska stor. Men Sverige och Danmark arbetar inte emot varandra. Vi kommer överens om spelregler, och sedan följer vi dem. Det har vi också gjort i det här fallet.

Det är också viktigt att understryka att den svenska utrikespolitiken, enligt regeringsformen, drivs av regeringen och inte av enskilda politiker i olika landsändar.

Om det är på det sättet att Region Skåne har bidragit till två kampanjer samtidigt är det ett beslut som får stå för Region Skåne. Ett alternativ hade varit att man hade slutit upp bakom den svenska kandidaturen när vi väl hade satt ned foten och klart och tydligt talat om att vi kommer att driva Stockholm, kanske framför allt när man dessutom med all önskvärd tydlighet kunde se att det inte var möjligt att driva en hel region eller för den delen för flera länder att kandidera gemensamt. Men vad vet jag? Det var i varje fall ett alternativ.

Vi har som sagt ett intensivt samarbete med våra nordiska kollegor inom flera olika frågor och förbereder också hur och i vilka frågor vi kommer att samarbeta när vi nu tar över klubban i Nordiska ministerrådet.

Anf. 58 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Jag är helt på det klara med att utrikespolitik är något som drivs av regeringen. Men till saken hör att vi inte betraktar Danmark som utrikes, eftersom det ligger 15–20 minuter bort med tåg och vi rör oss där dagligen. Det är helt avgörande för att vi ska kunna utvecklas.

Jag är glad över att den rödgröna regeringen har haft en mer offensiv politik när det gäller lokalisering av myndigheter i olika delar av landet. Det är viktigt. Ibland säger man lite slarvigt att det finns fler statliga jobb i storstadsregionerna. Då gör man en miss. Det finns nämligen betydligt fler i Stockholm än i Göteborgsområdet, och det finns ännu färre i Malmöområdet. Det behöver spridas mer.

Själva ordet utlokalisering kanske inte är det ord jag själv skulle använda. Man kan i stället beskriva det som att det ska vara på olika ställen. Med just utlokalisering utgår man mycket från Stockholm.

Någon jämförde hur det gick till när man skulle bestämma placeringen med poängsystemet i Eurovision Song Contest. Jag tycker att det finns två saker som skiljer. Den ena är att det i Eurovision Song Contest är mer transparent hur olika länder röstar. Man kan naturligtvis diskutera om det ska vara på det sättet. Den andra saken är att i Eurovision Song Contest brukar grannländer rösta på varandra.

Jag hoppas att vi även i det fallet kan samarbeta på ett bättre sätt nästa gång.

Anf. 59 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Tack för det inspelet, Rasmus Ling!

Det är ingen hemlighet att det har varit en något udda process i den här delen, med lite speciella spelregler. Jag tror att man tryggt kan säga att den olyckliga bakgrunden är det som Rasmus Ling lyfte upp inledningsvis, nämligen att vi över huvud taget diskuterar en omlokalisering av EMA beror på att ett land väljer att lämna vårt samarbete.

Jag måste säga att jämförelsen med Eurovision Song Contest är ganska välfunnen.

Återigen vill jag å det starkaste understryka vikten av det nordiska samarbetet, att vi värnar det och att vi har en mycket god dialog med våra danska kollegor. Jag bedömer att den här frågan nu är utagerad. Och vi kommer att arbeta vidare intensivt och gemensamt med de frågor som vi ser gemensam nytta i.

Jag håller också med om det sätt som Rasmus Ling väljer att uttrycka det på. Vi ska inte prata om att utlokalisera, utan vi ska prata om att alla delar av Sverige ska kunna känna att man bidrar och blir sedda på precis samma sätt som Stockholm – jag är ju själv göteborgare. Det har verkligen varit en viktig del av regeringens politik. Vi får till exempel en ny polis-högskola i Malmö och förhoppningsvis ännu fler viktiga verksamheter för regionens utveckling.

Jag vill tacka för en bra debatt.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 20 Svar på interpellation 2017/18:268 om vårdval för alla

Anf. 60 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Christian Holm Barenfeld har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att se till att privata utförare och fritt vårdval tillåts konkurrera och existera i Sverige också för reumatiker.

Som Christian Holm Barenfeld säkert vet kan landsting och kommuner överlämna hälso- och sjukvårdsverksamhet till privata utförare genom upphandling enligt lagen om offentlig upphandling eller genom att införa ett valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem. Huvudmannen har dock alltid det övergripande ansvaret för verksamheten och ska se till att den bedrivs med god kvalitet.

I primärvården blev det obligatoriskt att genomföra vårdvalssystem 2010. I hälso- och sjukvårdslagen anges att landstinget ska organisera primärvården så att alla som omfattas av landstingets ansvar för hälso- och sjukvård kan välja utförare av hälso- och sjukvårdstjänster samt få tillgång till och välja en fast läkarkontakt. Landstinget får inte begränsa den enskildes val till ett visst geografiskt område inom landstinget. Och lagen om valfrihetssystem ska tillämpas.

Inom specialistvård är det som bekant frivilligt för landstingen att införa valfrihetssystem. Denna möjlighet har hittills utnyttjats flitigast i Stockholms läns landsting.

Regeringen har inga planer på att införa ett obligatoriskt valfrihetssystem inom specialistvården. Christian Holm Barenfelds fråga om reumatikers tillgång till vårdval och privata utförare besvaras bäst av huvudmännen, som har ansvaret för att verksamheten bedrivs med tillräckligt hög kvalitet.

Regeringen har nyligen tillsatt en utredning, Ordning och reda i vården. Utredaren ska, med utgångspunkt i tillitsbaserad styrning, bland annat se över lagen om valfrihetssystem. Även behov, förutsättningar, för- och nackdelar med att införa viss tillståndsprövning eller alternativ till sådan prövning inom hälso- och sjukvårdsområdet ska utredas.

I och med detta anser jag att interpellationen är besvarad.

Anf. 61 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Herr talman! Tack för svaret på min interpellation, Annika Strandhäll!

Interpellationen skrevs av flera anledningar, just utifrån att man nu här i Stockholm har röstat nej till det fria vårdvalet för reumatiker. Det är förvisso ett allianslett landsting, men även oppositionen med Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna valde att gå på linjen att inte ha det fria vårdvalet.

Det oroar mig lite. I det här läget har det tillsatts en utredning för att man från regeringshåll ska se över det fria vårdvalet som helhet. Även i regeringen samarbetar socialministern och Socialdemokraterna med Vänsterpartiet som ju inte är nådigt i sin kritik mot det mesta som handlar om valfrihet, om någonting som har med marknaden att göra och om sådant som politiker inte styr. Till och med landstingsråd kallar det för tvångsvalfrihet när det inte är landstingsägt och styrt av politiker.

Det oroar mig att man såväl i oppositionen i landstinget som i regeringen för Sverige samarbetar. Jag ställde frågan: Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att se till att privata utförare och fritt vårdval tillåts konkurrera och existera i Sverige också för reumatiker? Men jag kan inte tolka svaret på annat sätt än att ministern avser att inte göra något. I så fall: Är det rätt uppfattat? Delar socialministern regeringens stödpartis synpunkter? Vad är då socialministerns synpunkter kring det fria vårdvalet i stort, framför allt när det gäller reumatiker? Vad är det som gör att reumatiker inte ska ha samma möjlighet som andra att välja fritt?

Att det är just Stockholms läns landsting som har utnyttjat vårdvalet allra mest kan säkert ha vissa ideologiska skäl. Vi ser fördelar med möjligheter för patienten att välja. Om patienten väljer att gå till landstinget eller någon annan utförare är för min del egalt. Det viktiga är ju att den service och den vård som ges är kvalitativ och passar individen. Det är

därför som valfriheten är så bra, inte bara inom vården utan inom alla områden. Det är när det finns konkurrens och valfrihet som kvaliteten normalt sett blir som bäst.

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 62 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Det är några olika saker som jag vill passa på att säga till interpellanten.

Till att börja med är det frivilligt för landstingen att införa valfrihetssystem inom den specialiserade vården, även inom reumatikervården. Även om man inte har ett vårdvalssystem kan man naturligtvis upphandla privata utförare.

Svaret är mycket riktigt tolkat av interpellanten, nämligen kort och gott att jag inte kommer att göra någonting alls. Det är landstingen som bestämmer hur vården ska vara organiserad. Man kan, som sagt var, bestämma att vården antingen ska vara organiserad med ett stort inslag av privata alternativ eller också med inga sådana inslag alls.

Utan att jag för den sakens skull ska gå in och lägga mig i eller överpröva de beslut som fattas i landstingsfullmäktige i Stockholm är det så att just när det handlar om reumatologi var det ett kompakt motstånd mot det väldigt ideologiskt drivna införandet av Vårdval reumatologi.

Företrädare för patientförbundet Reumatikerförbundet, för specialisterna i reumatologi, för Svensk Reumatologisk Förening, företrädare för forskning och utbildning inom reumatologi, för Karolinska Institutet – alla motsatte sig införandet av Vårdval reumatologi. Socialdemokraterna var ju inte precis ensamma tillsammans med de övriga partierna som röstade emot ett införande. Det fanns ju en total och fullständig uppslutning av alla företrädare för reumatologi i Sverige. Det gick inte att hitta någon som ställde sig bakom det ideologiskt drivna experimentet som man tänkte sig att införa.

Jag hoppas verkligen inte att man nu beskyller regeringen för att den politiska ledningen i Stockholms läns landsting inte klarar av att förankra sina beslut i landstingsfullmäktige. Man har uppenbarligen inte heller någon plan B när man inte får igenom sina förslag.

Någonting som bekymrar mig just nu när det gäller Vårdval reumatologi i Stockholm eller tillgången till professionell kompetens för reumatiker är att redan förra våren tornade den här situationen upp sig. Trots detta är, om jag förstår rätt, svaret från ansvariga allianspolitiker i Stockholm lite att man får skylla sig själv. Man har inte fått till det att upphandla privata vårdgivare. Nu hänvisas alla till den landstingsdrivna vården.

Det är klart att det är landstingsalliansens ansvar att tillhandahålla verksamhet av hög kvalitet för reumatikerna i Stockholm. Det får inte bli så att svensk hälso- och sjukvård drivs av en ideologisk tomteverkstad. Man måste ju lyssna in profession, patientföreträdare och forskning och underbygga sina beslut på rätt sätt.

Anf. 63 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Herr talman! Valfrihet och patientens möjlighet att välja är inte ett ideologiskt experiment. Det är i grunden det som borde vara sunt förnuft och rimlighet.

Givetvis finns det från alla håll mycket ideologi i detta. Jag vet att vårdvalet inte var någonting som Socialdemokraterna gjorde vågen för när det

infördes. Valfrihet har aldrig riktigt uppskattats av den politiska vänstersidan. Om man går till den extrema vänstern och hamnar i Västerpartiet, beskrivs det som tvångsvalfrihet. Jag tycker att det är något skamligt.

Om det genomförs en bra reform har väl också den opposition som faller den ett ansvar. Ministern är mycket väl medveten om att om man ska upphandla en helt ny verksamhet i den här omfattningen tar det tid, ofta år.

Det fanns de företrädare för de olika delarna som var tveksamma. Jag vet ju att ordföranden för Reumatikerförbundet delar ministrernas ideologiska hemvist som tidigare socialdemokratisk kommunstyrelseordförande i Järfälla. Det finns politiska uppfattningar även i andra organisationer. I det läget har jag svårt att se det farliga i möjligheten för reumatiker att välja på samma sätt som andra. Det om något är väl ideologiskt nonsens som inte sätter patientens utan partipolitikens intressen i fokus.

Vi tycker att det är viktigt med valfrihet. Valfriheten är viktig för att den ökar patienternas rättigheter. Konkurrens på samma sätt som inom andra områden är bra för kvalitet, tillgänglighet med mera.

Jag är inte från Stockholm, utan jag kommer från ett län som förvisso har en frihetlig landstingsstyrning. Men det är inte så att man kan säga att om det görs bra i Stockholm är risken att reumatologer och andra lämnar övriga Sverige för att arbeta i Stockholm. Då är det väl ett problem för andra landsting om de är så ohyggligt dåliga att folk inte vill arbeta där. Om man väljer att flytta någon annanstans är det väl snarare det som socialministern borde fokusera på. Hur ska man se till att det blir attraktivt i hela landet inom denna bransch så att fler förhoppningsvis väljer att utbilda sig eller att stanna kvar och söka sig till andra områden?

Man kan inte använda argumentationen att om det blir för attraktivt att arbeta i ett område ska det inte genomföras. Det är ju dessa argument som har använts.

Anf. 64 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Jag slås med häpnad av det här inlägget. Självfallet har landstingsledningen i Stockholm ett ansvar, precis som alla vi andra, för att se till att den har stöd för de förslag som den går fram med.

Om man inte har stöd för de förslag som man går fram med måste man ha en plan B när patienter kan drabbas, i stället för att peka finger åt reumatiker och säga att det hör till sunt förnuft att de borde vilja välja. Jag tycker att det är ett oerhört märkligt sätt att uttrycka sig på.

Dessutom politiseras patientorganisationernas företrädare. I detta fall handlade det inte om att en enskild organisation har drivit opposition mot det ideologiskt drivna vårdvalsinförandet som kallas Vårdval reumatologi. Det räcker med att googla på detta, Christian Holm Barenfeld. Då kan man konstatera att det handlar om företrädare för patientförbundet Reumatikerförbundet, specialisterna inom reumatologi, Svensk Reumatologisk Förening, forskning och utbildning inom reumatologi och Karolinska Institutet.

Det fanns inte någon som stod på er sida i införandet av detta, vare sig patientföreträdare, profession eller forskning. Detta måste man som politiker kunna lyssna in.

Låt mig citera slutet av en debattartikel skriven av Hans Håkansson, dåvarande förbundsordförande för Reumatikerförbundet, och Cecilia Carlens, ordförande för Svensk Reumatologisk Förening: ”Av detta skäl kan

vi inte stillatigande se hur beslut nu tas för att omorganisera reumatiker-vården från prioritering av patienter med störst behov till dem där vård-valsenheter har möjlighet att göra störst förtjänst, och att detta samtidigt drabbar den forskning och utbildning som behövs för att framtidens sjuka ska få god vård.”

Sådant måste man kunna ta till sig och fundera igenom. När det handlar om smärta, tillgänglighet och det ena med det andra kan jag som nationellt ansvarig politiker för hälso- och sjukvården fundera en del på exempelvis förlossningsvården. Jag kan konstatera att BB Sophias nedläggning inte fick särskilt positiva effekter för tillgängligheten i Stockholms förlossningsvård.

Vad vi politiker alltid måste ha för ögonen är vad som är bäst för patienterna, inte att ha utgångspunkten att driva en ideologisk tomteverkstad.

Anf. 65 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Herr talman! Man ska ha just patientens bästa för ögonen. Att patienten får välja är inte skadligt för patienten. Att kalla detta för ideologisk tomteverkstad tycker jag är på en nivå som vi inte bör hålla oss på. Det handlar om att leverera bra vård och möjlighet till valfrihet och patientpåverkan.

Visserligen handlar denna debatt inte om förlossningsvård, men visst kan vi diskutera det. Det har under lång tid talats om Sollefteå där socialministerns partikamrater styr och lägger ned BB. Det har funnits fall där födselar har skett längs vägen eftersom bilarna inte har hunnit fram till BB före förlossningen. Detta kan man diskutera jättemycket.

Debatten handlade dock om möjligheten till valfrihet. Valfrihet, ministern, är inte farligt. Det är inte skadligt, och det är absolut inte en ideologisk tomteverkstad eller ett ideologiskt experiment. Det finns däremot en väldigt stark ideologi som tycker att det är jättefel med alla former av alternativ inom det som traditionellt sett i mycket har varit offentlig sektor.

Jag ska inte politisera olika organisationer, men jag tror inte att man som socialdemokratisk kommunstyrelseordförande direkt överger sina ideologiska övertygelser bara för att man byter hatt på organisationen, om man uttrycker det så.

Anf. 66 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Jag tror att man måste vara väldigt noga här, och jag funderar på om Christian Holm Barenfeld har hört vad jag har sagt. Han talar hela tiden om att valfrihet inte är farligt för patienterna. Men faktum är att det handlade om eniga patientorganisationer.

Återigen märker jag hur han försöker politisera frågan. Den är ju inte politiserad. Det fanns en samstämmighet från profession, patientföreträdare och forskning om att detta skulle få negativa effekter för patienter som har reumatism. Hur man levererar en vård av absolut bästa kvalitet till medborgarna är precis vad man måste ha som uppgift och som ledstjärna, inte minst som landstingspolitiker

Om man har en så stark opinion emot sig från så seriösa företrädare bör man lyssna på det och inte driva frågan vidare in i kaklet för att sedan peka på patienterna och oppositionen och säga att det är deras fel om man själv inte kan tillhandahålla tillräckliga resurser inom reumatologin under kommande år.

Prot. 2017/18:55

16 januari

Svar på
interpellationer

Nej, detta håller inte. Som ansvariga politiker för hälso- och sjukvården behöver vi alla hela tiden göra vad vi kan för att leverera den bästa möjliga vården till patienterna. Det är det som är uppgiften.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 21 Svar på interpellation 2017/18:259 om EU:s framtida utveckling

Anf. 67 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr talman! Ulrika Karlsson har frågat mig om regeringens ståndpunkt om EU:s framtida utveckling, hur regeringen tänker driva sin linje i EU-kretsen och hur regeringen avser att förankra sina ståndpunkter om EU:s framtid på hemmaplan.

Inom EU har en nödvändig och nyttig framtidsdebatt påbörjats. Även om mycket fungerar bra på EU-nivå finns anledning för självrannsakan. Ju fler som engagerar sig i diskussionen om framtiden, desto bättre är förutsättningarna för att stärka tilltron till det europeiska samarbetet hos våra medborgare.

Därför driver regeringen på för att EU ska fokusera på att lösa de utmaningar som människor upplever här och nu och inte fokusera på stora fördragsändringar eller institutionella projekt.

Arbetet i EU har under lång tid huvudsakligen fokuserat på den inre marknaden – på att ta bort handelshinder och underlätta rörlighet. Det är viktigt och bra. Mer än 70 procent av Sveriges export går till EU:s inre marknad. Nu måste vi arbeta vidare med att förbättra villkoren för alla som lever, bor och arbetar här.

Genom statsminister Löfvens initiativ Toppmötet för rättvisa jobb och tillväxt i Göteborg har regeringen satt frågan om hur vi kan bidra till att skapa fler och bättre jobb på agendan. Sverige har gjort ett tydligt avtryck i EU:s framtidsdebatt som kommer att märkas lång tid framöver.

Regeringen driver också på för att EU ska komma överens om en hållbar och solidarisk migrationspolitik, skapa säkerhet för medborgarna och leda omställningen i klimatarbetet för att klara av målen i Parisavtalet. Därför är det positivt att dessa frågor står i fokus för den arbetsplan som kallas Leaders' Agenda för Europeiska rådets arbete fram till Europaparlamentsvalen våren 2019 som ordförande Donald Tusk tagit fram.

Kommissionens vitbok om EU:s framtid och de efterföljande diskussionsunderlagen har gett värdefulla ingångar i debatten om framtiden. Regeringen har genomfört EU-sakråd om samtliga fem diskussionsunderlag, informerat riksdagen i form av faktagenomemorerier samt informerat eller överlagt med flera fackutskott. Regeringen planerar att genomföra ytterligare ett uppsamlande EU-sakråd om EU:s framtid under våren 2018 inför Europadagen den 9 maj. EU-sakråden har uppskattats av deltagarna och har bidragit till värdefull fördjupning och breddning av regeringens perspektiv inför diskussionerna mellan medlemsstaterna och EU:s institutioner.

I december förra året skickade jag ett brev till Europeiska kommissionen och ordförandeskapet i Europeiska unionens råd. I brevet redogör jag för regeringens arbete med att förankra framtidsdiskussionerna i Sverige

och erbjuder mig att dela med mig av våra erfarenheter till ministerkollegorna och kommissionen. Till brevet bifogades också översatta minnesanteckningar från de fem EU-sakråden om diskussionsunderlagen. Brevet och minnesanteckningarna från sakråden återfinns på regeringens hemsida.

Under det senaste året har det presenterats olika tankar och idéer om EU:s framtida samarbete. Vi känner igen några av dem, men några är nya. När formella förslag läggs fram kommer regeringen att granska dem närmare och återkomma till riksdagen i vanlig ordning.

Herr talman! Regeringens övergripande position är klar: Att instifta nya funktioner eller göra institutionella förändringar är inte någon universallösning på EU:s utmaningar. Som utgångspunkt är regeringen till exempel tveksam till att slå ihop rådets och kommissionens ordförandeposter till en post. Regeringen tror inte heller att det är rätt väg att gå att skapa en europeisk ekonomi- och finansministerpost.

Sverige har i dag ett omfattande nätverk i EU-arbetet, och undersökningar visar att vi är en högt aktad samarbetspartner i förhandlingsarbetet. Regeringen och Regeringskansliet arbetar aktivt med att öka ansträngningarna i samarbetet med andra medlemsländer.

Avslutningsvis är en viktig framtidsfråga i EU-arbetet utformningen av nästa fleråriga budgetram. Därför har regeringen varit tidigt ute och lagt fast en handlingslinje med tydligt fokus på utgiftsrestriktivitet och modernisering genom mindre resurser till bland annat jordbruksstöd och sammanhållningspolitik samt prioritering av åtgärder för säkerhet, konkurrenskraft, forskning och klimatomställning. Här arbetar regeringen nära medlemsstater med liknande åsikter för att nå så stort genomslag som möjligt.

Anf. 68 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet så mycket för svaret på min interpellation. Det är en väldigt viktig interpellation, tycker jag, och den handlar om EU:s framtid. Det här har aktualiserats i och med att Storbritannien valt att lämna den Europeiska unionen och i och med det beslut som fattades en midsommarafton för något år sedan. EU:s stats- och regeringschefer och kommissionen har funderat mycket på hur EU ska formas och skapas framöver.

I mars 2017 presenterade kommissionen sin vitbok med fem scenarier, vilka har diskuterats vid flera toppmöten med stats- och regeringscheferna. En del av dem är väldigt långtgående. Statsrådet nämnde själv förslagen om den gemensamma EU-finansministern och om att slå ihop rådets och kommissionens ordförandeposter till en post. Ett annat förslag är att man ska ta bort enhälligheten vad gäller beskattningsrätten och tillämpa kvalificerad majoritet.

Anledningen till att jag har interPELLERAT statsrådet i den här frågan är att det fortfarande är otydligt hur regeringen ser på de här fem scenarierna och på vitboken. Eftersom detta har diskuterats på flera toppmöten kände jag mig manad att interPELLERA ministern, för jag är intresserad av hur regeringen diskuterar, hur regeringen tänker och vilken linje man driver i Europa. Jag har inte riktigt fått svar på det. Jag skulle vilja höra lite mer från statsrådet om hur man driver det här.

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

Statsrådet säger att vi har ett gott nätverk inom Europa och att vi är en högt aktad partner. Men hur drar vi nytta av att vi är en högt aktad partner? I vilka frågor har vi ett nätverk och i vilka frågor samarbetar vi? Hur agerar vi nu för att kanske stoppa en del av förslagen eller driva på i andra delar?

Enligt min syn är EU-samarbetet till för att lösa de grundläggande gränsöverskridande problemen gällande till exempel terrorism, miljöhot, internationell grov organiserad brottslighet och migrationsfrågan. Hur fokuserar vi på de frågorna? Fokuserar vi på konkurrensutsättning och på hur vi skapar fler jobb och får fruktsamma ekonomier i Europa snarare än på att prata om institutionella projekt, bygga nya institutioner, driva nya projekt och göra nya fördragsändringar? Jag skulle vilja veta lite mer från statsrådet om hur man agerar inom Europeiska unionen.

Anf. 69 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr talman! Jag tackar Ulrika Karlsson för interpellationen, som jag tycker är väldigt viktig. I flera grundläggande frågor tycker vi samma sak. Kärnan i den svenska EU-positionen måste vara att vi fokuserar på att leverera lösningar på det som människor upplever som problem och inte på att hitta på nya institutionella förändringar som kanske inte alls skulle bidra till det utan i stället kanske föra EU längre bort från medborgarna. Det handlar om att få fler och bättre jobb. Därför måste vi få en bättre inre marknad. Vi måste förbättra den digitala inre marknaden och tjänstemarknaden. Det finns väldigt många problem kvar. Löser vi dem kan vi öka effektiviteten.

Ulrika Karlsson frågar hur vi för framtidsdebatten. Som jag försökte säga har vi haft systemet att vi dels har haft sakråd, dels har pratat med fackutskotten. Sedan har vi försökt påverka EU både genom att vi låtit översätta alla resultat från alla sakråd och skickat in dem till kommissionen i december och genom att olika ministrar sett till att vi har allianser i de olika länderna.

Jag har särskilt koncentrerat mig på till exempel Tyskland, Frankrike och Italien – stora tunga länder där vi gärna vill få in delar av vad vi tycker. Det är ibland inte helt lätt. Vad gäller de diskussioner som Macron har redogjort för, inte minst i sitt nyårstal, och det som man saluför på sina håll i Tyskland – om det nu blir någonting av det – kan man väl säga att det inte helt ligger i linje med den svenska linjen. Då behöver vi försöka påverka så mycket vi kan.

Samtidigt har vi en del länder som är ganska lika oss. Det är till exempel Danmark, Finland och Holland, men i vissa frågor också exempelvis Tjeckien. Där kan vi försöka bilda allianser. Men det är svårare nu, för tidigare hade vi nästan alltid samma linje som Storbritannien. Då hade vi ett stort land som vi kunde luta oss mot. Vi kunde luta oss mot varandra och driva frågorna. Nu är det inte så självklart längre. Det gör att arbetet blir svårare; vi kan inte i alla frågor veta att vi kommer att ha en stor partner.

Det här ägnar jag väldigt mycket tid åt. Även andra ministrar, men också riksdagsledamöter, myndighetschefer och så vidare, bör vara aktiva i detta arbete, för EU håller på att komma långt i framtidsdebatten. De svenska positionerna måste göra sig hörda där.

Anf. 70 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Herr talman! Statsrådet Linde har absolut rätt i att vi tappar en viktig partner. Vi har väldigt länge gått i armkrok med Storbritannien men också Nederländerna, Danmark, i många frågor Finland samt Tyskland. Vi tappar en viktig partner i de här frågorna, inte minst inför förhandlingarna om långtidsbudgeten.

Men innan Storbritannien hade sin folkomröstning tecknade EU en överenskommelse med Storbritannien om vad som skulle gälla och vilken inriktning EU-samarbetet skulle ta i det fall man röstade för att bestämma sig för att stanna kvar i Europeiska unionen. Den överenskommelsen låg mycket väl i linje med de tidigare svenska positionerna. Det handlade om konkurrensutsättning och om att främja nya jobb. Det handlade om avregleringar, en reformagenda och en gemensam tjänstesektor. Men det handlade också om en sådan fråga som orangea kort, det vill säga vilket inflytande de nationella parlamenten ska ha, och om frågan om barnbidrag som exporteras till andra länder. Om det kommer en person från ett annat EU-land och jobbar i Storbritannien eller i Sverige, vi kan ta i Sverige, och det finns barn kvar i hemlandet utgår det svenska barnbidrag till det barn som är kvar. Det var en viktig fråga i Storbritannien.

I frågan om barnbidrag och indexeringen av barnbidrag – det vill säga att det kanske inte ska vara i svenska nivåer utan i tyska nivåer till Tyskland, eller rumänska nivåer till Rumänien, och så vidare – finns det flera länder som i dag driver på för att man ska uppnå förändringar i enlighet med överenskommelsen med indexering av barnbidrag. Jag förstår att Sverige inte hör till den kretsen.

Jag får inte klart för mig i vilka delar Sverige hör till kretsen som driver på i de delar som fanns i överenskommelsen som UK och EU tecknade inför folkomröstningen och som låg i linje med de tidigare svenska positionerna. Nu går det åt helt fel håll. Nu talar man om mer maktöverföring och mer uppgifter. Det blir en ever closer union, givet vad den svenska positionen har varit tidigare.

Jag tror att en tydlig svensk linje är viktig för att kunna arbeta gränsöverskridande över partigränser för samma sak. Ett tydligt svenskt mandat och en tydlig svensk position där vi samarbetar över partigränser gynnar Sverige, Sveriges sak och Europa. I vilka delar samarbetar vi med de här nätverken som statsrådet rabblade upp?

Anf. 71 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr talman! Först och främst vill jag understryka att det nu kommit en del utredningar som visar att Sverige påverkar mer i EU än vad man egentligen skulle kunna förvänta sig av vår storlek. Utgångspunkten är densamma som Ulrika Karlsson säger: Det ska bli bra för medborgarna i konkreta frågor och mindre av stora institutionella förändringar. Därför handlar det om de konkreta sakerna: jobb, tillväxt, ambitiös klimat-, energi-, och miljöpolitik, solidarisk flykting- och migrationspolitik och säker omvärld.

Rent konkret har vi drivit på klimatavtalet i Paris för att det skulle bli av och bli så bra som möjligt. Vi har varit en av de absolut mest pådrivande för att få till handelsavtalet med Kanada, CETA-avtalet. Där kan jag nu känna en oro, som jag tror att Ulrika Karlsson delar, när Frankrike gick ut

Prot. 2017/18:55

16 januari

Svar på
interpellationer

i december och sa att man inte ville skriva på några nya handelsavtal om man inte direkt skyddade arbetare och industrier i de egna länderna.

Vi har varit mycket drivande, även jag personligen, för att se till att arbetet med rättsstatens principer får högsta prioritet i EU. Det är inte ett så roligt arbete när ett av länderna inte följer rättsstatens principer, men det är väldigt viktigt. Sedan har vi den globala strategin för utrikes- och säkerhetspolitik.

När det gäller de frågor som handlar om medborgares rättigheter, som var en del av det som dåvarande premiärminister Cameron förhandlade fram med EU, ligger just de bitarna i relationen mellan EU och Storbritannien nu i det utträdesavtal som man enades om i slutet av december, där medborgarnas rättigheter var en av de absolut viktigaste sakerna. Det gäller inte minst för oss, eftersom det bor 100 000 svenskar i Storbritannien.

Det gäller frågorna om barnbidrag, socialbidrag och möjligheten att få ta med sig en partners rättigheter även om man skiljer sig, gifter sig och får barn på olika håll. Det är otroligt tekniska och svåra frågor som går direkt in i enskilda familjer, hur de familjerna än ser ut. Det har att göra med just det Ulrika Karlsson tar upp. Jag hoppas att vi har kommit längre i de diskussionerna, men det är på inget sätt avklarat.

Nu börjar nästa del i frågan om vilken relation vi ska ha med Storbritannien. Det handlar om EU:s framtid. Men jag skulle vilja säga att den frågan också handlar väldigt mycket om Sveriges framtid.

Anf. 72 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Herr talman! Jag tror att både statsrådet och jag är överens om att när medborgarna upplever att Europeiska unionen inte levererar lösningar på de gemensamma problemen, som de gemensamma migrationsutmaningarna, spricker förväntningarna. När grunden inom Europeiska unionen har sina sprickor är det inte tid att bygga nya våningar på det huset. Det är inte tid att bygga nya institutioner och nya projekt.

Det är den diskussionen vi har med den vitbok som nu ligger på vårt bord och som har legat där sedan i mars. Där finns det fortfarande inte någon klar linje om den svenska positionen och hur regeringen driver det i förhandlingar. Jag tycker att det är anmärkningsvärt och väldigt oroväckande.

En sådan fråga om en gemensam ordförande för kommissionen och rådet förskjuter hela maktdelningsläran inom Europeiska unionen. Det fråntar de nationella parlamenten och nationerna makten i förlängningen. Det gäller också frågan om att bort enhälligheten. Det är viktiga frågor.

Jag tycker att det är skamligt att vi inte diskuterar dem mer. Jag välkomnar de samtal som har förts. Men jag skulle vilja att vi i Sveriges riksdag diskuterar dem mer. Regeringen får gärna ta initiativ till det för att hitta en klar inriktning på vad vi tycker gemensamt, vad som är den svenska positionen och hur vi arbetar för att nå stöd för den svenska positionen.

Anf. 73 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr talman! Jag tror inte att riksdagsledamoten behöver vara så orolig för tidsperspektivet. För det första har vi redan haft sakråd och information

samt överläggningar i alla utskott om diskussionsunderlagen om alla frågor och även skickat in det till kommissionen, vilket är mer än vad de flesta andra länder har gjort.

För det andra är tidsperspektivet ända till våren 2019. Det har inte börjat några förhandlingar i EU-systemet över huvud taget ännu. Vi är lite i framkant genom att vi redan har skickat in vad man tycker i svenska organisationer och i våra respektive utskott. Sedan ska vi ha ett uppsamlingsheat på det övergripande under våren 2018. Då kommer vi ändå att ligga ganska tidigt. Jag tror inte de flesta andra länder ens har kommit så långt.

Det föreslås nu från Frankrike att man ska ha medborgarsamtal om dessa frågor mellan april och oktober 2018. Där ligger vi också långt framme genom att jag nu i morgon ska hålla det 50:e EU-handslaget. Det är över 50 organisationer, regioner och lokala kommuner som redan har haft handslag om EU och vad vi kan göra mer av EU. Även där hänvisar till exempel Frankrike men också flera andra länder till vad Sverige gör för att det ska bli bättre med demokrati och inflytande i framtiden.

Vi kommer att ha mycket tid. Det är fortfarande ett och ett halvt år kvar. Jag välkomnar att Ulrika Karlsson och övriga riksdagsledamöter tillsammans med regeringen tar en riktigt aktiv del i den här debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 22 Svar på interpellation 2017/18:194 om översyn av artskyddsförordningen

Anf. 74 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! John Widegren har frågat mig när riksdagen och våra skogsägare kan förvänta sig att Regeringskansliet har berett frågan om huruvida en översyn av artskyddsförordningen ska genomföras eller inte. Han har också frågat mig vad min syn är på nuvarande tillämpning av artskyddsförordningen.

Jag vill inleda med att säga att regeringen har en hög ambition när det gäller arbetet med biologisk mångfald. Miljömålen ska nås, vilket bland annat innebär att naturtyper och arter knutna till skogslandskapet ska ha gynnsam bevarandestatus och en tillräcklig genetisk variation.

Den svenska skogspolitiken bygger på de två jämställda målen om produktion och miljö. Det är viktigt att skogsbruksåtgärder utförs på ett långsiktigt ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbart sätt.

Miljöbalken gäller parallellt med skogsvårdslagstiftningen, liksom de förordningar som är meddelade med stöd av miljöbalken, exempelvis artskyddsförordningen. Bestämmelserna gäller även skogsbruksåtgärder. Det är verksamhetens ansvar att följa lagstiftningen och tillsynsmyndigheternas ansvar att följa att så sker.

Miljöbalken trädde i kraft den 1 januari 1999. Syftet med miljöbalken är att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer kan leva i en hälsosam och god miljö. Artskyddsförordningen, som är meddelad med stöd av miljöbalken, innehåller såväl bestämmelser som genomför EU:s naturvårdsdirektiv som rent nationella bestämmelser. Sverige är som EU-medlem såklart angeläget att följa de reg-

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

ler som EU-länderna gemensamt har beslutat om. Syftet med naturvårdsdirektiven är framför allt att skapa möjligheter för arter och livsmiljöer att uppnå och behålla en gynnsam bevarandestatus samt att undvika åtgärder och verksamheter som riskerar att försämra denna status.

Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen har den 21 juni 2016 beslutat om gemensamma riktlinjer för handläggning av artskyddsärenden i skogsbruket. Riktlinjerna ska vara ett stöd till både Skogsstyrelsen och länsstyrelserna i handläggningen av ärenden där skogsbruksåtgärder berör fridlysta arter. Regeringen anser att riktlinjerna är ett viktigt steg i arbetet för att skydda fridlysta arter i skogen.

I en skrivelse till regeringen har Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen bedömt att det finns ett behov av att utreda artskyddsförordningen för att säkerställa att den är tillämpbar, effektiv och rättssäker. Myndigheterna konstaterar i skrivelsen att tillämpningen av artskyddsförordningen såvitt avser skogsbruket har dröjt.

Regeringen har vid upprepade tillfällen svarat på frågor från riksdagen om en översyn av artskyddsförordningen. Regeringen har för närvarande inget annat svar att lämna än vad som tidigare meddelats. Frågan om huruvida en översyn av artskyddsförordningen ska genomföras bereds i Regeringskansliet. Regeringen följer artskyddsfrågorna, men jag kan självklart inte kommentera enskilda ärenden.

Med anledning av detta avser jag för närvarande inte att vidta några ytterligare åtgärder.

Då John Widegren hade framställt interpellationen under den tid han tjänstgjort som ersättare för ledamot som därefter återtagit sin plats i riksdagen, medgav talmannen att Christian Holm Barenfeld i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 75 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Herr talman! Detta är en interpellation som är skriven av min kollega John Widegren, som inte längre är tjänstgörande riksdagsledamot eftersom Andreas Norlén har återträtt i tjänst.

Interpellationen är dock ack så viktig, för skogen och vår natur är en av våra riktigt stora tillgångar – dels för att det är trevligt att bo och leva nära naturen, dels för att det är en viktig del för att bygga Sverige starkt. Artskyddsförordningen är på många sätt viktig. Det är bland annat viktigt att den är fungerande. I det här läget har både Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen i kommentarer till artskyddsförordningen rekommenderat en översyn med tanke på att man bedömer att den inte är rättssäker, inte tillämpbar och inte effektiv.

Svaret från ministern är att man för närvarande inte avser att vidta några ytterligare åtgärder med fokus på att frågan om huruvida en översyn av artskyddsförordningen ska genomföras bereds i Regeringskansliet. Detta svar är dessvärre ett svar som har getts vid många tillfällen under en lång tid, så ytterligare en fråga blir: När har Regeringskansliet berett frågan klart?

Frågan har ställts både till landsbygdsministern och till miljöministern. Liksom i försvarsfrågan, rovdjursfrågan och så många andra frågor framgår med all önskvärd tydlighet att regeringen gärna vill tala med många olika tongor. Jag förstår att det är en intern kamp mellan Miljöpartiet och

socialdemokratien inom Regeringskansliet och att man har diametralt skilda åsikter. Jag oroar mig sällan för att det är oroligt inom regeringen och för att de olika regeringspartierna inte tycker likadant. Jag jobbar givetvis för att vi ska få en annan regering, som inte bråkar utan som jobbar framåt. Men problemet med det här är att det drabbar näringen och våra markägare.

Det sker nämligen saker när ministern i sitt svar säger att det innebär att naturtyper och arter knutna till skogslandskapet ska ha en gynnsam bevarandestatus. Det kan man givetvis säga att de ska ha. Både jag och landsbygdsministern och jag och miljöministern har diskuterat sådant här gällande rovdjurspolitiken och även andra områden där vi har riksdagsbeslut som säger en sak och där andra tycker en annan sak och ministrarna tycker lite olika.

Ministern säger i svaret att det ska vara långsiktigt ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbart. På vilket sätt är det ekonomiskt hållbart att lägga en död hand över produktiv och bra mark? Det är ju ett aktivt och produktivt användande av vår mark av ansvarstagande markägare som har byggt de naturvärden som vi nu skyddar. Nu vill man helt plötsligt från regerings- och myndighetshåll skydda marken från markägarna, som i grunden är de som har byggt upp detta. Det oroar mig något. Om det är någonting som Sverige behöver är det mer tillväxt och mer miljömässigt bra produktion, som vi är duktiga på. Det borde vi exportera, sälja och utöka.

Anf. 76 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Tack till min moderate kollega John Widegren, som har skrivit denna mycket viktiga interpellation! Äganderätten är central i alla fungerande demokratier. Staten har en skyldighet att värna äganderätten. Den lilla ska alltid värnas mot den stora.

I Sverige behöver ingen tvivla på att om man köper ett hus eller en bil äger man detta. Ingen kan komma och ta det ifrån en. När staten bygger väg och liknande kan staten tvinga till sig mark. Det finns alltså undantag i äganderätten. Det är sådant som vi över tid också har sagt att vi tycker är rätt och rimligt. Det skulle vara omöjligt att bygga vägar och järnvägar i ett land om man inte hade denna möjlighet från statens sida. Men då ersätts också den enskilde. Om staten drar fram elledningar, väg eller någonting annat ersätts den enskilde för det värde man förlorar. Det är en rimlig ordning.

När staten då pekar ut nyckelbiotoper, som är det vi talar om här, berövas den enskilde ekonomiska värden. Den skog man har kan inte avverkas och blir inte produktiv så som det var tänkt. Den får inte heller säljas. Den som kan någonting om skogsbruk vet att det är en långsiktig verksamhet. Det man planterar ska kanske avverkas av nästa eller nästnästa generation. Så fungerar skogsbruket: långsiktigt omhändertagande av den mark man äger.

Om man tar väl hand om marken kan den till slut bli så pass bra att den blir skyddsvärd. Då går staten in och säger: Nej, vänta nu! Den här skogen ska nu bevaras, och du ska få veta av oss hur du ska hantera din skog framöver. Men det är fortfarande den enskilde markägaren som, många gånger i flera generationer, har tagit hand om skogen på ett sätt som har gjort att den är skyddsvärd. Sedan kommer då staten och säger: Vi vet lite bättre än

du. Samtidigt berövas man också möjligheten att sälja den här marken, för det är ingen som köper mark som har blivit skyddsvärd och där skogen inte längre får avverkas. Man ersätts inte för det värde som man förlorar.

I ett fungerande samhälle är det här ingen bra ordning. Om enskilda förlorar pengar måste staten ersätta den enskilde. Gör man inte det kan det beskrivas med ett enkelt ord: Om man tar någonting som inte är ens eget och inte betalar för sig är det ingenting annat än stöld, och det är vad som sker med de här markägarnas skog.

Just nu finns det många oroliga markägare som inför det här året funderar på om deras skog kommer att få besök av en statlig representant och helt plötsligt inte längre kommer att kunna vara produktiv.

Herr talman! Jag skulle vilja fråga ministern om hon tycker att det här, att man kan bli berövad ekonomiska värden utan att få ersättning för det, är en ordning som är rätt och rimlig. Jag tycker inte det, men frågan är: Vad tycker ministern?

Anf. 77 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att mycket tydligt slå fast att de besked som lämnas här från mig är regeringens besked i frågan. Punkt. Det finns inga andra besked i dessa frågor.

Jag tänkte ägna mig lite åt den ton och de kraftuttryck som används i den här diskussionen. Det talas om en död hand i interpellationen, och det står: ”I dag hindras alltför ofta skogsägare från att avverka sin skog på grund av artskyddsförordningen.”

Vi kan titta lite på vad det är som sker ute i våra skogar. Varje år hanteras omkring 60 000 avverkningsanmälningar i Sverige. Beslut fattas av myndigheter, framför allt av Skogsstyrelsen. När det gäller de här 60 000 anmälningarna togs förra året någon form av beslut rörande artskydd, med bas i antingen skogsvårdslagen eller miljöbalken, i 170 av dem. Det kan vara beslut om att man kräver att en skogsägare ska visa hänsyn i någon form till en art som finns på marken. Det kan också vara ett förbud mot att avverka hela området. Det vanligaste är att det är någon form av reglering om att skogsägaren ska visa hänsyn.

Detta beskrivs här som en död hand – 170 beslut av 60 000. Jag menar att det inte är proportionerligt att måla upp detta som ett stort hot mot skogsbruket i Sverige.

På ett sätt känns det helt onödigt att påpeka det, men eftersom den här typen av kraftuttryck används vill jag passa på att säga att regeringen självklart delar bilden av att skogsbruket är viktigt för Sverige. Det är en viktig näring som genererar jobb, tillväxt och ekonomisk utveckling runt om i landet. Regeringen delar självklart också bilden av att det är en långsiktig verksamhet som ska ha tydliga spelregler.

Jag vill också bestrida det som sas i det första inlägget om att våra myndigheter har slagit fast att artskyddsförordningen inte skulle vara effektiv och rättssäker. Det har våra myndigheter inte sagt. De har sagt att de vill se en översyn för att säkerställa att den är effektiv och rättssäker. Det är någonting annat, och det som sas här tidigare är inte en korrekt citering av vad våra myndigheter har sagt.

Däremot har de sagt att tillämpningen av artskyddsförordningen dröjer, det vill säga att den inte är tillämpad i tillräcklig grad och att de ser ett

behov av att tillämpa bestämmelserna i artskyddsförordningen mer. Tro-
ligtvis måste man tolka det som att det handlar om att öka antalet beslut
som fattas med stöd av de bestämmelserna. Det är den bristen de har iden-
tifierat.

Om det stämmer eller inte låter jag myndigheterna svara för. Det vi vet
är att sju av tio av de rödlistade arterna i Sverige har skogen som hemvist.
Det är arter som framför allt behöver gammal skog, och därför satsar re-
geringen stort på att öka det formella skyddet där markägare får ersättning.
Man köper in skogsmark för att ge ett formellt och långsiktigt skydd. Arten
blir skyddad för all evighet. Det är *ett* behov, *ett* arbete som behöver fort-
skrida. Sedan behöver vi också öka hänsynen i den brukade skogen. Hur
det ska gå till kommer vi att återkomma till.

Anf. 78 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Herr talman! Tack, Karolina Skog! Det är inga övertoner som används
i talarstolen här, utan det här handlar om att ett av de mest grundläggande
fundamenten i en fungerande demokrati är äganderätten. Min kollega Ed-
ward Riedl sa här att om man tar saker utan att pröjsa för dem är det stöld.

Det här handlar om att man avsätter mark. Ministern sa att av 60 000
anmälda avverkningar är det 170 beslut som fattas när det gäller artskydd.
Men sedan har vi alla de delar där vi avsätter produktiv mark – mark vi
alltså kan nyttja och som kan stimulera vår tillväxt och vara bra för den
svenska utvecklingen och för svenska jobb och företag – och mark i natur-
reservat och annat.

Liksom människor har träd en livstid. De planteras, de växer och de
sågas ned. Sedan planteras nytt. Det är så det fungerar. Det är så det blir
bra, och det är så vi får naturvärden. Det vi gör när vi lägger en död hand
över detta är att vi tar bort ekonomiska incitament för att vårda, utveckla
och stärka naturvärdena. Därtill slår vi undan benen inte bara för mark-
ägarna och deras rätt att äga utan också för vår utveckling, vår svenska
tillväxt och våra jobb.

Därmed tycker jag att det vore klädsamt och bra om regeringen i den
här frågan, som ändå inte rör helheten utan just artskyddsförordningen och
en eventuell översyn av det här, kommer till skott och att det blir ett beslut.
Nu har vi under ganska lång tid fått svaret att man inte avser att göra
någonting för att frågan bereds. Då är min enkla fråga till ministern: Un-
gefär hur länge avser ministern att den här frågan ska beredas innan dess
att markägarna och andra får ett tydligt besked om vad regeringen avser
att göra gällande huruvida det blir en översyn eller inte? Det är det frågan
handlar om, och det är väl rimligt.

Jag vet att varje minister talar för regeringen och inte för sig själv, men
när ministrar talar på olika sätt och med flera tungor är frågan vilken tunga
som är regeringens och vilken tunga som är något annat. Det är viktigt med
tydlighet. Sedan hoppas jag att tydligheten innebär att det också är ett bra
besked, men återigen, för att göra frågan kortfattad och enkel: När kan
regeringen ge ett besked i frågan huruvida det blir en översyn? När har
man berett färdigt frågan i Regeringskansliet? Är det före valet eller efter
valet?

Prot. 2017/18:55

16 januari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 79 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Om man köper en bil och sedan kommer hem och tänker sig att man ska kunna använda bilen men staten säger att bilen inte längre får användas händer två saker. De pengar jag har betalat för bilen är bortkastade, för det som jag har betalat för kommer jag inte att kunna nyttja. Jag kommer inte heller att kunna sälja bilen, för den får inte användas.

Det är precis det som händer markägare i Sverige när staten klampar in efter att man har tagit hand om mark i generationer och har skyddsvärd mark. Då kommer staten in och säger att marken inte längre får brukas på samma sätt som tidigare. Markägaren fräntas ekonomiskt värde för skogen. Då begår man ett övergrepp i en fungerande rättsstat om man inte ersätter personerna som man har tagit de här värdena från.

Det är det markägarna upplever, och jag hoppas att ministern har träffat många av dessa markägare, för de är ganska många som har fått de här beskederna och blivit berövade de ekonomiska värdena.

Då är frågan, herr talman: Tycker ministern att den som får sin mark beslagtagen på ett eller annat sätt, och nu använder jag möjligen ordet i dess enklaste form, ska få marknadsmässig ersättning eller inte? Man kan ju, precis som ministern beskriver, få olika mycket eller lite att göra med sin skog i framtiden.

Jag tycker att det är stöld om man tar någonting utan att betala för det, och den principen tycker jag är mycket enkel. Frågan är vad ministern tycker. Vi motsätter oss ju inte att man skyddar skog, men frågan är om staten ska behöva betala för sig eller inte. Annars drabbas enskilda.

Anf. 80 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Det här debattinlägget föranleder mig att vilja ställa ett antal motfrågor. Ett läge där en markägare i alla de fall som en miljölagstiftning inskränker någon form av markanvändning skulle hävda en ersättningsrätt skulle innebära en markant och omvälvande förändring av den markpolitik som förts i Sverige under lång tid, oavsett regeringar.

Det skulle innebära att principen om ägarens frihet under ansvar byts ut mot någonting annat, där staten går in och tar ett mycket större ekonomiskt ansvar än vad man gör nu och än vad man gjort tidigare. Det skulle innebära att posten för markersättningar i den statliga budgeten skulle behöva ökas enormt mycket.

Intressant är att Moderaterna i den budget som de har presenterat i riksdagen gör tvärtom – man skär ned, sågar sönder och tömmer just den post i statens budget som handlar om markersättningar till skogsägare för till exempel möjligheten att bilda naturreservat.

Den här regeringen har gjort otroligt stora satsningar. Den här mandatperioden har det funnits 4 miljarder mer för möjligheten att köpa in särskilt värdefull natur och skydda den för all framtid och ge ersättning till markägarna. Detta har vi gjort enligt de principer som har funnits under lång tid, men möjligheten att köpa in är i dag mycket, mycket större än den varit under tidigare regeringar.

Huvuddelen av svensk skogspolitik är ändå fortfarande frihet under ansvar, och jag hade uppfattningen att det var någonting som hade stöd i riksdagen även från Moderaternas sida. Detta innebär att varje skogsägare fattar egna beslut och tar ansvar för att miljölagstiftning och annan lagstiftning följs. Det är en av anledningarna till att man måste anmäla en

avverkning till Skogsstyrelsen innan den görs för att Skogsstyrelsen som tillsynsmöjlighet ska få en möjlighet att gå in och exempelvis kräva hänsyn till ett dokumenterat naturvärde eller faktiskt ibland, i några enstaka fall, säga att nej, den här avverkningen får inte ske, för den strider mot de lagar som vi har fattat beslut om inom EU och i Sverige.

De senaste åren har det varit ett antal rättsfall, av vilka några pågår fortfarande, som gäller tillämpningen av artskyddsförordningen. Som jag beskrev har våra myndigheter gjort en ny överenskommelse om hur lagstiftningen ska tillämpas, så frågorna om det fungerar bra är delvis svåra att svara på. Den nya ordningen som myndigheterna har kommit överens om har inte varit i praktik speciellt länge, och vi har heller inte någon full analys av följderna av nyligen komna domar eller pågående rättsfall.

Det här, tillsammans med att det rör sig om ganska komplicerade och viktiga frågor, är en av anledningarna till att beredningen på Regeringskansliet tar tid. Det är viktigt att vi verkligen landar rätt.

Anf. 81 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Herr talman! Det är väl så att viss politik har bedrivits under lång tid i Sverige. Det man kan se är att under lång tid, även om vi gjorde förändringar till det bättre på det området under alliansregeringen, har äganderätten inte alltid stått i fokus, och det är viktigt att stärka just äganderätten.

Ministern erkänner i sitt inlägg att det skulle kosta enorma belopp om vi skulle ersätta markägarna för den mark som vi tar ifrån dem. Men om vi inte ersätter dem tar vi ju dessa enorma belopp rakt ur fickan på våra markägare. Det är alternativet, för någonstans kostar det.

Det finns väldigt många fler skillnader än ett ”P” mellan M och MP. Det gäller vår syn på äganderätten, men det gäller också vår syn på hur mycket mark i Sverige som vi ska lägga en död hand över. Där vill Miljöpartiet ha mycket mer, vilket innebär att de enorma summorna blir ännu mer enorma. Det kostar alltså att rösta på Miljöpartiet när det gäller de här frågorna, för vad det innebär är att man kommer att göra produktiv mark improduktiv.

Det är det som händer: Om mark som är bra, mark som kan brukas, mark som levererar tillväxt, jobb och ekonomi i Sverige säger vi att nej, den här marken ska vi bevara! Frågan är vad vi bevarar, för det är ju just nyttjandet av och driften och verksamheten på marken som har gjort den så värd att bevara. Låt därför markägarna få fortsätta att bruka, utveckla och ta hand om sin mark på ett ansvarsfullt sätt utan att vi lägger på dem en massa regleringar.

Stort tack för debatten!

Anf. 82 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Jag trodde att jag kom till kammaren för att diskutera en på ett sätt ganska enkel fråga, nämligen en tillämpning av en förordning. Så kommer jag hit och förstår att Moderaterna faktiskt ifrågasätter hela principen för den svenska skogspolitiken – frihet under ansvar – på ett sätt som skulle överföra beslutandemakten från skogsägarna till staten. Även om man klär det i ord av äganderättsdiskussion är det faktiskt det som skulle vara konsekvensen av Moderaternas argument och sätt att diskutera här i kväll.

Det är också väldigt talande att höra en moderat beskrivning av vad som är skog. Skog är någonting som planteras, växer och sågas ned. Då kan även jag hålla med om att det är väldigt stor skillnad på hur regeringen, jag och Miljöpartiet ser på skogen i Sverige. För mig, och jag tror att väldigt många svenskar delar den synen, är den betydligt mer än någonting som planteras, växer och sågas ned.

Sverige har gjort starka och tydliga åtaganden internationellt att skydda svensk natur och den biologiska mångfalden och har stöd i detta från svenska folket. Men det går inte speciellt bra. Den biologiska mångfalden i Sverige i dag är hotad, och framför allt har vi tydliga hot mot den biologiska mångfalden i skogen. Vi behöver göra mer, både genom att formellt skydda och ha ett hållbart bruk så att skogsnäringen kan fortsätta att utvecklas, samtidigt som vi skyddar djur och natur i skogen. Det kommer vi aldrig att uppnå med ett synsätt som reducerar skog till någonting som planteras, växer och sågas ned. Skogen är betydligt mycket mer än så.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 23 Svar på interpellation 2017/18:212 om skrotbilar

Anf. 83 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Edward Riedl har frågat infrastrukturministern vilka åtgärder han avser vidta för att minska antalet avställda bilar och skapa incitament för den sista personbilsägaren att lämna in bilen för återvinning.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Jag är väl medveten om de problem som nedskräpande bilar vållar, och det är naturligtvis viktigt att uttjänta bilar lämnas till en auktoriserad återvinnare. Ägaren till fordonet har ansvar för att så sker. Så sent som i november förra året debatterade jag problemet med nedskräpande bilar med Edward Riedls partikollega Sten Bergheden.

Många gånger är det kommunen som får bekosta transporten av nedskräpande bilar till en bilåtervinnare. Att hantera övergivna bilar är en komplex fråga som har utretts vid flera tillfällen, senast av Naturvårdsverket, som bland annat tittat på olika möjligheter att finansiera kostnaden för att flytta och omhänderta övergivna bilar. Naturvårdsverkets förslag bereds nu i Regeringskansliet.

När det gäller att minska antalet avställda bilar är detta en annan frågeställning, som visserligen indirekt kan ha en koppling till Naturvårdsverkets förslag. Regeringen har dock inte för avsikt att vidta några åtgärder för att begränsa möjligheterna att ställa av bilar eller andra fordon.

Anf. 84 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Precis som jag har beskrivit i min interpellation, och som ministern själv tar upp, är det ökade antalet skrotbilar ett växande problem i Sverige. Problemet har blivit så stort att det finns ungefär 1,2 miljoner avställda bilar. Nu är givetvis inte alla färdiga för skrotning, men en rätt stor del av

bilarna har varit avställda längre än tre år. De får antas tillhöra den gruppen bilar som förr eller senare bör tas om hand.

Skrotbilar skulle kunna vara helt oproblematiska om det inte vore för att bilar som står och borde återvinnas förstör miljövärden, och de förfular de miljöer där de finns. Det finns många regelverk. Jag tänker inte gå in på dem i dag. Jag tror att både jag och ministern ser en hel del svårigheter i att få fram lagstiftning som gör det lättare att ta hand om bilarna. Men incitamenten bör tas fram. Incitamenten är i dag svaga för den sista bilägaren att återvinna bilen. Även om skyldigheten finns är incitamenten svaga. Det är därför många bilar bara står och inte tas om hand. Olja och tungmetaller kommer ut i miljön från dessa hundratusentals bilar. Det är helt enkelt inte bra.

Det som är positivt är att det finns rätt betydande värden i metallen i bilarna – om de inte står för länge så att de rostar sönder. Det innebär att det finns ekonomiska incitament, om inte annat för samhället, att faktiskt återvinna bilarna. Enligt beräkningar från Copenhagen Institute är det fråga om några hundratals miljoner kronor i metallvärden som kan återvinnas. Det finns ekonomiska incitament för att återvinna fler bilar. En ökad skrotningstakt skulle innebära rätt många tusen nya arbetstillfällen i branschen. Det kan bli många vinster genom att ta tag i dessa frågor för både miljön och jobbtillfällen i landet.

Herr talman! Utan att skapa en jättelång debatt har jag följande fråga: Vad vill ministern göra konkret? Jag har hört svaret, och jag ser inget negativt i det, men frågan är vad ministern vill göra konkret. Det finns en del saker som kan göras.

Anf. 85 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Vi går noggrant igenom förslaget från Naturvårdsverket. Det är också väl känt att det finns ett konkurrerande förslag som andra myndigheter har lagt fram. Transportstyrelsens ledning har uttryckt stöd för en annan lösning för finansiering av omhändertagande av bilar. Båda lösningarna bygger på en tanke att bilägare i någon form ska förbetala en avgift som sedan kan användas för att hantera de konkreta kostnaderna för bortforsling och annat. Det svåra är att den typen av finansiering enligt EU:s regelverk kan betraktas som en skatt. Det är en juridiskt-tekniskt svår fråga. Det bevisas av att flera utredningar och regeringar har tittat på frågan. Den kan tyckas enkel, men juridiken är svår. Men ambitionen att hitta en metod är tydlig.

Detta är en komplex fråga. Jag vill göra tydligt – och jag uppfattar att den intentionen finns i frågan – att dumpning av bilar är ett miljöbrott. Att ställa sin bil någonstans är ett brott, och det ska beivras. Problemet är att andra ofta blir ansvariga. Kommunen kan bli betalningsansvarig. Det här är ett gissel för markägarna. Det är mycket frustrerande att få en bil dumpad på sin mark, och det kan kräva mycket arbete att bevisa att bilen är dumpad där.

Det finns olika typer av bilägare. En speciell grupp bilägare är bilmålvakterna. Det finns anledning att tro att systemet med bilmålvakter delvis är skyldigt till en del av de dumpade bilarna. Det är ett system som används för att helt enkelt slippa det ansvar som kommer med att äga en bil. Där vidtar regeringen specifika åtgärder. Det finns många skäl att komma till rätta med problemen med fordonsmålvakter. Jag har också blivit otroligt

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

glad över att läsa rapporter från min tidigare hemstad Malmö att man där förra året plockade in – om jag är uppdaterad – 1 500 bilar som var registrerade på bilmålvakter. Det är en seger för byråkratin. Byråkratin har segrat över buset. Det är jättebra.

Det är också viktigt att säga att det finns ett producentansvar i Sverige. Det berör nämligen att producenterna ska se till att det finns ställen att lämna in sin bil. Men det säger ingenting om det egna ägaransvaret. Det är tydligt att man antingen ska ställa av bilen på en säker plats där den inte läcker olja eller skadar miljön eller ska lämna in bilen till återvinning. Det är tydligt.

Jag vill ställa en fråga om ett påstående i interpellationen, nämligen att ägaransvaret är urholkat. Jag har svårt att förstå. Vilka regler urholkar ägaransvaret? Det är tydligt att dumpning av en bil är ett miljöbrott. Om en bil varken körs eller är avställd ska bilen hanteras säkert så att den inte stör miljön eller andra människor.

Anf. 86 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Min partikollega Sten Bergheden sitter också i salen. Frågan är inte ny. Det är inte den här regeringen som har orsakat dessa problem. Många andra problem har ni orsakat, men inte just detta. Men det börjar bli dags att ta fram lösningar.

Jag är tydlig med att jag inte försöker förenkla debatten, herr talman. Jag är fullt införstådd med de juridiska svårigheterna när en bil ska anses dumpad och så vidare. Det är inget konfrontativt. Det handlar om att se problemen alltifrån bilmålvakter till att det finns en hel del bilar. Som jag sa tidigare är 1,2 miljoner bilar avställda. En stor del av bilarna är redo för skrotning. Vi pratar hundratusentals bilar som borde tas till skroten, men det har inte skett av olika skäl. Där måste vi ta fram olika lösningar så att bilarna återvinns.

Det som händer när en bil står år ut och år in är att den rostar. Då försvinner värdet i metallerna, och det börjar läcka ut oljor och tungmetaller i våra marker. Om det finns vattendrag nära kan det i värsta fall bli ännu mer olyckligt.

Hur ska vi öka incitamenten för den sista ägaren att skrota bilen så att den återvinns? Det är där problemet finns, och det är därför det inte sker.

Det finns en mängd saker som kan sägas om bland annat producentansvaret. En större del av bilen ska återvinnas. Fortfarande sitter vi med det konkreta problemet. Jag tror att vi måste öka incitamenten för den sista bilägaren att lämna in och återvinna bilen. Det finns olika modeller för detta.

Vad tycker ministern? Vilket vägval skulle ministern vilja ta? Det finns en del utredningar, och ministern debatterade frågan åtminstone för ett halvår sedan. Jag tänker mig att ministern har funderat en del över vad som kan göras. Vilken väg tycker ministern att man ska ta för att komma till rätta med problemet? Den lagstiftning som finns i dag är inte tillräcklig för att komma till rätta med problemet. Det hoppas jag att vi är överens om.

Anf. 87 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Min bild är att vi delar uppfattningen att detta är ett problem och att det finns anledning att göra saker men att vi också är överens om att det är svåra frågor rent juridiskt. Detta bland annat med referens till

tidigare diskussioner om respekt för äganderätten, som ju är en grundläggande princip i dessa delar.

Vi har fått förslag från myndigheter som handlar om att ge sig på finansieringsfrågan – hur man kan hitta en lösning för att ta kostnaderna för att få in fler bilar. Det är en intressant del. Det löser absolut inte hela frågan, men det vore bra.

Jag hoppas verkligen att vi kan komma överens om vilken av de olika föreslagna modellerna som är bäst. Det avgörs mest med juridiska argument, exempelvis vilken av dem som är mest kompatibel med EU-rätten. Jag uppfattar inte att det är någon ideologisk skillnad där, utan det handlar om att hitta en genomförbar modell. Gör vi det tror jag att vi skulle kunna komma överens i riksdagen om att genomföra den.

Den andra delen är som sagt producentansvaret. Där sker det förändringar på EU-nivå. Det pågår förhandlingar just nu vad gäller generellt producentansvar inom EU, och det ger oss anledning att avvakta lite. Det vore inte konstruktivt att göra förändringar just nu.

Även om jag inte uppfattar den här debatten som konfrontativ vill jag fortfarande ifrågasätta påståendet att vi har ett urholkat ägaransvar, inte minst då jag gått till vad jag tror är samma källa som interpellanten.

En sak som jag tycker är relevant att lyfta fram är att det här är en rapport som är beställd av Bil Sweden. Det måste jag säga. För transparensens skull är det bra att det kommer fram att Bil Sweden faktiskt är en part i detta eftersom man företräder dem som är producenter och har producentansvar. Det är därifrån jag uppfattar att citatet kommer om det urholkade ägaransvaret. Man bara slänger ur sig det utan att motivera det. Det antyder att det är någon form av problem med producentansvaret, och när det kommer från just Bil Sweden finner jag viss anledning att bli lite misstänksam.

Om vi ska göra någonting med producentansvaret är det att stärka det så att det verkligen leder till att fler bilar och större delar av bilar blir återvunna. Det är, precis som nämnts här, en bra industri som har möjligheter att växa. Men nu är fel tidpunkt att avgöra om vi ska göra det. Det är klokt att först invänta eventuella förändringar från EU:s håll.

Anf. 88 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Låt mig svara ministern: Jag hänvisade till rapporten. För tydlighetens skull berättade jag det. Det är inte Bil Sweden som har tagit fram den, utan man har beställt den av Copenhagen Economics. Det var det jag nämnde. Du har rapporten framför dig, Karolina Skog. Det är bra att du har läst den också.

Jag delar ministerns uppfattning att vi ska lyssna in alla intressenter i detta. Det som det i slutändan handlar om är bilarna som står och förfaller. Som jag sa är 1,2 miljoner bilar avställda. En stor del av dem är uttjänta och borde återvinnas, det vill säga skrotas. Går det för lång tid rostar de. Då försvinner det ekonomiska värdet, och dessutom läcker det ut tungmetaller, olja och andra farliga ämnen i vår natur. Det är där någonstans vi borde försöka hitta lösningar.

Jag uppfattar inte ministern som konfrontativ i detta. Det jag ser är till exempel ett ökat antal bilmålvakter, vilket är en del som urholkar ägaransvaret. Det har vi inte kommit till rätta med.

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

Jag har försökt säga det hela tiden, herr talman, och jag gör det återigen: Jag har inte valt konfrontation i den här debatten eller den här frågan. Jag har heller inte valt att försöka förenkla den, för jag vet precis hur svårt detta är. Jag vet precis hur svårt det är när det gäller juridiken i detta. Men vi har fortfarande samma problem, det vill säga att de här bilarna står och förfaller, och vi måste hitta vägar för att komma till rätta med det.

Vi behöver lyssna på flera intressenter i detta. Det finns pantsystem, vilket är ett sätt att få producenterna att betala. Konsumenterna får tillbaka en del pengar när de lämnar tillbaka bilen. Jag tror att lösningen ligger där någonstans, i att den sista ägaren får ekonomiska incitament att återvinna bilen. I takt med att bilmålvakterna ökar i antal ökar också problemen i den här frågan. Jag tror att också ministern ser problematiken i det.

Anf. 89 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Bilar innehåller till stora delar material som kan återvinnas. Jag tycker att det är bra att det upprepas och att situationen att det inte görs i tillräckligt hög grad uppmärksammas i kammaren. Jag vill tacka för den möjligheten. Det var intressant att ta del av rapporten, som interpellationen gav mig anledning att läsa.

Att komma till rätta med detta kräver flera delar. Ett arbete som har gjorts är det jag har refererat till. Naturvårdsverket fick år 2014 ett uppdrag att ta fram finansieringslösningar för omhändertagande av övergivna uttjänade fordon och en lämplig ersättningsmodell. Efter det har vi fått ett förslag från Naturvårdsverket och ett förslag som förordas av andra myndigheter, vilket speglar hur svårt det är. Det är kloka myndigheter som kommer till olika slutsatser.

Vi tittar nu noggrant på dessa två modeller. Bland annat görs ett arbete för att jämföra vilken av dem som skulle vara genomförbar, inte minst relaterat till EU-rätten.

En annan del där regeringen arbetar intensivt och har gjort några skärpningar och där man också arbetar intensivt kommunalt är frågan om bilmålvakter, som berörs här. Vi ser att man systematiskt kryper undan ansvar genom att använda den modellen. Arbetet går till viss del framåt – bilar som ägs av bilmålvakter beslagtas. Det finns troligtvis mer att göra i den delen.

Det sista är producentansvaret. Det kan finnas anledning att utvärdera det framöver, men det ska vi göra först när vi vet vilka villkor EU kommer att sätta för producentansvar generellt.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 24 Svar på interpellation 2017/18:230 om vargens status i art- och habitatdirektivet

Anf. 90 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Sten Bergheden har frågat mig vilka initiativ jag och regeringen tänker ta angående art- och habitatdirektivet för att möjliggöra en förflyttning av vargen från rödlistad art till jaktbart vilt. Vidare undrar Sten Bergheden vilka åtgärder jag och regeringen tänker vidta för att säkerställa

att frågor om svensk jakt på varg ska beslutas i Sverige och inte på EU-nivå.

Art- och habitatdirektivet syftar till att bidra till att säkerställa den biologiska mångfalden genom bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter inom EU. Arter som är upptagna i bil. 4 a till direktivet, däribland varg, är strikt skyddade. Det innebär att vargen som huvudregel inte avsiktligt får fångas eller dödas i naturen.

Endast Europeiska kommissionen har möjlighet att föreslå ändringar i direktivet eller dess bilagor. Kommissionen har i samband med sin utvärdering av naturvårdsdirektiven och handlingsplan för naturen, människorna och näringslivet angett att den inte tänker föreslå några ändringar av direktivet. Europaparlamentet har i sin resolution välkomnat handlingsplanen och inte uppmanat kommissionen att föreslå ändringar i naturvårdsdirektiven utan endast att vidta åtgärder med habitatdirektivets flexibilitet i åtanke. Regeringen betraktar möjligheten att ändra vargens status inom EU-lagstiftningen som utesluten inom överskådlig tid.

Frågor om svensk jakt beslutas däremot i Sverige. Naturvårdsverket har det övergripande nationella ansvaret för rovdjursförvaltningen. Verket har delegerat rätten att besluta om skydds- respektive licensjakt på varg till berörda länsstyrelser. Regeringen har i dagsläget inte för avsikt att föreslå en ändring i denna ordning.

Anf. 91 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret – även om jag tycker att hela svaret är väldigt passivt!

EU-parlamentet har precis antagit en resolution om att EU-kommissionen bör ändra och uppdatera art- och habitatdirektivet om hotade arter, som hittills gjort det svårt och ibland omöjligt att ha jakt på stora rovdjur. När den önskvärda nationella nivån för till exempel antalet vargar uppnås ska jakt på varg inte kunna stoppas med hänvisning till art- och habitatdirektivet, anser parlamentet.

Dagligen ser vi i tidningar, både lokalpress och fackpress, hur djur- och hundägare och jägare drabbas av vargangrepp runt om i landet. Vi har här i riksdagen beslutat om att vi kan tänkas ha en vargstam på 170–270 vargar. I dag har vi en vargstam som med rätt stor säkerhet omfattar en bit över 400 vargar.

EU-parlamentet har nu uttalat att tillämpningen av direktivet bör vara mer flexibel och kunna ta hänsyn till ett EU-lands nationella omständigheter. Syftet är att försöka minska onödiga konflikter och problem som habitatdirektivet annars kan orsaka.

EU-parlamentet har antagit nya formuleringar om direktivet. När det till exempel gäller de stora rovdjuren bör habitatdirektivet tillämpas mer flexibelt så att större hänsyn tas till när rovdjursproblem blir ett hot mot landsbygden och våra gröna näringar. Detta ligger precis i linje med vad vi faktiskt upplever här i Sverige. Vi skulle nu kunna ta vara på detta och försöka jobba lite mer flexibelt.

Min fråga till ministern blir, herr talman: Varför vill inte ministern och regeringen ta vara på den öppning som EU-parlamentet nu faktiskt börjar skissa på och föreslå? Detta skulle innebära att det blev verklighet av Sveriges möjligheter att påverka vargstammen och öka jakten. Jag måste upprepa min grundfråga, som var med i interpellationen: Är ministern på något

sätt beredd att jobba för att stärka Sveriges möjlighet att sköta sin vargstam, bedriva en nödvändig vargjakt och ta vara på den flexibilitet som EU-parlamentet faktiskt föreslår? Anser ministern att Sveriges inflytande och flexibilitet när det gäller att sköta vår vargstam bör ökas, precis som EU-parlamentet nu önskar? Anser ministern att vi ska gå den väg som EU-parlamentet föreslår? Svaret har en annan andemening: Vi kan inget göra under överskådlig tid och ska egentligen sitta still i båten.

Jag vill ha någon form av svar från ministerns sida. Är det verkligen så vi ska agera när EU-parlamentet faktiskt ger oss möjlighet att öka flexibiliteten i tolkningen av det här direktivet?

Anf. 92 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Med all respekt för Sten Bergheden bygger denna interpellation på ett missförstånd. Sten Bergheden refererar till en resolution på ett sätt som inte är korrekt. EU-parlamentet har inte uppmanat kommissionen att se över det aktuella direktivet och skapar därmed inte den typ av öppning som Sten Bergheden förespeglar. Det är helt enkelt inte detta som står i resolutionen; jag har texten framför mig.

Det parlamentet gör är att konstatera att direktivet innehåller en flexibilitet som det ser ut i dag: ”recognising the available flexibility within the Habitats Directive” är ett direkt citat från resolutionen. Detta gör att det är svårt, närmast omöjligt, att svara på frågorna. Jag skulle bara förstärka missförståndet om jag gav mig in i en sådan pseudodiskussion.

EU-parlamentet konstaterar alltså att det finns en flexibilitet i direktivet som det ser ut i dag. Parlamentet välkomnar också den handlingsplan som kommissionen har tagit fram för hur direktivet ska genomföras och poängterar att både kommissionen och medlemsländerna i implementeringen bör utnyttja den flexibilitet som alltså finns i dag. Detta gör inte att vargens eller andra skyddade arters formella status kommer att förändras.

Det är också värt att upprepa att beslut om jakt tas i Sverige. Från regeringens sida har vi säkerställt att de tas regionalt, nära och baserat på kunskap hos dem som kan regionerna. Detta har skapat ordning och reda i besluten om jakt och mycket tydligare förutsägbarhet än vad som funnits tidigare. Vi gör därmed det som parlamentet efterfrågar: utnyttjar den flexibilitet som finns i direktivet.

Anf. 93 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! I sak ändrar detta ingenting, även om ministern påstår att det inte skulle vara den inriktningen som är beslutad. Om det finns en flexibilitet, som EU-parlamentet konstaterar, är min grundfråga: Avser ministern och regeringen att på något sätt utnyttja den flexibiliteten på ett större sätt, så att Sverige kan ta hand om och sköta om sin vargstam och sin jakt på ett annat sätt än i dag?

Detta är grundfrågan, och där finns, som jag ser det, en stor passivitet hos ministern och regeringen. Nej, man har inte tänkt använda flexibiliteten, utan man tänker fortsätta precis som tidigare. Det innebär att EU fortfarande kommer att blanda sig i en hel del av våra vargfrågor och emellanåt göra det svårt för Sverige att sköta om sin vargstam på ett bättre sätt så att landsbygden kan utvecklas bättre när det gäller att hålla vargstammen på en rimlig nivå.

Ministern säger i sitt svar: "Regeringen betraktar möjligheten att ändra vargens status inom EU-lagstiftningen som utesluten inom överskådlig tid." Jag måste ställa en följdfråga angående detta. Kommer regeringen att bidra eller ta initiativ till att försöka ändra detta på något sätt under denna överskådliga tid? Och vad menar ministern och regeringen med uttrycket "överskådlig tid"? Är det under ett, fem eller tio år eller längre tid som ministern och regeringen menar att man inte tänker försöka ändra något i detta EU-direktiv?

Ministerns och regeringens svar i denna fråga vittnar om oerhört stor passivitet. Man har i grund och botten inte tänkt göra eller förändra någonting, trots att EU-parlamentet faktiskt säger att det finns en flexibilitet i detta som man kan utnyttja för att kunna sköta sina rovdjursstammar på ett bättre sätt i hela Europa. Man påpekar detta, för det är inte bara Sverige som har problem; man ser att det finns en möjlighet i detta.

Min fråga är: Tänker Sverige, regeringen och ministern ta vara på den möjlighet som faktiskt finns? Jag uppfattar att det är ett klart och tydligt nej från ministern: Vi tänker inte göra någonting inom överskådlig tid, utan vi kommer att sitta still och vänta. Är detta rätt uppfattat?

Anf. 94 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Denna diskussion blir väldigt svår att föra. Hela frågan bygger på ett missförstånd: ett påstående om att EU-parlamentet ska ha beslutat något som EU-parlamentet inte har beslutat och att det är passivt att göra det som EU-parlamentet inte har uppmanat kommissionen till och som kommissionen därmed inte kommer att göra.

Kommissionen har generellt under sin mandatperiod gjort ett gediget arbete och sett över olika lagstiftningar i en så kallad översynsprocess. Man har bland annat sett över den lagstiftning vi diskuterar här.

När vi konstaterar att kommissionen inte inom överskådlig tid kommer att se över detta direktiv är det baserat på att ansvarig kommissionär har sett över lagen och konstaterat och aviserat att kommissionen anser den vara fit for purpose och att man inte tänker göra några förändringar. Det är bara kommissionen som kan ta initiativ till att se över ett direktiv som detta, och de har aviserat att de inte avser att göra det.

Detta har faktiskt ingenting att göra med hur regeringen agerar eller inte.

Den andra frågan, som faktiskt berörs av den resolution vi har antagit i EU-parlamentet, är en diskussion där man poängterar att det finns en flexibilitet i dagens direktiv och uppmanar medlemsländerna att använda den. Det är en flexibilitet som handlar om att anpassa besluten till regionala skillnader.

I Sverige har vi organiserat beslut om jakt så att de tas på regional nivå av människor som kan regionen och har kunskap, anpassat efter regionens förutsättningar.

Anf. 95 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Tack för svaret, ministern! Men en fråga återstår: Finns det någon vilja från regeringen och ministern att jobba för att ta vara på denna flexibilitet? Ministern har beskrivit vad vi hittills har gjort i Sverige. Då blir min följdfråga: Finns det någon ytterligare viljeinriktning för att använda flexibiliteten i svensk vargpolitik till att underlätta för de gröna

näringarna ute på landsbygden, eller sitter ministern och regeringen nöjda och har inte tänkt vidta några åtgärder för att ytterligare försöka underlätta för landsbygden och de gröna näringarna när det gäller den vargpolitik som finns runt om i landet?

Anf. 96 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Fru talman! Om jag kom till riksdagen och lade fram en interpellation som var baserad på ett missförstånd skulle jag vara väldigt ödmjuk. Det cirkulerar otroligt mycket myter i vargdebatten. Denna typ av missförstånd är inte den första jag möter. Ganska vanligt förekommande är också att man refererar till beslut i Bryssel – som ligger mystiskt långt där borta – som faktiskt inte helt stämmer.

Vi har en gemensam europeisk politik när det gäller artskydd. Det anser jag och regeringen vara en god ordning. Detta är viktigt, inte minst därför att arter inte känner nationella gränser och att vi på så sätt kan ta ett gemensamt ansvar för artskyddet inom EU och ha en harmoniserad politik i detta avseende. Detta anser jag och regeringen vara en god ordning.

Däremot anser vi också att det är viktigt att besluten om tillämpningarna, alltså bland annat beslut om jakt, tas på regional nivå. Regeringen har under den här mandatperioden skapat god ordning och reda i besluten om jakt. Vi har lämnat bakom oss en tid präglad av konflikter och oförutsägbarhet och fått en god ordning, där beslut om jakt på bland annat varg tas regionalt. Vi har styrt upp de delarna. Vi har också styrt upp domstolshanteringen vid exempelvis överklaganden. Det har skapat mycket bättre förutsägbarhet.

Myndigheterna följer också vargens status. Det finns orosmoment. Det finns ett ganska gott antal vargar, men det finns stark oro när det gäller vargens hälsostatus, framför allt dess genetik. Detta behöver vi följa noga, så att vi kan ha en livskraftig vargstam i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 25 Svar på interpellation 2017/18:246 om sanktionsavgift vid kemikaliebrott

Anf. 97 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Fru talman! Jens Holm har frågat mig dels om jag avser att ta initiativ för att införa miljöskaktionsavgifter inom kemikalieområdet, dels om jag avser att vidta andra åtgärder för att genom nationell lagstiftning minska användningen av farliga kemiska ämnen.

Effektiva sanktioner, oavsett om det rör sig om straff eller miljöskaktionsavgifter, är viktiga verktyg för att skydda människors hälsa och miljö och för att upprätthålla sanktionssystemets trovärdighet.

Systemet med miljöskaktionsavgifter har visat sig fungera väl, och det bidrar till att de som ska följa regelverken också gör det. Kort sagt, i många fall är sanktionsavgifter effektivare än straff.

Hög effektivitet måste emellertid vägas mot hög rättssäkerhet. Om ett straff ska ersättas med en sanktionsavgift får rättssäkerheten inte sättas på

undantag. Den bedömningen måste tas på allvar och kräver därför tid och noggrannhet.

Regeringen har vid flera tillfällen tagit initiativ till lagändringar som syftar till att effektivisera miljöbalkens sanktionssystem. Det senaste exemplet är direktiven till Miljötillsynsutredningen. Mycket talar för att det inte bara är överträdelser inom kemikalieområdet som bättre skulle tas om hand i systemet med miljöstraffavgifter. Det gäller flera sakområden inom miljöbalkens tillämpningsområde. Med hänsyn till det bör ett samlat grepp tas, och man bör undvika mindre ingrepp som riskerar att skapa otydlighet och splittrade sanktionssystem.

Miljötillsynsutredningen är det första steget i det arbete som nu har påbörjats för att ytterligare renodla och effektivisera sanktionssystemen. Kemikalieområdet är ett av de sakområden som kommer att behandlas i det arbetet.

Jens Holm har även frågat mig om andra åtgärder för att genom nationell lagstiftning minska användningen av farliga kemiska ämnen. Regeringen har vidtagit en rad åtgärder på de områden där det går att lagstifta nationellt, det vill säga de områden där vi inte har gemensam fullt harmoniserande lagstiftning inom EU. Vi arbetar för närvarande framför allt inom fyra områden: mikroplaster i kosmetiska och kemiska produkter, farliga ämnen i byggprodukter, PFAS i brandsläckningsskum och privat användning av växtskyddsmedel.

Jag önskar att jag hade kunnat säga att vi hade kommit i hamn med dessa förslag. Men även detta arbete kräver tid för att resultaten i slutändan ska bli bra.

Anf. 98 JENS HOLM (V):

Fru talman! Sverige är ett land med relativt höga ambitioner på miljöområdet, och det ska vi fortsätta att vara. En viktig del i detta är hur vi reglerar kemikalier.

Det handlar inte bara om lagstiftning när det gäller kemikalier. Det handlar också om att vi faktiskt måste se till att lagarna följs. Om detta inte sker riskerar vi att ha varor på marknaden som kan innehålla kemikalier som kan ge hormonstörningar hos barn, att det finns otillåtna bekämpningsmedel i livsmedelsproduktionen eller att det sprids varor som kan orsaka svåra sjukdomar, cancer, beteendestörningar eller miljöproblem. Här måste vi se till att lagarna följs.

Vi har myndigheter som jobbar hårt och idogt med detta. Jag tänker i synnerhet på vår kemikalieinspektion. Kemikalieinspektionen är verkligen ute på fältet och tar tag i de problem man ser.

Kemikalieinspektionen har gjort 664 anmälningar av misstänkta miljöbrott på kemikalieområdet mellan 2012 och 2015. Vad har då hänt med dessa anmälningar? Ja, 87 procent av anmälningarna har bara lagts ned. De har inte lett till några åtgärder av polis och åklagare.

Kemikalieinspektionen föreslår ett annat system, som miljöministern också kommenterade, nämligen att man som myndighet direkt ska kunna utfärda en sanktionsavgift för dem som bryter mot våra bestämmelser på kemikalieområdet.

Då vill jag understryka att sanktionsavgifter kan överklagas. Det är ett helt och hållet rättssäkert system. Vi tillämpar sanktionsavgifter på en

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

mängd andra områden, inte minst inom våra kommuners tillsyn. Där fungerar det bra, i alla fall såvitt jag vet.

Fördelen med införandet av en sanktionsavgift är, precis som miljöministern sa i sitt svar, att det sannolikt är ett mycket effektivare system än det som vi nu har. Det leder troligen till att tilltron till hela systemet ökar när det blir en direkt reaktion mot dem som bryter mot våra kemikalie- och miljölagar. Därför, fru talman, är jag ändå lite besviken och förvånad över ministrarnas kommentarer: att man måste ta rättssäkerheten fullt ut i beaktande och att detta inte är någonting som enkelt kan göras. Då vill jag understryka att detta helt och hållet är ett rättssäkert instrument. Detta är någonting som har föreslagits av ansvarig myndighet, och det har utretts. Jag förstår inte varför ministern verkar vara så tveåsig och varför ministern vill utreda detta vidare. Vi har konkreta förslag om att sanktionsväxla, och vi kan se till att vi får ett mycket bättre och effektivare system än vad vi har i dag.

Anf. 99 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Jens Holm för att han för dessa viktiga frågor till riksdagens kammare. Det är oerhört viktigt att vi har en uppföljning och en effektiv tillämpning av den lagstiftning som riksdagen beslutat om.

Vi har, precis som Jens Holm säger, en stark miljölagstiftning och inte minst en stark reglering av kemikalieanvändningen i Sverige. Från regeringens sida har vi ökat Kemikalieinspektionens möjligheter. De har mer pengar och kan anställa fler människor. De är ute och hämtar produkter som finns på marknaden och undersöker dem. De hittar tyvärr alldeles för ofta förbjudna och farliga ämnen i produkter som finns i vanliga affärer och som vi tar med oss till våra hem.

De åtalsanmäler då. Det är inte till fyllest att det i en så låg grad leder till en effektiv åtgärd. Seriösa företag tar självklart in detta som en respons och ser över sina rutiner. Men vi i regeringen eller vi som politiker kan inte vara nöjda med det.

Då finns idén om att göra det som kallas för en sanktionsväxling: att växla från straff till miljöskatter. Jag vill vara väldigt tydlig med att jag inte har någon som helst tvekan om miljöskatter som instrument. De tveksamheter som finns gäller det kapitel som reglerar detta: 29 kap. i miljöbalken. Det har ändrats många gånger. Vi har redan nu, bland annat av OECD, fått kritik för att det kapitlet är svåröverskådligt. Det börjar helt enkelt bli lite av ett lapptäcke. Det är ett problem för rättssäkerheten. Den utredning som jag nämnde har därför föreslagit en större översyn av dessa frågor. Det är då tyvärr ytterligare en utredning. Det kan man tycka är långsamt. Men den första utredningen har konstaterat att ett sådant här arbete kommer att innefatta komplicerade bedömningar och vara omfattande och att en ny utredning krävs.

Detta förslag har varit ute på remiss. Remisstiden gick ut den 8 januari i år. Många remissinstanser är positiva till förslaget om att vi ska tillsätta en ny utredning som bara tittar på det förslag som Jens Holm för fram: att växla från straff till miljöskatter. Detta gäller inte bara på kemikalieområdet utan bredare för att vi ska få en effektivare tillämpning av miljöbalken i stort.

Detta är alltså någonting som vi alldeles nyss har fått in till Regeringskansliet. Men anledningen till att vi tillsatte utredningen från början var att vi ville öka effektiviteten. Jag kan därför vara tydlig med att vi gör detta i en positiv anda, inte minst utifrån de positiva reaktioner vi har fått från remissinstanserna. Jag är positiv till idén att vi kan använda miljö sanktionsavgifter bättre, men just nu är det förslag som finns på vårt bord att vi ska göra detta i ett större grepp genom en ny utredning.

Anf. 100 JENS HOLM (V):

Fru talman! Det var bra att få det klargörandet från miljöministern: att miljö sanktionsavgifter är ett helt och hållet rättssäkert system och troligen ett effektivare system än det som vi har i dag på kemikalieområdet. Som jag sa tidigare är detta någonting som inte minst våra kommuner använder sig av dagligdags. Våra kommuner har kraftigt ökat användningen av sanktionsavgifter på miljöområdet. Man kan säga att detta har fördubblats på mindre än tio år. På den kommunala nivån utfärdades det drygt 2 700 sanktionsavgifter år 2015. Det förfarandet är helt och hållet rättssäkert och fungerar relativt väl.

Jag tycker att det är bra att miljöministern är positiv till det förslag som jag och Kemikalieinspektionen har tagit upp. Det borgar för att vi kan få en mer effektiv hantering. Det finns tyvärr mängder av exempel på felaktig hantering av kemikalier. Det är en hantering som inte bara drabbar vår hälsa, våra barns hälsa och miljön. Den drabbar också alla de företag som läser lagarna noga och följer allting till punkt och pricka – de företag som helt enkelt vill göra rätt. De drabbas, för det blir en osjyst konkurrens. Därför tycker jag att det är viktigt att inte dra detta i långbänk.

Jag tycker att regeringen har en dålig vana, fru talman, att utreda frågor som kanske internt i regeringen är obekväma eller som det finns motstridiga uppfattningar om. Jag tycker att regeringen måste komma till skott i denna fråga. Därför vill jag fråga ministern: När får vi se ett konkret förslag om sanktionsväxling, som innebär att Kemikalieinspektionen och andra myndigheter kan utfärda sanktionsavgifter i stället för att driva relativt begränsade fall av dåliga förfaranden på kemikalieområdet till en allmän domstol? När får vi ett konkret förslag om sanktionsväxling att ta ställning till? Det vill jag veta.

Anf. 101 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Fru talman! Jag vill upprepa lite av det som har hänt hittills. Regeringen har tillsatt en miljö tillsynsutredning – det var en bred utredning som tittade på miljö tillsynen i Sverige. Detta gjorde vi utifrån att vi såg behov av att effektivisera miljö tillsynen. Den utredningen lade fram förslaget om en bred sanktionsväxling. Det gäller samtliga sakområden i 29 kap. i miljöbalken. Man konstaterade att detta behöver göras i ett helhetsgrepp. Jag uppfattar att det från utredningens sida är en strikt juridisk bedömning som inte på något sätt har att göra med några politiska avvägningar. Det är utredningens bedömning. Detta har varit ute på remiss. Remisstiden pågick till den 8 januari i år. Den är precis avslutad.

Vi har fått positiva reaktioner från väldigt många remissinstanser – flera domstolar, Åklagarmyndigheten, Naturvårdsverket, tingsrätter och Polismyndigheten. Kemikalieinspektionen säger i sitt remissvar att de

tycker att det är en bra idé att göra en bredare och större utredning, en särskild sanktionsutredning.

Detta är det som har hänt mest nyligen, i januari i år.

Nu kommer vi att, precis som alltid, i god ordning sammanställa remissvaren, analysera detta och besluta hur vi ska gå vidare. Men intentionen är klar: Vi behöver en bättre tillämpning av miljöbalken. Det är inte minst brådskande på kemikalieområdet. Men vi ska göra det i god ordning. Och det krävs en utredning, vilket många remissinstanser har konstaterat.

Visst kan det vara tråkigt att vara en politiker som upprepar att vi behöver en utredning. Men när det handlar om lagstiftning är det på det sättet vi jobbar. Det är på det sättet vi tar fram ny lagstiftning i Sverige. Och översynen av ett helt kapitel i miljöbalken är inte en liten utan en stor fråga. Och bedömningen som gjorts hittills är att det tar en ny utredning, så att det blir ordentligt gjort.

Parallellt med detta arbetar vi på med de andra delarna som Jens Holm frågade om, bland annat möjligheten att använda nationell lagstiftning för att förbjuda fler farliga ämnen i vår vardag. Det är ämnen som finns i byggprodukter, ämnen som används för besprutning i trädgårdar och ämnen som används vid brandsläckning. Vi använder aktivt de juridiska möjligheter vi har för att alla människor ska vara trygga med att produkterna de köper i affären är säkra och att det de tar hem och sätter i sina barns händer är säkert.

Vi är inte nöjda med hur det är i dag utan behöver jobba mycket mer för att hantera alla nya, gamla och välkända kemikalier som finns i vår omgivning. Jag uppfattar att regeringen och Jens Holm är helt överens om den ambitionen.

Anf. 102 JENS HOLM (V):

Fru talman! När det gäller det sistnämnda, om hur regeringen arbetar på kemikalieområdet, tycker jag att det som ministern nämner i sitt svar är bra.

Jag vill tillägga att jag tycker att regeringen kan vara hårdare mot Bryssel. Man kan ta strid i fler kemikaliefrågor. Man kan till exempel driva dem så långt som till EU:s domstol. Det har Sverige gjort förut, med viss framgång. Man måste stå på båda benen – reglera här i Sverige och även ta strid när vi vet att EU drar benen efter sig och helt enkelt inte gör det de ska.

Återigen välkomnar jag att ministern och jag är överens om att sanktionsavgifter kan vara ett bättre och mer effektivt förfarande än att gå straffvägen. Det bör, som jag tolkar det, läggas fram ett förslag, efter en utredning, om sanktionsavgifter på kemikalieområdet men då sannolikt också på andra områden. Det tycker jag är bra.

Jag vill dock flagga för att man inte ska låta det bästa bli det godas fiende. Man kan också tänka sig en annan väg, att man avskärmar kemikalieområdet och lägger fram förslaget för det området och sedan utreder det andra vidare.

Jag har en sista konkret fråga till ministern. Kommer det i utredningen som ministern troligen kommer att föreslå att finnas ett faktiskt uppdrag till utredarna om att ta fram konkreta förslag på sanktionsväxling? Det ska alltså bli lättare för myndigheterna att införa sanktioner i stället för att gå

straffvägen, så som det är nu. Kommer det att finnas konkreta förslag på det, eller ska det bara vara ett allmänt utredande återigen?

Prot. 2017/18:55
16 januari

Anf. 103 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Fru talman! Det förslag som vi har fått från Miljöutredningen är att sanktionsväxling ska införas, och utredningen konstaterar att det behöver göras genom ytterligare en, smalare, utredning. Utgångspunkten är att ett sådant arbete kommer att innefatta komplicerade bedömningar, vara omfattande och att det behövs en egen utredning. Det finns goda skäl att titta på hela tillämpningen av kap. 29. Jag uppfattar att intentionen är att hitta effektivitet, vilket är precis det Jens Holm efterfrågar.

En bakgrund till försiktigheten är att vi har fått kritik, bland annat från OECD, för att ineffektiviteten i vår miljöpolitik bland annat beror på att det har gjorts för många små ändringar i lagstiftningen hittills och att det i sig har skapat problem. Det är en kritik som jag tar på största allvar och någonting som vi behöver ta i beaktande när vi ska hitta vägen framåt.

Helt klart är att det finns anledning att öka effektiviteten i tillämpningen av vår miljöbalk. För det behöver vi göra många saker. En del som vi redan har gjort är att stärka myndigheterna och deras möjlighet att vara ute och leta upp farliga produkter så att vi kan få mer information. Det blir en bas som de kan använda för att föreslå skärpt lagstiftning eller för att agera på egen hand.

En annan del är att använda vår lagstiftning till att förbjuda.

Självklart ska vi också ligga på i Bryssel. Vi har, åtminstone två gånger, anmält EU-kommissionen, och vi använder EU-domstolen som det verktyg den faktiskt är.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

§ 26 Svar på interpellation 2017/18:162 om piratkopierade varor

Anf. 104 Statsrådet HELENE FRITZON (S):

Fru talman! Jörgen Warborn har frågat mig vad jag och regeringen har gjort för att bekämpa piratkopierade varor och tjänster på den svenska marknaden och vilka ytterligare åtgärder jag avser att vidta för att piratkopieringen ska minska.

Regeringen vidtar åtgärder mot alla led i den illegala distributionskedjan för att minska både tillgång till och efterfrågan på förfälskade produkter. Här är både ökad kunskap och skarpa verktyg mot intrång viktigt.

För att förhindra tillverkning av piratkopierade produkter arbetar vi bilateralt. Inte minst påverkar vi utvecklingsländer genom den utbildning av policyansvariga personer som PRV bedriver med stöd av Sida och som nu utökas.

På hemmaplan behöver kunskapen hos privatpersoner och företag öka. Om man förstår att förfälskade produkter kan vara farliga och att verksamheten drar undan grunden för framtida arbetstillfällen är jag övertygad om att få vill stödja sådan verksamhet. PRV har därför fått i uppdrag att höja företagens medvetenhet så att de inte säljer förfälskade varor, annonserar

på sajter med illegalt material eller på annat sätt stöder intrångsverksamhet. Processen har redan satt igång på många företag, bland annat tack vare den uppförandekod som regeringens rundabordssamtal på upphovsrättsområdet har resulterat i.

Regeringen har också gett Statens medieråd, PRV och Myndighetsnätverket mot piratkopiering i uppdrag att informera konsumenterna. Nyligen skickade Myndighetsnätverket ut ett pressmeddelande om hur man undviker piratkopior i julhandeln. Pressmeddelandet fick stor genomslagskraft. Jag vet att flera informationskampanjer är på gång. Därutöver ska PRV lansera en sajt för lagliga alternativ.

Dessutom vässar vi verktygen för att kunna ingripa mot de som tillhandahåller piratkopierade produkter i Sverige. Vi utreder skärpta straff för de allvarligaste fallen av intrång, och inom Regeringskansliet bereds just nu förslag i ett betänkande om modernare regler för beslag och husrannsakan.

Under våren kommer vi också att i en proposition föreslå att det ska vara möjligt för Tullverket att ingripa mot och förstöra förfälskningar av nationella varumärken som passerar landet, precis som redan gäller för EU-varumärken.

Anf. 105 JÖRGEN WARBORN (M):

Fru talman! Jag vill inleda med att önska statsrådet en riktigt god jul. Det kan tyckas vara lite försenat, men bakgrunden är att jag lämnade in interpellationen redan den 15 november. Som jag beskriver det i interpellationen handlar den om julhandeln och den stora risk man utsätts för av kopierade varor. Så en riktigt god jul till statsrådet och ursäkta att det kommer lite sent!

Detta är ett problem för både konsumenter och producenter. För konsumentens del är det ett problem kanske främst utifrån ett hälsoperspektiv. Där kan det få de värsta effekter.

Om en familj i julhandeln köper leksaker som inte håller tillräcklig kvalitet och inte den standard som svenska, europeiska och internationella företag håller utan är kopierade på ett dåligt sätt, kan leksakerna falla samman och barn kan sätta delarna i halsen eller liknande.

Liknande fall finns på läkemedelsområdet där det finns en hel del piratkopierade läkemedel. I bästa fall kanske läkemedlet inte har någon verkan alls, men i värsta fall behöver någon människa läkemedlet för att hålla sig vid liv. Det här är alltså ett riktigt seriöst och stort problem.

För producenterna är detta också ett problem. Det betyder att företagen tappar i sin försäljning. De får sämre renommé därför att konsumenterna kanske tror att de använder det riktiga företagets produkt. Därmed sänks producenternas försäljning ytterligare. Det kan leda till att de företag som spelar på rätt sida av spelplanen förlorar jobb och intäkter.

Svenskt Näringsliv tog fram en rapport 2015. Man frågade alla börsbolag i Sverige hur utbrett problemet egentligen är. Det visade sig att alla av de intervjuade bolagen menade att de har utsatts för immaterialrättsliga intrång.

Av dessa företag menade 75 procent att förfälskningen kunde medföra en risk för hälsa och säkerhet – tre fjärdedelar av dessa företag vittnar om detta. 73 procent menade att det har ökat under de senaste fem åren, och 80 procent trodde att det skulle öka ännu mer under de kommande fem åren. 80 procent av företagen ansåg att statens insatser för att motarbeta

immaterialrättsliga intrång och piratkopiering är otillräckliga. Man anser att regeringen borde göra mer.

Jag tror att det här problemet kommer att fortsätta att öka, precis som indikeras i rapporten. För kanske 10–20 år sedan var det torghandel. Svenskar åkte utomlands och handlade kanske en väska eller tröja som var piratkopierad. Men nu sker all denna handel på internet, och den bara ökar hela tiden. Man har liksom världen som marknad.

Jag välkomnar regeringens insatser på det här området. Men jag tror tyvärr att det är otillräckligt. När vi har den här debatten igen om ett år och följer upp julhandeln 2018 kommer vi att se att piratkopieringen faktiskt har ökat.

Jag ställde två frågor i min interpellation: Vad har regeringen gjort, och vad tänker man göra framöver? Min uppföljande fråga blir naturligtvis: Anser statsrådet att dessa insatser är tillräckliga?

Anf. 106 Statsrådet HELENE FRITZON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Jörgen Warborn för interpellationen. Den är otroligt viktig och värdefull. Sedan beklagar jag att jag inte kunde besvara den före jul eftersom den i mycket hög grad rör julhandeln. Jag är i riksdagen så ofta jag kan. Bara i kväll har jag glädjen att få svara på fem interpellationer. Det man möjligen kan säga om din interpellation är att den dessvärre är lika aktuell efter jul som den var före jul.

Jag delar helt den beskrivning som du gör av problematiken. Därför känns det angeläget för mig att få redovisa regeringens arbete på området. Det behövs ett intensivt arbete för att vi på ett bättre sätt ska kunna ingripa mot dem som tillhandahåller förfälskade produkter. Det gavs några exempel i debatten, och det finns många fler.

För regeringens del handlar det om att se över straffskalorna för de allvarligaste fallen av intrång. Det handlar också om att noga följa de brottsutredningar som görs och hämta erfarenheter från dem.

Vi har tillsatt en utredning som tittar på frågorna och som ska överlämna sitt arbete den 15 februari. Jag ser såklart fram emot att ta emot den utredningen och arbeta vidare med frågorna. Vi hoppas på en proposition redan under nästa år. Jag noterar att vi är överens om utgångspunkten att våra näringar – inte minst våra kulturella och kreativa näringar – ska få de bästa förutsättningar att växa. Därför är kampen mot dem som inte respekterar rättigheterna otroligt viktig att föra.

Problematiken som beskrivs är i allt väsentligt internationell. Då är det inte så enkelt att man kan lösa den på nationell nivå. Regeringen tar därför varje möjlighet som ges att påverka också andra länder genom bilaterala överläggningar i alla de beslutsrum där det är att möjligt föra fram dessa frågor.

Justitiedepartementet, som är det departement som jag är verksam i, har nyligen träffat en kinesisk delegation och beskrivit de problem som Sverige ser med piratkopiering. Man har i ett samtal fört fram vad man kan göra tillsammans för att minska problematiken.

Så sent som i december fick vi bekräftat från näringslivsrepresentanter i Sverige att EU:s immaterialrättsmyndighet upplever att Kinas ledning på många sätt har ändrat attityd till de här frågorna och tar problemen med piratkopiering på stort allvar.

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

Det är en utveckling i rätt riktning. Det kommer att ta lång tid. Men vi tror också att Kinas ändrade inställning beror på att landet numera har utvecklats till en sådan nivå att man ser det egna behovet av att dessa rättigheter skyddas om man ska fungera bra på en marknad.

Det var ett exempel. Sverige gör omfattande insatser i biståndsarbetet. Vi har också flera samarbetsavtal. Ett sådant har vi med Indien – för att nämna ytterligare ett exempel. Ska vi åstadkomma en förändring på det här området måste vi lyfta blicken och se att vi är en del av ett mycket större sammanhang, ett internationellt sammanhang.

Anf. 107 JÖRGEN WARBORN (M):

Fru talman! Jag är glad över att vi delar problembeskrivning. Det underlättar möjligheterna att komma fram till bra åtgärder. Jag tror tyvärr att dessa åtgärder inte är tillräckliga. Man kommer nog att behöva ta till ännu fler verktyg i verktygslådan för att långsiktigt komma till rätta med problemet.

Utbildning i utvecklingsländerna är jättebra. Det nämndes ett antal länder, och det finns några till på den listan. Det hade varit intressant att höra från statsrådet hur effektiva dessa insatser är på lång sikt. Det gavs ett antal exempel, bland annat Kina. Det är glädjande.

Rundabordssamtalen berör i huvudsak upphovsrättsfrågan, det vill säga den sittning som regeringen har haft med bland annat filmbranschen, telefonoperatörer och andra kreativa näringar. Detta är bra. Problemet är att alla tyvärr inte tycker att det har blivit tillräckligt bra, så alla har inte anslutit sig till att fortsätta att vara med i samtalen eller skrivit under dokumenten. Där finns det mer att göra.

Skärpta straff för upprätthovsbrott och den utredning som väntas komma snart är jättebra. Det har jag debatterat med Morgan Johansson i flera omgångar. Jag är väldigt glad över att regeringen har anslutit sig till den linje som vi inom Moderaterna har drivit.

Att Tullverket ska kunna ingripa mot och förstöra förfälskningar är också jättebra. Men återigen: Jag tycker att detta tyvärr är alltför otillräckligt.

Jag har ett antal olika förslag, några som Moderaterna har fört fram. Jag skulle gärna vilja höra från statsrådet om det är någonting som man kan tänka sig att arbeta vidare med.

Statsrådet själv nämnde ju vilket internationellt problem detta är. Då gäller det att man är med och arbetar i de internationella forum där dessa saker diskuteras. Det finns inom EU ett speciellt forum för detta som heter The EU Policy Cycle for Organized and Serious International Crime. Där finns en del som jobbar med piratkopiering. Om jag har förstått saken rätt – rätta mig gärna om jag har fel – medverkar Sverige inte i det samarbete som gäller just piratkopiering.

Jag tror att det är oerhört centralt för Sverige, för vi är beroende av det immaterialrättsliga skyddet både i dag och framför allt i framtiden. Jag tror att det här problemet kommer att öka, och de svenska företagen förlitar sig i allt större utsträckning på immaterialrättsliga rättigheter.

När det gäller upphovsrättsbrott borde man titta på om det skulle omfattas av ett straffansvar att förmedla betalningar till dem som olagligt tillgängliggör upphovsrättsskyddat material. Man bör alltså följa pengarna

och försöka strypa kassaflödet till dessa företag. Det skulle man kunna göra genom exempelvis ett lagförslag.

Vad gäller patentfrågan borde man titta på och helt enkelt utreda i vilken omfattning svenska patent blir föremål för intrång i andra länder. Det har vi inte riktigt kontroll över.

Min fråga i detta anförande blir: Hur ser statsrådet på att komplettera regeringens lista med åtgärder när det gäller några av de förslag som jag har nämnt i dag? Återigen: Jag tror att regeringens egna åtgärder kommer att vara otillräckliga.

Anf. 108 Statsrådet HELENE FRITZON (S):

Fru talman! Jag välkomnar naturligtvis alla förslag både i den här debatten och i de sammanhang där vi har anledning att gå vidare med förslag. Utan att värdera dem mer än så i dag vill jag säga att det krävs en mängd olika åtgärder för att vi ska komma till rätta med det problem som tas upp i interpellationen.

Jörgen Warborn nämnde även EU i sitt inlägg. Eftersom detta, som jag redovisade i mitt förra inlägg, i mycket är en internationell fråga är det också i mycket en EU-fråga. I det sammanhanget vill jag nämna en ny förordning för konsumentskyddssamarbetet inom EU, som vi alldeles nyligen har förhandlat fram.

Resultatet av detta är att tillsynssamarbetet mellan medlemsstaterna stärks. Det innebär att vilseledande reklam avseende till exempel varans äkthet är sådant som kan angripas mer effektivt än tidigare. Detta är ett exempel.

I dag kan man säga att immaterialrätten i stor utsträckning är harmoniserad på EU-nivå. Många gånger är det därför som EU-rätten är avgörande för hur svensk lagstiftning både utformas och tillämpas. Om vi ska vara med och påverka innehållet i denna immaterialrättsliga lagstiftning är det viktigt att vi gör det på EU-nivå i förhandlingar i Bryssel.

Regeringen lägger mycket kraft på detta arbete. I vissa fall har vi varit tvungna att invänta EU-domstolens avgörande när det gäller dessa frågeställningar. Men när rättsakterna på EU-nivå sedan är på plats blir det nationella utrymmet för lagstiftningslösningar tydligare. Det får då begränsas till att inkluderas i den gemensamma EU-lagstiftningen.

Jag vet att det kan finnas synpunkter på detta, men man kan säga att bestämmelserna har utformats näst intill ordagrant efter motsvarande bestämmelser i EU-rätten. Sammantaget ger det oss större möjligheter att ingripa mot exempelvis det vi kallar streaming från olovlig källa. Detta har EU-domstolen också klarlagt. I många fall är det tillämpning som vi på olika sätt kan använda oss av för att fokusera på dessa frågor.

Över huvud taget bör vi fokusera på att komma åt dem som tillgängliggör materialet för exempelvis streaming eller på att informera konsumenter för att minska efterfrågan på sådant material. Detta är en viktig del tillsammans med de andra åtgärder som jag har nämnt tidigare under interpellationsdebatten.

Det är en självklarhet att rättighetshavarna ska få betalt för sitt arbete. Man ska inte kunna utnyttja eller streama från sajter som erbjuder filmer, dataspel och böcker utan tillstånd. Det ska bygga på tillstånd och på rättigheter.

Prot. 2017/18:55

16 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 109 JÖRGEN WARBORN (M):

Fru talman! Jag håller med statsrådet om det sista. Streamingfrågan har jag också debatterat med olika ministrar några gånger. Jag tyckte att statsrådet nu gav ett väldigt tydligt och bra svar om detta, det vill säga att det ska vara förbjudet att streama från olaglig källa.

Det är det inte i lagstiftningen i dag. Åtminstone tror jag inte att det är så. Det är nämligen ganska osäkert hur det är. Det är definitivt olagligt att ladda ned från en olaglig källa, men när det gäller att streama är det kanske tillåtet i dag.

Det är jättebra att statsrådet är tydlig med detta. Jag hoppas att vi kan täta den lucka i lagstiftningen som finns. Lagstiftningen har inte riktigt hängt med här. Förr i tiden laddade man ned, och nu för tiden streamar man. Statsrådet får gärna kommentera hur hon har tänkt att gå vidare med just denna fråga så att vi kan komma till rätta med den.

Jag tror att man gör det lite för enkelt för sig om man hävdar att allt är internationellt. Statsrådet hävdade visserligen inte att *allt* var internationellt, men att mycket var det. Jag tror att en del är det. Det finns saker som vi kan göra i Sverige också. Straffskalorna är en fråga, men det gäller inte bara straffskalorna i sig. Det handlar om att ge polis och åklagare möjligheter och andra verktyg, vilket jag tycker är bra. Det handlar också om att branschen själv ska sätta in åtgärder. Det handlar dessutom om kommunikationsinsatser, såsom de som nu görs av bland andra PRV.

Alla dessa områden måste man skärpa och öka takten i. Detta menar man också i Svenskt Näringslivs rapport. Det behövs större politisk uppmärksamhet på dessa frågor.

Immaterialrättsintensiva företag står för 30 procent av alla jobb i Sverige, 40 procent av Sveriges totala bnp och 90 procent av all export. Detta är alltså en mycket viktig fråga.

Jag vill avslutningsvis tacka statsrådet för debatten. Det är en första debatt vi har haft i detta ärende. Jag tror inte att det är den sista.

Anf. 110 Statsrådet HELÉNE FRITZON (S):

Fru talman! Jag vill inleda med att återgälda tacket. Jag tycker att den här debatten är väldigt värdefull. Det är en stor fråga som vi sannolikt har anledning till att återkomma till.

Jag vill i mitt slutanförande ändå väldigt kort nämna konsumentperspektivet. Det är viktigt att vi hela tiden arbetar med människors attityder kring dessa frågor. Jag tyckte att interpellanten var inne på det i sin interpellation inför julklappshandeln som då pågick. Vi måste även i detta se till att bistå med kunskap och information så att konsumenten är kunnig om frågorna när man kommer till butiken, handlar på nätet eller hur man nu handlar sina varor.

Regeringen har gett ett uppdrag till Statens medieråd, PRV och Myn-dighetsnätverket att genomföra informationsinsatser gentemot både företagen och allmänheten. Jag är övertygad om att det behövs.

Enligt Konsument Europa, som är en del av Konsumentverket, vet många konsumenter inte om de köper piratkopierade varor och att de därmed utsätter sig för risker. De vet heller inte vilken bakomliggande verksamhet som de därigenom stöder.

Informationssatsningar tror jag aldrig vi kan få för mycket av i detta avseende. Det måste till en ständig uppdatering om vad som faktiskt finns på marknaden.

Jag välkomnar den fortsatta debatten. Jag hoppas naturligtvis att vi kan se fram emot nästa års julhandel och att vi har utökade möjligheter att då komma åt de här frågorna.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

§ 27 Svar på interpellation 2017/18:167 om åldersbedömningar

Anf. 111 Statsrådet HELENE FRITZON (S):

Fru talman! Christina Höj Larsen har frågat mig om hur jag ser på den kritik som riktats mot åldersbedömningar av asylsökande ensamkommande barn och om jag avser att ta något initiativ för att möta den kritik som riktats mot åldersbedömningarna av asylsökande ensamkommande barn.

Frågan om en asylsökande är under eller över 18 år är viktig – inte minst när det gäller boende och omvårdnad, men även för frågan om uppehållstillstånd. Regeringen har därför redan vidtagit en rad åtgärder för att förbättra processen med åldersbedömningar och medicinska åldersbedömningar.

Inom asylprocessen är det den sökande som har bevisbördan, och det krävs endast att den sökande gör sin identitet inklusive ålder sannolik. Det är ett lägre beviskrav än vad som gäller i andra migrationsärenden. Inom asylrätten gäller även en särskild bevislätnadsregel, nämligen principen om tvivelsmålets fördel – på engelska benefit of the doubt. Många asylsökande kan göra sin identitet inklusive ålder sannolik utan medicinsk åldersbedömning, till exempel genom pass- och andra identitetshandlingar eller annan bevisning.

Det är dock viktigt för förtroendet för asylprocessen att det vid behov finns möjlighet att erbjuda den sökande ett tillfälle att genomgå en medicinsk åldersbedömning i ärenden där den sökande inte har kunnat göra sin ålder sannolik på andra sätt.

Systemet med medicinska åldersbedömningar hade i praktiken för en längre tid sedan upphört att fungera, och det har därför varit angeläget för regeringen att finna en ordning för hur sådana ska kunna genomföras. Regeringen gav därför Rättsmedicinalverket i uppdrag att i samarbete med Migrationsverket utforma ett system för medicinska åldersbedömningar, och ett sådant finns nu på plats sedan våren 2017.

Migrationsverket meddelade den 18 februari 2017 att myndigheten väntade med att fatta beslut i ärenden där en åldersjustering kunde bli aktuell. Detta var enligt myndigheten nödvändigt i övergångsfasen till medicinska åldersbedömningar i Rättsmedicinalverkets regi, något som var nära förestående, och hade inget att göra med några brister, som Christina Höj Larsen vill göra gällande.

Regeringen ställer krav på att metoderna för medicinska åldersbedömningar ska bygga på forskning och beprövad erfarenhet samt att systemet ska vara rättssäkert. Rättsmedicinalverket uttalar sig aldrig med större säkerhet än de vetenskapliga metoderna tillåter.

Det finns i dag ingen metod för medicinsk åldersbedömning som exakt kan bestämma en persons ålder. Den medicinska åldersbedömningen utgår från undersökningar av två olika kroppsdelar, nämligen visdomständer och knäled, vars utvecklingsstadium bedöms av två av varandra oberoende tandläkare respektive läkare. En rättsläkare på Rättsmedicinalverket tar utifrån dessa undersökningar fram ett utlåtande som i en skala i tre steg beskriver sannolikheten för att en person är över eller under 18 år. Även Migrationsverkets slutliga bedömning i ärenden där en åldersjustering blir aktuell tar endast sikte på om personen fyllt 18 år.

En asylsökande som fått sin ålder justerad till vuxen i samband med ett avslagsbeslut kan överklaga beslutet om avslag på asylansökan till migrationsdomstol.

Regeringen har tidigare gett Socialstyrelsen i uppdrag att fördjupa kunskapen om magnetkameraundersökning som metod för medicinska åldersbedömningar. Uppdraget ska samordnas med det arbete som görs inom ramen för det uppdrag som Rättsmedicinalverket har fått gällande att genomföra medicinska åldersbedömningar och ska redovisas senast den 31 maj 2018.

Sammanfattningsvis är detta, inklusive valen av metoder för de medicinska åldersbedömningarna, bedömningar som görs av myndigheterna i enlighet med tillämpliga rättssäkerhetsgarantier, forskning och beprövad erfarenhet.

Anf. 112 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Innan jag börjar den verkliga debatten vill jag påminna om att det vi pratar om i dag inte är några knäleder eller visdomständer utan riktiga unga människor. Några av dem är under 18 år, andra över. Vi har turen att väldigt många nu sitter på läktaren och lyssnar. Jag vill försäkra er om att vi är fullt medvetna om att det är människor med drömmar, rädslor och förhoppningar vi pratar om i dag och ingenting annat.

Ett ja är ett ja och ett nej är ett nej. Så säger ofta migrationsministern när det gäller beslut om asylansökningar. Det kan verka logiskt och enkelt. Men verkligheten är inte riktigt så enkel. Framför allt förutsätter den här tvärsäkerheten om ett ja eller ett nej att det har skett en rättssäker process där den asylsökande fått sin rättssäkerhet och sina rättigheter tillgodosedda under processens samtliga steg.

Redan för två månader sedan, när jag lämnade in den här interpellationen, fanns det skarp kritik mot de nya metoder för åldersbedömning som utformats av Rättsmedicinalverket. Nu, två månader senare och efter Svenska Dagbladets omfattande granskning, är kritiken inget mindre än massiv från såväl svenska som internationella experter, från rättsläkare och annan hälso- och sjukvårdsprofession samt från organisationer som arbetar med barnrättigheter och asylrätt.

Jag kommer inte att hinna redogöra i detalj för all den kritik som framförts, men jag vill sammanfatta lite grann vad det handlar om. För det första är metoden med knäleder ny och inte tillräckligt undersökt och granskad. Den har också visat sig ha väldigt stora felmarginaler. För det andra saknas en samlad helhetsbedömning innefattande psykosociala faktorer och barnläkarkompetens, något som bland annat Unicef har påpekat. För det tredje är det så att benefit of the doubt, vilket innebär att man vid

tvivel gör en bedömning till den sökandes fördel, i verkligheten inte tilllämpas, vilket bryter mot EU:s asylprocedurdirektiv.

I klartext betyder detta, fru talman, att det system som regeringen varit så ivrig att få på plats just nu äventyrar barns rättigheter. Jag ska förklara vad jag menar med det. Man har granskat resultaten av åldersbedömningarna. Felprocenten ligger på 19 för pojkar, vilket är bekräftat av de tyska experter som varit med och tagit fram den här metoden. För flickor ligger felprocenten på 68, varför bedömningarna nu har pausats. I 17 av de 20 fall där second opinions har gjorts har resultatet gått tvärtemot det som gjorts av RMV.

En av de svenska rättsläkare som tidigare var med i Rättsmedicinalverkets arbetsgrupp säger att felmarginalen kan vara så stor som 30 procent för pojkar. Det är en mycket hög siffra. Om vi utgår från att 30 procent av bedömningarna är felaktiga för dem som bedömts som över 18 efter endast knäledsröntgen kan hittills runt 1 000 barn ha skrivits upp i ålder felaktigt och bedömts som vuxna. Därutöver finns det en felmarginal även för dem som bedöms utifrån tandröntgen.

Därför undrar jag och väldigt många andra hur ministern ser på den allvarliga kritik som riktats mot åldersbedömningarna, inte minst de senaste dagarna. Vad tänker ministern göra för att detta inte ska få fortsätta?

Anf. 113 Statsrådet HELENE FRITZON (S):

Fru talman! Jag tackar Christina Höj Larsen för interpellationen. Jag vill inledningsvis göra en tydlig markering. Såklart handlar detta om människor, precis som väldigt många ärenden och interpellationer i Sveriges riksdag gör. Jag vill också säga – om det nu finns några tvivel om det – att jag har den största respekt såväl för de asylsökande som för dem som engagerar sig för de asylsökande.

Det är naturligtvis en väldigt stor belastning för dem som är inne i en asylprocess på många olika sätt med de bakgrunder som människor många gånger har när de kommer till Sverige. Det gäller också den påfrestande tid som människor får vänta på ett besked i Sverige.

Jag hoppas att det i debatten, Christina Höj Larsen, finns samma och motsvarande respekt för det arbete som exempelvis många välutbildade socionomer och medarbetare på Migrationsverket och andra statliga myndigheter gör varje dag för att ta en aktiv del i asylprocessen. Det handlar om respekt i båda de delarna. Då kanske vi kan ta undan en del av det höga tonläget i debatten.

Rätten att söka asyl är grundläggande. Den som söker asyl i Sverige ska möta en rättssäker prövning. Hela syftet med asylprocessen är att utreda om den sökande är i behov av ett internationellt skydd. Det är Migrationsverket och migrationsdomstolarna som efter en individuell prövning i varje enskilt fall och på objektiva grunder ska ta ställning till om det finns grund för uppehållstillstånd. Inom ramen för en sådan prövning ingår det att värdera och pröva all bevisning i ärendet.

Det kan i de lägena också handla om att bedöma en persons identitet, inklusive om personen är barn eller vuxen. Det som ibland glöms bort i den allmänna debatten, och som jag tycker att jag också hör nu från Christina Höj Larsen, är att själva syftet med asylprövningen är att pröva

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

frågan om internationellt skydd, det vill säga om den enskilde riskerar förföljelse eller annan omänsklig behandling vid ett återvändande till sitt hemland.

Bedömningen av identitet, inklusive ålder, är endast en del av detta arbete. Det är den delen som regeringen på olika sätt under åren har gett uppdrag om att förbättra och utveckla. Jag välkomnar det som Christina Höj Larsen kallar allvarlig kritik. Jag välkomnar alltid en debatt. Den gäller nu medicinska åldersbedömningar och till och med, även om det inte är regeringens ansvar, val av metoder. Det finns en professionell debatt och en debatt med medborgare, aktörer och intressenter. Det är i grunden väldigt bra för vårt samhälle. Det visar att vi har en rättssäker prövning.

Anf. 114 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Fru talman! Det gör skillnad om någon är över 18 år eller inte, både under asylprocessen och också i bedömningen. Det är därför vi diskuterar frågan. Jag har absolut den yttersta respekt för alla som gör sitt arbete. Kärnan i debatten är att valet av de metoder för åldersbedömning som nu kritiserats är ett resultat av en politisk beställning från regeringen.

Det blev tydligt inte minst när Rättsmedicinalverkets Elias Palm intervjuades i Svenska Dagbladet den 13 december 2017. Jag citerar nu Elias Palm: ”Om man läser vårt regeringsuppdrag så framgår det att vi förväntas bidra till att vuxna inte placeras med barn på svenska boenden för barn. Och att resurser avsedda för barn inte ska gå till vuxna. På grund av det har vi inte kunnat göra ett metodval utifrån att ett barn absolut aldrig ska felbedömas som vuxet. Hade man haft den ingången så hade vi säkert gjort ett annat metodval.”

Fru talman! Hade vi haft den ingången så hade vi säkert gjort ett annat metodval. Elias Palm upprepade samma sak i söndagens *Agenda*. Rättsmedicinalverkets val av metod har alltså gjorts utifrån regeringens uppdrag. Där är fokus tydligt. Det viktigaste är att inga vuxna bor på boenden för barn och att inga resurser till barn går till vuxna.

Fru talman! Det sägs inte ett ord om vikten av att barn aldrig får förlora sina barnrättigheter, att barn inte ska bo på boenden för vuxna och att barn aldrig får riskera att bedömas som vuxna och utvisas. Det sägs inte ett ord om det.

Regeringen slår i stället ifrån sig kritiken mot åldersbedömningarna genom att hävda att benefit of the doubt, det vill säga dömande till den sökandes fördel, ska användas. Men vi ser tyvärr att det inte fungerar så i verkligheten.

De medicinska åldersbedömningarna har allvarliga felmarginaler. Ändå är det oftast endast de och inte den andra information som talar för en lägre ålder, till exempel dokument från hemlandet eller utlåtanden från socialtjänst eller skola, som används. Det bedöms alltså inte till den sökandes fördel.

Fru talman! Det betyder att man har valt metoder som inte främst är säkra enligt vetenskap och beprövad erfarenhet utan metoder som ska ge de svar som regeringen vill ha. Hade man velat någonting annat hade man valt en annan metod, som Elias Palm sa.

Regeringen, som migrationsminister Heléne Fritzon företräder, vill göra barnkonventionen till lag. Jag vet att migrationsministern själv som kommunalråd i Kristianstad drev att samtliga av kommunens beslut ska följa barnkonventionen. Men som statsråd accepterar migrationsministern tydligen en ordning som är helt omvänd ur ett barnperspektiv. Det är en ordning där barnrättigheterna väger lättare än regeringens migrationspolitiska signaler.

Fru talman! Min fråga blir då: Hur många barns rättigheter är regeringen beredd att offra? Här uppe på åhörarläktaren sitter några av dem som drabbas och vilkas barnrättigheter blivit en del av ett politiskt spel. Är det rimligt att man felbedömer 1 000 barn som vuxna, omplacerar dem till vuxenboenden, låser in dem på förvar och i värsta fall tvångsutvisar dem till krigets och terrorns Afghanistan?

Så kan det väl ändå inte vara, att en regering som vill göra barnkonventionen till lag lättvindigt kastar bort barnrättigheter? Vad tänker regeringen göra för att inget barn i samband med åldersbedömningar ska förlora sina barnrättigheter?

Anf. 115 CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L):

Fru talman! Jag till rikta ett tack till Christina Höj Larson för den här debatten.

Ibland har regeringen väldigt bråttom. Vissa lagar, vissa förändringar, vissa regleringar och vissa förordningar ska fram och igenom väldigt snabbt. Det var bråttom med gränskontroller, id-krav och nya migrationslagar och väldigt bråttom med gymnasielagen. Man kan absolut mena att det behövs snabba beslut. Men uttrycket fort men fel finns av en anledning. Har man bråttom hinner man inte gå igenom allting. Man hinner inte titta på alla eventualiteter och alla konsekvenser.

Just när det gäller migration och flyktingpolitiken har mycket ändrats på väldigt kort tid. Förutsättningarna för myndigheter har förändrats på kort tid. När förutsättningar förändras behövs tid till omställning. Det är tid som varken myndigheter eller de det berör i processen, i det här fallet asylsökande, har fått. Det ser vi inte minst när vi har vissa retroaktiva lagar.

Varför var det så vansinnigt bråttom? Var man inte medveten om att den här typen av kritik skulle komma? Nu har vi nästan en forskningspolitisk debatt, inte minst i medierna. I och för sig tycker jag som liberal inte att det är helt dumt. Det är kul att vi diskuterar forskning. Men tog man inte det i beaktande när man tog fram förslagen?

Det ligger ett uppdrag hos Socialstyrelsen. Man ska fördjupa kunskapen om magnetkameraundersökningar. Det ska redovisas den 31 maj. Vad gör man från regeringens sida om metoden visar fel med si eller så många procent, med si eller så många personer eller med si eller så många månader? Vad händer då med de bedömningar som redan har gjorts? Ska de göras om? Ska man få en ny prövning av de beslut som inte har hunnit verkställas?

Det här handlar mycket riktigt om rättssäkerhet. Det har sagts många gånger i tidigare debatter och även i denna. Tycker verkligen statsrådet att detta är rättssäkert? Tycker verkligen statsrådet att det blir en rättssäker behandling när man låter undersökningarna pågå och väntar på utvärderingen? Jag undrar som sagt: Vad kommer man att göra när bedömningen

och utvärderingen kommer om det visar sig att detta är en metod som är fel?

Anf. 116 Statsrådet HELENE FRITZON (S):

Fru talman! Låt mig börja i den senare delen. Christina Örnebjär från Liberalerna frågar mig varför var det var så bråttom. Bakgrunden är att under den dåvarande borgerliga regeringens tid, på sommaren 2012, gjordes ett rättsligt ställningstagande om åldersbedömningar. Det visade sig dock då att det inte fanns någon organisation för utförandet av medicinska åldersbedömningar. Det saknades vårdinrättningar, och det behövde byggas en organisation. Systemet med medicinska åldersbedömningar i Sverige hade därmed i praktiken upphört att fungera.

Efter 2015 tror jag inte att någon i Sveriges riksdag inte har uppmärksammat att vi då tog emot 163 000 asylsökande i Sverige och över 35 000 ensamkommande barn och unga. Det har sedan 2015 ställt oerhört stora krav på Sverige. Därför finns sedan våren 2017 en ordning för medicinska åldersbedömningar.

Jag måste tydligen vara väldigt tydlig med en sak, så det ska jag vara: Regeringen har ställt krav på Rättsmedicinalverket att man ska använda sig av metoder som bygger på forskning och beprövad erfarenhet och att systemet ska vara rättssäkert. Det är de tre delar som regeringen har ställt krav på.

Regeringen har inte valt metod, utan det är myndigheten som väljer vilken metod som man ska använda. Det ska vara experter och profession som gör det, men det hela ska vila på forskning och beprövad erfarenhet och vara rättssäkert. Det avviker inte från de flesta områden inom hälso- och sjukvården i dag, utan dessa krav är ständigt återkommande i det som sedan blir professionens metodval. Det är alltså inte någon skillnad i denna del.

Sverige är inte ensamt om detta i Europa. Det finns ett stort antal länder som använder sig av medicinska åldersbedömningar, och det finns länder som har valt att använda sig av de metoder som man inte längre har i Sverige – utan att man för någon debatt om dem där. Jag tror inte att det finns en bild av att Sverige har den sämsta metoden, utan vi har dessutom höga krav på rättssäkerheten.

Christina Høj Larsen säger i sitt inlägg: Nu gör ni skillnad på om man är under eller över 18 år. Ja, jag hoppas verkligen att vi är överens om att det är skillnad på att vara över eller under 18 år. Det är en väldig skillnad mellan att i samhället bli betraktad som varande barn och varande vuxen. Det är därför det är så oerhört viktigt att veta i prövningen om någon tillhör den ena eller den andra gruppen. Ensamkommande barn ska över huvud taget inte behöva riskera att placeras tillsammans med vuxna. Det är närmast en självklarhet. Det är väl om något ett barnperspektiv att vi med säkerhet vet att när man har gått igenom prövningen har man såväl kunnat ta ställning till identitet som att göra åldern sannolik. Det handlar ju om huruvida någon ska omfattas av ett regelverk som gäller om man är barn eller ett som gäller om man är vuxen.

Anf. 117 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Fru talman! Jag läste upp ett citat av Elias Palm där han tydligt hävdar att det är regeringens perspektiv på saken som gör att man väljer denna

metod. Han säger tydligt att om man ville vara säker på att inget barn bedöms som vuxen skulle man ha valt en annan metod.

Det jag säger är att regeringen, med rätta, är mycket upptagen av att vuxna inte ska bo på boenden för barn. Men i den rättsskandal vi just nu ser rullas upp blir konsekvensen att barn felaktigt bedöms som vuxna, och därmed placeras barn på boenden för vuxna. Det är vad som sker. Barn behandlas som vuxna både på boendena och när de utvisas. Man fråntar dem deras ersättning och deras försörjning, och de befinner sig på gatan.

Just nu snöar det här utanför. När vi kommer att gå härifrån har de flesta av oss turen att bara kunna dra jackan lite tätare omkring oss och skynda oss hem. Men jag vet med all säkerhet att det här uppe på läktaren sitter några som inte har någonstans att gå – ingenstans. Jag vet att det här inne finns några som felaktigt har bedömts som vuxna även om de är barn. Det tycker inte jag är värdigt i ett land med en regering som vill göra barnkonventionen till lag. Därför frågar jag återigen: Vad tänker regeringen göra för att säkerställa att inga barn fråntas sina barnrättigheter i processen kring åldersbedömningarna?

Anf. 118 CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L):

Fru talman! Jag vet inte om statsrådet noterade att jag egentligen inte kritiserade metoden som sådan. Det kan man absolut göra, och jag skulle kunna göra det. Men det gjorde jag inte. Det jag ifrågasatte och frågade var varför det har varit så bråttom och vad man tänker göra när utvärderingen kommer beroende på vad den visar. Det är en helt annan sak.

När det gäller vad den borgerliga regeringen gjorde är det lite lustigt att skylla på någonting som den tidigare regeringen gjorde och som man tycker var dåligt och sedan fatta ett nytt dåligt beslut. Jag har svårt att köpa det.

Man gör nu på RMV just det som regeringen har bett dem att göra. Men frågan handlar inte bara om de medicinska bedömningarna. Det står inte heller i interpellationen någonting om de medicinska bedömningarna. Det här handlar om så mycket mer. Hur är det exempelvis med biträden och tolkar? Hur är det med gode män? Många gör ett fantastiskt jobb medan andra inte gör ett lika fantastiskt jobb. För många handlar det om förutsättningarna för att göra just det här jobbet.

Låt oss se på det vi kan kalla för en systemkollaps, för det ordet används i så många andra sammanhang. När det gäller just systemet för bedömningar av ålder och asylsystemet måste jag kalla det för en systemkollaps. Detta måste ses i ett sammanhang.

Frågan är, och frågan i interpellationen var, varför statsrådet inte har svarat på den massiva kritiken i granskningarna, i artiklarna och i reportagen. Vi har sett reportage efter reportage, och ansvarigt statsråd har inte svarat. Jag undrar fortfarande över precis den fråga som ställdes i interpellationen: Varför har inte statsrådet svarat på den kritik som kommer från medierna, från bekymrade medborgare, från olika journalister, från radio och tv och från diverse tidningar? Det skulle jag fortfarande gärna vilja ha svar på.

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 119 Statsrådet HELENE FRITZON (S):

Fru talman! Jag vill tacka interpellanten Christina Höj Larsen för interpellationen och Christina Örnebjär för inläggen i interpellationsdebatten.

Detta är naturligtvis en stor och viktig del av mitt politiska arbete som migrationsminister. Men Christina Örnebjär kommer inte att få höra mig svara på om metoden för medicinsk åldersbedömning är rätt eller fel, för valet av metod är inte ett politiskt ansvar. Det är inte riksdagen som väljer metod för medicinska åldersbedömningar. Det är inte heller regeringen som gör det, utan det har vi myndigheter och en profession som ansvarar för. I det här fallet är det läkare som har ansvaret, precis som det är inom hälso- och sjukvård i övrigt. Dessa svar kommer alltså inte att komma från mig.

Däremot deltar jag gärna i debatten om migrationsprocessen och asylprocessen och om varför vi har detta verktyg med medicinska åldersbedömningar och värdet av det.

Jag måste ställa en fråga tillbaka, även om den bara blir retorisk nu, och den är: Hur skulle det ha sett ut om vi inte hade det? Hur skulle det ha sett ut med det stora mottagande vi har haft om vi inte hade ett verktyg som kunde hjälpa till att klara frågan för den enskilde att göra sin identitet och ålder sannolik? Den situationen tror jag inte att någon, inte ens Christina Höj Larsen, hade velat se.

När det gäller Socialstyrelsens uppdrag är det inte ett utvärderingsuppdrag, utan det är ett uppföljningsuppdrag. Det följer vi naturligtvis väldigt nära. Det är ett otroligt viktigt uppdrag, och det är precis så man ska jobba med att utveckla både metoder och uppdrag och att hela tiden jobba med kunskap och kompetens kring frågorna. Det lär vi få återkomma till när Socialstyrelsen kommer med detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 28 Svar på interpellationerna 2017/18:239 och 262 om förändring av EBO-lagen

Anf. 120 Statsrådet HELENE FRITZON (S):

Fru talman! Désirée Pethrus har frågat mig vad jag avser med mitt uttalande om en social prövning i samband med eget boende och om jag kan utveckla vad regeringen avser med eventuella alternativ till Mottagandeutredningens förslag.

Roger Hedlund har frågat mig hur jag tänker mig att det nya förslaget kring EBO kan bli utformat och vilka fler förändringar jag anser kan vara nödvändiga för att förhindra att bosättning i trångboddhet sker i efterhand.

Reglerna för mottagande av asylsökande återfinns i lagen om mottagande av asylsökande m.fl. Av lagen framgår att Migrationsverket ska tillhandhålla boende i anläggning för alla som söker asyl. Av lagen framgår också att asylsökande kan ordna boende på egen hand, så kallat eget boende, förkortat EBO.

Asylsökande har alltså rätt att få boende ordnat under asyltiden men är inte skyldiga att bo i ett av Migrationsverket ordnat boende. Oavsett vilket boende en asylsökande väljer utgår en viss ersättning från Migrationsverket till asylsökande som saknar egna medel.

Det finns både fördelar och nackdelar med den ordning vi har i dag. Till exempel kan det vara bra för individen att själv få välja var man vill bo, och när fler asylsökande ordnar sitt eget boende minskar också statens kostnader. Eget boende kan dock i vissa fall också få negativa konsekvenser såväl för enskilda som för samhället i stort, exempelvis barnfamiljer som bor trångt och under socialt ohållbara former där barn inte kan läsa läxor i lugn och ro eller kommuner som får ta emot väldigt många personer utan planeringsförutsättningar för skola och omsorg.

Regeringen avser därför att begränsa de negativa sociala konsekvenserna av asylsökandes möjlighet att ordna sitt boende på egen hand.

Våren 2018 kommer Mottagandeutredningen att presentera sitt förslag om ett sammanhållet system för mottagande och bosättning av asylsökande och nyanlända. Utredningens förslag rörande asylsökandes boende kommer att vara utgångspunkt för regeringens fortsatta arbete med frågan. Regeringen avser att vidta åtgärder för att de negativa sociala konsekvenserna av asylsökandes möjlighet att ordna sitt eget boende ska begränsas. Utredningens arbete bör dock inte föregripas.

Anf. 121 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Tack för svaret, ministern! Det kom lite sent. Jag ställde frågan i slutet av november, och man har rätt att få svar inom 14 dagar, men jag tyckte att det var helt okej att skjuta på det och tänkte att det kanske skulle bli ett ännu mer fylligt svar. Det tycker jag dock inte att jag har fått, och jag tycker att jag inte har fått så jättemycket svar på mina frågor.

Frågan om EBO kom upp som en del av migrationsöverenskommelsen i regeringen mellan Socialdemokraterna och Miljöpartiet som handlar om ensamkommandes möjligheter till uppehållstillstånd. Vi har en hel del invändningar mot det förslaget i stort men tycker att de signaler som kom från regeringen om förändringar i EBO-lagen låter lovande. Kristdemokraterna har nämligen i höstens budgetmotion i utgiftsområde 13 föreslagit just ett system där vi menar att asylsökande som väljer eget boende, EBO, måste kunna uppvisa ett trovärdigt och ett värdigt boende.

Regeringen sa vid presentationen av migrationsöverenskommelsen att man vill införa någon form av system med så kallat värdigt eget boende för asylsökande och sa sig vilja riva upp den så kallade EBO-lagen för att motverka extrem trångboddhet, men det ska också syfta till, sa regeringen, att stärka nyanländas etablering på arbetsmarknaden och i det svenska samhället.

Vid regeringens presentation uppfattade jag det som att man om man inte kan hitta något alternativ som den pågående Mottagandeutredningen planeras komma med ändå kommer att lägga någon typ av eget förslag.

Under presskonferensen den 27 november preciserade statsrådet att utredningens innehåll delvis var känt, uppfattade jag det som. Därför ställde jag frågan vad statsrådet avser med sitt uttalande om en social prövning i samband med eget boende, vilket statsrådet hade gjort i sitt tal på press-

konferensen. Jag tyckte också att statsrådet gärna kunde utveckla vad Mottagandeutredningen kan komma med för förslag som statsrådet ställer upp på.

EBO-lagen från 1994 har försvårat integrationen, som vi ser det. Vi har sett kommuner som Södertälje och Malmö som under lång tid har sänt ut nödrop och sagt att de har stora problem både med bostadssituationen och med att kunna tillhandahålla olika välfärdstjänster eftersom söktrycket har ökat så mycket. Man sover i skift i vissa lägenheter, men det har också uppstått en typ av marknad för att sälja lägenheter olagligt.

Det vore klädsamt om vi kunde få lite mer information under den här debatten om vad statsrådet vill se för typ av förändringar. Vad är syftet? Jag hoppas att det är detsamma som för Kristdemokraterna, nämligen att just förbättra integrationen, minska trångboddheten, komma åt kriminella som hyr ut olagligt och så vidare. Det finns många olika delar, och jag skulle vara tacksam om statsrådet kunde ge någon typ av indikation på hur hon ser på den här frågan.

Anf. 122 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret på min interpellation! Min fråga handlar om EBO-lagen, som möjliggör för asylsökande att ordna ett eget boende. Regeringen har aviserat att man tänker komma med en förändring på det här området, vilket gläder oss från Sverigedemokraterna mycket eftersom vi har drivit frågan väldigt länge.

Regeringen talar om att man väntar på Mottagandeutredningens förslag om en reformerad EBO-lag med ett tillägg om att om ingen alternativ utformning hittas kommer regeringen att titta vidare på ett eget förslag. Någon form av väldigt eget boende talar man om.

Problemen på det här området är många och kända. Framför allt leder EBO till en stor trångboddhet inom vissa områden i Sverige. Vi har sett många konsekvenser, och polisen, socialtjänsten och bostadsbolagen vittnar om en svarthandel med hyreskontrakt i stor och organiserad skala där man bedriver någon form av parallell bostadsförmedling med ockerhyror.

Det här har lett till många andra problem också, såklart. Det handlar om sociala problem och om att integrationen försämras. Många personer som bor i de här fastigheterna har ingen riktig koll på vem som egentligen bor där eftersom det bor så pass många i trappuppgången. Det har också försämrat möjligheten för de unga att till exempel genomföra läxläsning och få studiero.

Ökad frustration blir såklart en konsekvens, och om inte annat för kommunerna också en stor svårighet att planera för den service som behövs i de här områdena.

Problemen är väldigt många. Vi kan prata om det länge. Det gläder oss också att vi är eniga om att problemen är stora.

De frågor jag har ställt är: Hur tänker statsrådet att det nya förslaget kring EBO kan utformas? Vilka fler förändringar anser statsrådet kan vara nödvändiga för att förhindra att bosättning i trångboddhet sker i efterhand, alltså efter att EBO har blivit beviljat till en asylsökande? Det är ju en sak att du kan visa upp ett kontrakt utan trångboddhet, men hur kontrollerar vi i ett senare skede att det inte bara är tillfälligt och en chimär?

En annan fråga som jag skulle vilja ha svar på från ministern är hur pass tydlig man har varit mot Mottagandeutredningen och hur de ska utreda detta specifikt. Jag känner inte att jag har fått något svar på detta ännu, varför jag hoppas att ministern ändå, även om jag förstår att regeringen väntar på det förslaget, kan prata om hur hon tänker sig att ett förslag från regeringen som den själv är nöjd med ska se ut. Kommer man att förvissa sig om att se över hur man skapar ett system där man inte i förlängningen skapar trångboddhet i ett senare skede?

Anf. 123 Statsrådet HELÉNE FRITZON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att instämma i Désirée Pethrus problem-beskrivning när det gäller EBO och hur det fungerar i dag. Det överens-stämmer säkert också på olika sätt med många av de intryck som både Désirée Pethrus och jag har från Kommunsverige, och jag kan faktiskt också instämma med Désirée Pethrus om varför vi behöver göra en för-ändring.

Det regeringen har gjort veckorna före jul är att vi har meddelat och deklarerat att vi vill se en förändring av EBO-regelverket och att vi ställer oss positiva till att införa någon form av system med så kallat värdigt eget boende. Om man betraktar Kommunsverige finns det ett antal inspel, för-slag och modeller som på olika sätt har kommunicerats genom åren mellan enskilda kommuner till statsmakterna men också genom SKL och i en dia-log med regering och riksdag.

Mer bekant är kanske Södertäljes arbete med så kallat värdigt eget bo-ende, och jag vet att det finns fler kommuner som vill bidra i det arbetet med sina erfarenheter och goda exempel kring hur man på olika sätt kan göra någon form av prövning.

När vi tittar på EBO per 1 000 invånare blir vi kanske inte så förvånade att vi bland de kommuner med flest EBO på 1 000 invånare ser Botkyrka, Sundbyberg, Södertälje och Malmö, vilket nämndes här. Men där finns också till exempel Älvdalen och Sorsele, så det är i hela Sverige. Det är stora och små kommuner, och det är i många avseenden kring EBO samma erfarenheter, det vill säga det finns för mycket negativa konsekvenser som kan vara det som beskrevs här med trångbodda barnfamiljer och svårig-heter med läxläsning, men det kan också vara en ren handel med dyra bo-stadskontrakt som säljs och köps eftersom det regelverk vi har i dag skapar förutsättningar för detta.

Regeringen ser alltså detta och vill se en förändring. Den lämpligaste ingången i ett sådant förändringsarbete, har regeringen bedömt, är att in-vänta de veckor som är kvar av Mottagandeutredningens arbete. Vi gav en kortare förlängning på detta, så det kommer under våren.

I direktiven till Mottagandeutredningen finns ett tydligt uppdrag som handlar om de asylsökandes boende, och det står tydligt att det bör plane-ras och genomföras så att ”det stöder Migrationsverkets verksamhet och främjar etableringen för dem som beviljas uppehållstillstånd och ska på-börja sin framtid i Sverige utan att försvåra en eventuell verkställighets-process”.

Den dialog vi har med Mottagandeutredningen visar alltså att det pågår ett arbete med detta. Jag kommer dock inte att föregripa Mottagandeutred-ningen, utan jag kommer att invänta dessa veckor för att ta del av förslag också i den här delen.

Anf. 124 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Tack återigen för svaret! Jag förstår att statsrådet inte kommer att svara så mycket mer på frågorna om utredningen, men jag tänker ändå elaborera lite kring andra frågor om detta.

EBO-problematiken är ju ett stort problem för kommunerna, och väldigt många gånger påverkar och ökar det också utanförskapet, tror jag. Även om man ibland tror att EBO är bra för integrationen, tror jag snarare att det ibland kan bli tvärtom.

Om jag har förstått det rätt anger Migrationsverkets statistik i november att nästan hälften av de 83 000 som fortfarande finns i asylsökningsprocessen är i anläggningsboende, ABO. Det är 32 000 som bor i EBO, så det är alltså lite fler i ABO. Min fråga till statsrådet är om hon tycker att detta är en lämplig fördelning eller om statsrådet helst vill att alla ska vara i ABO.

Efter asylansökningstiden kommer etableringsfasen, och då ska man anvisas ut till kommunerna. Men även i den här delen av processen är det problem att få boende. Som jag sa tidigare skulle Kristdemokraterna vilja ha någon typ av alternativ för värdigt boende i stället för EBO, och vi funderar lite grann kring trångboddhetsnormer och krav av det slag som ställs på kommuner med uppgiften att tillhandahålla bostäder. Man har ju krav i anslutning just till anvisningslagen, och vi tänker att det kunde gälla även för asylsökande som vill bosätta sig i eget boende. Man skulle kanske kunna ställa krav på boendeyta.

Vi har också talat en del om att vi tror att integrationen måste börja tidigare. Vi vet i dag att många sitter i passivitet under asylprövningstiden. Man är inaktiv, vilket skapar frustration. Man blir passiv och börjar förvänta sig att samhället ska lösa olika saker åt individen.

I stället vill vi införa någonting som vi kallar för ett asylprogram som ska vara ungefär sex månader långt och obligatoriskt redan från dag 1 när man kommer till Sverige, med sfi, samhällsorientering och någon form av sysselsättning i boendet eller på annan plats i samhället.

Vi tror att man behöver en heltidsomsorg och även ett heltidsengagemang från den enskilde redan från dag 1 för att påskynda integrationsprocessen. Jag skulle vilja passa på att lyfta detta, för även i den här situationen väljer många EBO, och då vill man kanske inte vara en del av den samhällsinformation och mycket av det som sker på asylboendena i dag. Av dem som bor i EBO är det många som inte dras in i någon typ av samhällsorientering, utan det får vänta tills man har fått ett beslut om uppehållstillstånd.

Hur ser statsrådet på någon typ av program på kanske sex månader som man påbörjar redan på asylboendet för att sedan börja utslussningen? Har man börjat med språkträningen redan på asylboendet har man ju mycket vunnet när man går in i nästa fas för att söka arbete. I det läget har man annars många gånger fokus på arbete och glömmer bort språk och det här med samhällsorientering.

Vi tycker alltså att oavsett om man bor på ABO eller i EBO så bör man genomgå det här programmet, men vi tror ändå att det är bästa är att man gör det på asylboende. Jag vill gärna ha en kommentar från statsrådet, om det går bra.

Anf. 125 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! Tack återigen för svaret, ministern!

Jag hade gärna velat veta varför det har tagit sådan tid för regeringen att inse problematiken med EBO och varför man inte har lagt fram förslag om att reformera lagen tidigare. Vi har sett problemen under mycket lång tid. De som jobbar i kommunerna har tydligt signalerat detta, men det har inte nått fram. Det hade varit intressant att få veta svaret på den frågan.

Jag hade gärna velat höra vilken inriktning som regeringen och ministern tänker sig för den reformerade EBO-lagstiftningen. Någonstans måste man ändå ha en åsikt i frågan även om man väntar på en utredning.

Jag har svårt att se hur en reformerad EBO-lagstiftning ska kunna förbättra situationen på området. Det är också därför det hade varit kul att få höra ministrernas åsikt i frågan. Hur motverkar man trångboddhet när det handlar om personer som bosätter sig på en adress tillsammans med personer som redan bor där? Det finns få lägenheter där det finns utrymme för fler personer att bo. Dessa människor tyr sig av naturliga anledningar till släktingar, anhöriga och liknande kontakter som finns sedan tidigare. Jag har över huvud taget svårt att se hur det är möjligt att motverka den trångboddheten med en annan typ av reglering av EBO-lagstiftningen. Jag undrar framför allt hur det ska motverkas att man i ett senare skede bosätter sig på en annan adress än den man i första hand angav när man fick EBO beviljat.

Jag ställer mina frågor återigen, och jag hoppas att jag ändå kan få ett svar från ministern om hur man tänker på området. Vi sverigedemokrater anser att EBO-lagstiftningen verkligen bör rivas upp för att motverka dessa problem som skapas med trångboddhet i samhället. De problemen är så pass stora att det inte går att ha denna EBO-lagstiftning i fortsättningen. Någon åtgärd måste vidtas. Där anser vi att alternativet är att helt riva upp EBO.

Anf. 126 Statsrådet HELENE FRITZON (S):

Fru talman! Jag börjar denna gång med frågorna från Roger Hedlund. Varför nu och inte tidigare har regeringen bestämt sig för att riva upp och reformera EBO? Det är naturligtvis alltid svårt att svara när initiativ tas och varför de tas vid just det tillfället.

Jag har själv mångårig erfarenhet som kommunstyrelseordförande och kommunalråd i en skånsk kommun. Jag har under ett antal sammankomster tillsammans med kollegor på den tiden uppvaktat regeringen i EBO-frågan. Utgångspunkten har varit att det är oerhört viktigt att lyssna på kommunerna, att se de negativa konsekvenser av trångboddhet som många kommuner vittnar om. Det har under hösten känts bra för mig som ansvarig minister att få vara en del i regeringens arbete, där vi nu presenterar en tydlighet om att vi vill riva upp och reformera EBO. Det är för att komma till rätta med de negativa effekterna av EBO. Det här sker också för att stärka de nyanländas etablering på arbetsmarknaden.

Jag konstaterar att vi synes vara överens med Sverigedemokraterna om värdet i dessa frågor, men de döljer inte för mig vad Sverigedemokraternas utgångspunkt i den allmänna debatten om asylsökande och nyanlända är. Jag har den erfarenhet jag har av ett kommunalt arbete där Roger Hedlunds parti har varit mycket aktivt i att inte öppna dörren för någon. Då kanske

Prot. 2017/18:55

16 januari

Svar på
interpellationer

EBO-frågan i sig inte blir den största frågan i den kontexten. Men för regeringen är den viktig och angelägen.

Sedan var det Désirée Pethrus frågor. Jag kan mycket kort instämma i värdet av att börja så tidigt som möjligt med insatser. Det är också en del av Mottagandeutredningens arbete att komma tillbaka med förslag. Det handlar ytterst om man ska välja en statlig eller kommunal modell för ett effektivt och väl fungerande asylmottagande. Där hoppas jag att vi mellan partierna kommer att ha en bra diskussion när utredningen presenterar sitt förslag. I grunden är det rätt tänkt att ju tidigare insatser, desto bättre.

Sedan finns en bra omständighet i arbetet med att reformera EBO, nämligen att det byggs bostäder som aldrig någonsin. Det underlättar naturligtvis det som sedan kan komma om konkreta förslag i fråga om hur en reformering av EBO ska se ut. Det kommer framöver att på ett helt annat sätt finnas tillgång till bostäder än under senare år. Det är också en viktig del i det arbetet.

Désirée Pethrus pekar på omfattningen av EBO i dag. Det är precis som Désirée Pethrus har sagt i debatten en hög andel. Förra året var det 32 000–33 000. Det närmar sig nästan en hälftenandel. När EBO beslutades 1994, eget boende för asylsökande och nyanlända, fanns en bedömning för beslutet att EBO skulle utgöra ungefär 10 procent. Det har funnits toppar med nästan 50 procent. Det är viktigt att det sker en reformering av EBO. Jag gläds över att det ser ut att bli en bred uppslutning i Sveriges riksdag. Det tackar jag särskilt för.

Anf. 127 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Vi är överens om att riva upp EBO-lagen. Samtidigt måste vi se över hur vi ska klara att ta emot fler i asylboenden. Det är många sådana boenden som läggs ned just nu. Hur tänker ministern om att fler och fler boenden läggs ned? Jag vet inte hur många platser som finns kvar, men de måste finnas med i beräkningen. Det kostar alltid att starta nya boenden.

Sedan var det frågan om den organiserade svarthandeln. Är det också något som statsrådet anser är viktigt? Boverket har pratat om att en hyresrätt kan kosta 100 000–150 000 kronor på svarta marknaden. Det blir en organiserad handel med lägenheter i Sverige. Det i sig blir en dragkraft för människor som inte agerar seriöst att söka sig till Sverige – knarkhandel, lägenhetshandel, människohandel. Det är frågor som vi måste fokusera på. De som kommer hit ska ha skyddsskäl – inte för att det är lätt att starta en kriminell verksamhet. Det är viktigt att sätta dessa frågor i ett större perspektiv. Jag vill gärna att statsrådet i sin sista kommentar svarar på frågan om antalet platser i asylboenden och hur hon ser på frågan om kriminella personer som ägnar sig åt den svarta marknaden för hyresrätter.

Anf. 128 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! Jag kan instämma med ministern att det skiljer stort mellan Sverigedemokraternas åsikter i invandringspolitiken och Socialdemokraternas åsikter. Vi skiljer oss åt i huruvida vi ska hjälpa ett fåtal personer i Sverige eller om vi ska fokusera på att hjälpa de 65 miljoner personer på flykt runt omkring i världen som i dag lever under dåliga humanitära förhållanden. Det kan vi verkligen konstatera. Men låt oss hålla oss till saken. Vi pratar om EBO-lagstiftningen.

Problemet med trångboddhet och alla dess följd effekter försvinner inte bara för att vi genomför Sverigedemokraternas migrationspolitik i morgon. Problemen med trångboddheten finns kvar. Jag skulle gärna vilja veta på vilket sätt som ministern menar att situationen blir bättre av att vi reformerar EBO-lagstiftningen till viss del. På vilket sätt blir situationen bättre när EBO ändå kommer att fortsätta att leda till ökad trångboddhet? Det finns i ett senare skede en stor risk att man efter att man har beviljats en placering enligt EBO bosätter sig på en adress där det redan är trångbott. På vilket sätt menar ministern att de nya förslag som regeringen har aviserat ska komma senare kommer att förbättra situationen? Den frågan kvarstår.

Vi sverigedemokrater är tydliga med att bästa sättet att motverka trångboddhet är att riva upp EBO-lagstiftningen här och nu.

Anf. 129 Statsrådet HELÉNE FRITZON (S):

Fru talman! Jag inleder med att tacka interpellanterna Désirée Pethrus och Roger Hedlund för debatten. Regeringen tycker att debatten om att riva upp och reformera regelverket för EBO är viktig. Jag noterar också i debatten att vi synes ha en rätt stor samstämmighet om värdet av det.

Kort om de ytterligare frågor som Désirée Pethrus ställer till mig: Ja, det kan innebära att vi måste diskutera antalet platser i anläggningsboenden framöver. Men det ska man också se i ljuset av att vi år 2015 tog emot 163 000. De två nästkommande åren har vi legat på mellan 25 000 och 27 000. Det är synnerligen svårt att sja om vad de närmaste åren kommer att innebära. Vi ligger fortfarande på ett väldigt högt mottagande, men det är klart att förändringen från 163 000 till någonstans runt 25 000 ger en långsiktig förändring av antalet anläggningsplatser som måste tas med i bedömningen av helheten.

I frågan om olovlig handel med hyreskontrakt har vi haft en utredning och ett överlämnande, så den kommer vi att återkomma om.

Avslutningsvis till Roger Hedlund: Om regeringen och jag för fram förslaget att riva upp och reformera EBO är det väl klart att vi tror på en förändring. När Roger Hedlund säger att det inte kommer att leda till någonting har han fel. När regeringen uttrycker en ambition och en vilja och inväntar en utredning har vi naturligtvis också en ambition och en vilja att åstadkomma förändring. Det är jag helt övertygad om att vi kommer att göra tillsammans med hela Kommunsverige när det gäller EBO, för det finns ett stort behov av den förändringen.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 29 Svar på interpellation 2017/18:267 om Migrationsverket i Gävleborg

Anf. 130 Statsrådet HELÉNE FRITZON (S):

Fru talman! Lars Beckman har frågat mig hur jag tänker agera för att behålla jobben på Migrationsverket i Gävle och Söderhamn och om det är rimligt att den statliga verksamhet som arbetar med migrationsfrågor behålls i Gävleborg givet att kommunerna i Gävleborg har tagit ett mycket

stort ansvar för flyktingmottagandet i Sverige. Vidare har Lars Beckman frågat om Migrationsverket borde beakta arbetsmarknadsläget i sin fortsatta planering över prioriterade orter givet att Gävleborg redan i dag har en mycket ansträngd arbetsmarknad medan Uppsala, där Migrationsverket avser att prioritera sin verksamhet, har en mycket god arbetsmarknad.

Migrationsverket har i dag kontor över hela landet och finns på 86 olika orter. I takt med att antalet asylsökande i Sverige har blivit färre och antalet personer som är inskrivna i Migrationsverkets mottagandesystem antas minska ytterligare måste Migrationsverkets organisation och verksamhet också göra det. Av regeringens budgetproposition framgår att myndighetens förvaltningsanslag ska anpassas till de nya förutsättningarna.

Migrationsverket ser för närvarande över bemanningsbehovet och fattar inom kort beslut om att anpassa sin organisation till de nya förutsättningarna. Myndigheten kommer att behöva minska sin personalstyrka med mer än en tredjedel under 2018. Det kommer att betyda förändring av och i vissa fall nedläggning av verksamheten på vissa orter. Neddragningar planeras inom Migrationsverkets samtliga sex regioner.

Migrationsverket lyder liksom övriga statliga myndigheter under budgetlagen, av vilken det framgår att hög effektivitet ska eftersträvas och god hushållning iakttas i statens verksamhet. Det är myndigheten själv som bestämmer hur den ska organiseras utifrån verksamhetens krav.

I regeringens arbete med ett Sverige som håller ihop är det viktigt med statlig närvaro i hela landet vad gäller såväl medborgarnas tillgång till service som statliga jobb. För att säkerställa och stärka tillgången till grundläggande statlig service i hela landet har regeringen tillsatt en utredning som ska analysera och föreslå hur vissa statliga myndigheters lokala serviceverksamheter kan organiseras på ett mer sammanhållet sätt. Utredningen ska lämna sitt betänkande den 31 maj 2018.

Anf. 131 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag inledde dagen kl. 13 med en debatt med landsbygdsministern och får förmånen att avsluta den.

Det har förts en viktig debatt här i kväll om rättssäkerhet vid asylprövningar och andra viktiga frågor på statsrådets ämnesområde.

Jag har ställt en interpellation som handlar om de förändringar som Migrationsverket ska göra i Gävle och Söderhamn, där det finns en god tradition och många duktiga medarbetare som har jobbat lång tid. De har nu blivit varslade av Migrationsverket.

Migrationsverket tänker kraftsamla på strategiska orter: Uppsala, Örebro, Göteborg, Malmö och Stockholm. Det går emot regeringens ambition. Statsrådet säger också i sitt svar att regeringen har tillsatt en utredning om att ha statlig verksamhet spridd över landet. Men i det här fallet tänker man alltså koncentrera verksamhet till orter med väldigt god arbetsmarknad.

Gävleborg har en bra tradition av att ta emot väldigt många utrikesfödda. Jag vet att vår landshövding Per Bill många gånger har lyft fram att Gävleborg är ett av de län som har tagit emot flest utrikesfödda.

Därför blev det närmast en chock när regeringens myndighet Migrationsverket talade om att i det län som kanske tagit emot flest utrikesfödda ska man lägga ned all verksamhet. Det är naturligtvis svårt att förstå.

Innan den stora flyktingströmmen kom till Sverige hade vi en verksamhet som hade funnits i 15–20 år i Gävle och Söderhamn. Så kom det en stor flyktingström under kort tid. Migrationsverket ökade sin bemanning kraftigt. När Migrationsverket nu drar ned verksamheten känns det väldigt svårt att förstå varför man lägger ned verksamhet där det finns väldigt hög kompetens hos personalen. Det är väl ganska givet att de som har jobbat 15 år på en myndighet har hög kompetens att bedöma till exempel asylsökande. Nu riskerar de att förlora sitt jobb.

Själva förändringen som det står om i interpellationen tvistar vi inte om. Att man måste dra ned verksamheten är givet. Men när man gör det måste man titta på var man har de mest kompetenta medarbetarna och var verksamheten har funnits länge. För mig är det då svårt att förstå att man ska lägga ned en verksamhet där medarbetarna har jobbat väldigt länge.

Jag tycker också att när regeringens myndighet Migrationsverket tittar på vart man ska lokalisera sin verksamhet är det rimligt att man gör det till de län där det finns många som berörs av sakfrågan. Nu känns det nästan som att Gävleborg straffas av regeringens myndighet Migrationsverket när den ska ta bort all verksamhet från Gävleborg.

Jag har ställt konkreta frågor till statsrådet, som statsrådet har valt att inte besvara. Men i denna interpellationsdebatt hoppas jag att statsrådet tar tillfället i akt och berättar om det är rimligt att man förlägger verksamhet till exempelvis Uppsala, vars arbetslöshet är en av de lägsta i Sverige, för att plocka verksamhet från Gävle, som tyvärr ligger i topp i fråga om arbetslöshet. Det är naturligtvis mycket svårare för 140 medarbetare på Migrationsverket att få jobb i Gävleborg än det är för någon som jobbar på en ort med en god arbetsmarknad.

Anf. 132 Statsrådet HELENE FRITZON (S):

Fru talman! Tack, Lars Beckman, för en viktig interpellation!

Jag har haft glädjen att besöka landshövdingen Per Bill på residenset och har i samband med det besöket fått lyssna till en väldigt intressant berättelse om länet som landshövdingen framförde med mycket stor stolthet över sitt län.

Jag tror att det är så här när det sker en förändring, i det här fallet en nedskärning, av en myndighets verksamhet – för det är faktiskt det som sker med Migrationsverket. Lars Beckman uttrycker också att han inte i grunden är emot förändringen. Den måste göras eftersom Migrationsverket har hanterat helt andra volymer de senaste åren och sannolikt kommer att göra det också under de närmast kommande. Det gör att kapaciteten måste förändras och stå i relation till de behov och de volymer som finns i verksamheten. Var Migrationsverket än gör denna förändring och nedskärning gör det ont, både geografiskt och för de personer som berörs av förändringen, och det har jag den absolut största respekt för.

Samtidigt är Migrationsverket i dag en av de mest utlokaliserade verksamheterna och finns, som jag sa, på 86 olika orter. Det handlar alltså inte om en myndighetsstruktur som endast är organiserad i huvudstaden, utan den finns runt om i hela vårt land. Icke desto mindre gör naturligtvis varje förändring ont, och jag förstår och har verkligen respekt för att det smärtar med ett förändringsarbete som leder till en diskussion i Gävleborg och på de orter där som berörs.

Jag kommer inte att, och jag ska inte, i mitt svar på interpellationen gå in och recensera eller överpröva myndighetens pågående arbete eller eventuella beslut om förändringar. För detta ansvarar myndigheten.

Jag har pekat både på den utredning vi har och på regeringens pågående arbete med det som vi kallar omlokalisering, som ju till vissa delar också har inneburit förstärkningar i Gävleborg. Det kommer sannolikt också framöver att innebära positiva förändringar för landet. Men det är klart att Migrationsverkets neddragningar kommer att göra ont runt om i Sverige.

Anf. 133 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Tack, statsrådet! Om Migrationsverkets beslut får gå igenom tappar Gävleborgs län alltså 140 viktiga arbetstillfällen. Utöver detta finns en mängd arbetstillfällen som genereras av myndighetens närvaro, inte minst den stora yrkeskåren av tolkar.

Det är detta som blir så komplicerat: Regeringen säger att man vill ha statlig verksamhet och har till och med tagit beslut som innebär att 80–90 arbetstillfällen ska skapas i Gävleborg; jag tänker på Svenska ESF-rådet och Myndigheten för arbetsmiljökunskap. Vi har sett att de som berörs av beslutet om ESF-rådet tyvärr inte vill flytta till Gävle, så där riskerar man att tappa kompetens.

Samma sak riskerar vi alltså här. Vi har medarbetare som har jobbat väldigt länge och är erfarna, duktiga och skickliga i sin yrkesutövning. De kan naturligtvis inte drömma om att regeringens myndighet, när antalet asylsökande ökar och en verksamhet sedan ska dras ned, vill ta bort den verksamhet som har funnits väldigt lång tid.

Statskontorets rapport 2016:8 är väldigt intressant. Jag förutsätter att statsrådet har läst den. Där menar Statskontoret till exempel att regeringen har möjlighet att ange lokalisering för hela eller delar av myndigheter genom instruktion. Det finns alltså inget som förbjuder regeringen att agera i denna fråga – tvärtom.

Man kan också i samma rapport läsa att Uppsala har högst andel statliga jobb i förhållande till befolkningen. I Uppsala län finns 79 procent fler statliga jobb än vad som motsvaras av befolkningen. I Gävleborgs län har vi en kraftig underrepresentation med 22 procent.

Det är detta som blir komplicerat: när regeringens politik inte håller ihop. Jag tycker nog att statsrådet ska engagera sig i denna fråga och faktiskt fråga sin myndighet hur det kom sig att man skulle koncentrera sig strategiskt till just en ort som Uppsala, när Gävleborgs län har flest asylsökande. De människor som berörs kommer att få resa väldigt långt, och kompetensen hos dem som arbetar på myndigheten, där det alltså finns personer som har jobbat alltsedan man etablerade sig i Gävle och Söderhamn, kommer att påverkas.

Jag tycker att detta är bekymmersamt. Det finns stor politisk enighet: hela kommunstyrelsen i både Gävle och Söderhamn. Jag har också noterat att Socialdemokraterna i Hälsingland har gjort ett eget uppror och naturligtvis är djupt upprörda över att få en smäll i ansiktet just på grund av att Gävleborgs läns kommuner har tagit ett väldigt stort ansvar i asylmottagandet. Då kan man tycka att regeringens myndighet inte ska straffa kommunerna i Gävleborgs län. Tvärtom borde den naturligtvis gå arm i arm med kommunerna.

Jag hoppas verkligen att statsrådet intar en mer engagerad roll när det gäller att försöka värna verksamheter i Gävleborg, inte minst utifrån regeringens egna ambitioner att ha statlig verksamhet spridd över hela Sverige.

Prot. 2017/18:55
16 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 134 Statsrådet HELENE FRITZON (S):

Fru talman! Jag kan börja med att försäkra interpellanten om att jag har ett stort engagemang för värdet av att vi både omlokaliserar och utvecklar medborgarservice i hela landet. Jag behöver knappast säga att jag med min bakgrund också har gjort en och annan uppvaktning av regeringar genom åren för att försäkra mig om statlig närvaro i mitt eget län.

Jag har verkligen den största respekt för den breda uppslutningen i Gävleborg. Jag tror på varje ord Lars Beckman säger när det gäller uppställningen och argumenten för Gävleborg; det är ingen tvekan om detta.

Det som ändå kvarstår i själva uppdraget och frågan är att Migrationsverket faktiskt behöver minska sin personalstyrka med mer än en tredjedel under 2018. Det betyder stora förändringar och naturligtvis nedläggningar på flera olika orter i Sverige. Detta är enligt Migrationsverket, för jag kan också försäkra Lars Beckman om att vi naturligtvis för kontinuerliga överläggningar med Migrationsverket, inte bara i dessa frågor utan också om arbetet med att så att säga anpassa kostymen i myndigheten.

Det svar vi får är att neddragningar planeras inom Migrationsverkets samtliga sex regioner. Arbetet inriktas alltså inte på *ett* län utan omfattar Migrationsverkets uppdrag i hela Sverige. Jag är dock övertygad om att vi även efter Migrationsverkets förändringsarbete kommer att se och möta ett verk i hela Sverige, inte bara i Mälardalsområdet eller huvudstaden.

Anf. 135 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Migrationsverket har alltså under mycket lång tid funnits i Gävle och Söderhamn, som är en ryggrad i Migrationsverkets verksamhet. Man har medarbetare som har jobbat väldigt länge och har hög kompetens. Man har dessutom många olika verksamheter samlade nära varandra – det är en unik Sverigeverksamhet.

Nu har Migrationsverket alltså sagt att verksamheten ska koncentreras till Stockholm, Uppsala, Örebro, Göteborg och Malmö. Detta är naturligtvis att svika bland annat Gävleborgs län.

Det som framstår som väldigt svårt att förstå, och som är anledningen till att jag skrev denna interpellation i början av december, är att vi under lång tid har haft en verksamhet i Gävleborgs län. Sedan går volymerna upp, och då är det helt ologiskt att regeringens myndighet lägger ned den verksamhet som har funnits längst. Det vore väl naturligt att göra de neddragningarna på orter där man dels tar hänsyn till arbetsmarknaden, dels har funnits under betydligt kortare tid.

När det gäller regeringens ambitioner kan man konstatera att Gävleborgs län med regeringens retorik går ungefär 80–90 statliga jobb back, om man jämför de beslut som man har sagt ska komma med de jobb som försvinner.

Detta är naturligtvis olyckligt och dumt, och det är att straffa kommunerna i Gävleborgs län, som har tagit ett mycket stort ansvar genom att ta emot väldigt många asylsökande. Statsrådet har ju till och med varit i Gävleborgs län för att titta på det fantastiska samarbete som har funnits mellan Migrationsverket, länsstyrelsen, kommunerna med flera. Bara detta vore

ett skäl för regeringen att faktiskt ge myndigheterna instruktioner om att beakta både den regionala arbetsmarknaden och kommunernas asylmottagande när man går vidare i denna process.

Anf. 136 Statsrådet HELENE FRITZON (S):

Fru talman! Tack, Lars Beckman, för en angelägen och viktig interpellation! Jag förstår verkligen utgångspunkten för den. Jag vet hur viktigt det är att man i varje län ser till att det hela tiden skapas en tillväxt och att det finns förutsättningar för en fortsatt tillväxt. Jag är övertygad om att Gävleborg kommer att ha detta.

Efter den här debatten tror jag också att Lars Beckman ser att jag nästa gång jag träffar generaldirektören för Migrationsverket inte bara kommer att samtala om det stora uppdraget och det förändringsarbete som är nödvändigt utan också kommer att ställa någon fråga om Gävleborg.

Tack så hjärtligt för debatten! Tack för i kväll!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 30 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

- 2017/18:67 Tillgänglighetsdelgivning – försök med ett nytt delgivnings-sätt för snabbare handläggning av brott
- 2017/18:73 En utvidgning av kapningsbrottet
- 2017/18:74 Förändrad trängselskatt i Stockholm för förbättrad tillgänglighet och transportinfrastruktur

Skrivelse

- 2017/18:69 Redovisning av användningen av hemliga tvångsmedel under 2016

EU-dokument

- KOM(2017) 769 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 256/2014 om anmälan till kommissionen av projekt för investeringar i energiinfrastruktur inom Europeiska unionen
- KOM(2017) 790 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillsynskrav för värdepappersföretag och om ändring av förordningarna (EU) nr 575/2013, (EU) nr 600/2014 och (EU) nr 1093/2010
- KOM(2017) 791 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillsyn av värdepappersföretag och om ändring av direktiven 2013/36/EU och 2014/65/EU
- KOM(2017) 792 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv (EU) 2016/97 vad gäller tillämpningsdatum för medlemsstaternas införlivandeåtgärder
- KOM(2017) 797 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i Europeiska unionen

Följande interpellationer hade framställts:

den 20 december

2017/18:290 Kommunal lantmäterimyndighet

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet *Peter Eriksson* (MP)

2017/18:291 Familjehemsplacerade barn

av *Thomas Finnborg* (M)

till statsrådet *Åsa Regnér* (S)

2017/18:292 Uppföljning av kollektivtrafiklagen

av *Erik Ottoson* (M)

till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2017/18:293 Förlossningsvården

av *Jenny Petersson* (M)

till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

2017/18:294 Systemet med gode män och förvaltare

av *Thomas Finnborg* (M)

till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2017/18:295 Tvångsinlösen av skog

av *Saila Quicklund* (M)

till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2017/18:296 Mer kollektivtrafik för pengarna

av *Emma Wallrup* (V)

till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2017/18:297 En fossilfri fordonsflotta

av *Emma Wallrup* (V)

till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2017/18:298 Fjärrstyrd flygledning på Åre Östersund Airport

av *Saila Quicklund* (M)

till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2017/18:299 Polisens svåra arbetssituation

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:300 Kränkningar, hot och våld mot personal i skolan

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till utbildningsminister *Gustav Fridolin* (MP)

den 22 december

2017/18:301 Situationen för civilsamhällets organisationer i Turkiet

av *Désirée Pethrus* (KD)

till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

den 28 december

2017/18:302 EU:s relation till Kuba

av *Birgitta Ohlsson* (L)

till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

den 3 januari

2017/18:303 Läkemedelskostnader inom psykiatrin

av *Margareta Larsson* (-)
till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

2017/18:304 Vanvård inom svensk psykiatri

av *Margareta Larsson* (-)
till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

den 5 januari

2017/18:305 Sveriges strukturerade politiska dialog med Iran

av *Sofia Damm* (KD)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

den 9 januari

2017/18:306 En mänsklig sjukförsäkring

av *Jonas Sjöstedt* (V)
till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

den 10 januari

2017/18:307 Stödet till diktaturens Iran

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2017/18:308 Fordonsmålvakter

av *Ola Johansson* (C)
till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2017/18:309 Utökad verksamhet med regionala skyddsombud

av *Lars Beckman* (M)
till arbetsmarknads- och etableringsminister *Ylva Johansson* (S)

2017/18:310 Brister i vinterväghållningen

av *Lars Beckman* (M)
till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2017/18:311 Förändringar på riksväg 50

av *Lars Beckman* (M)
till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2017/18:312 Bristande tillsyn av gode män

av *Ola Johansson* (C)
till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2017/18:313 Sveriges indirekta stöd till kärnvapenproduktion

av *Lotta Johnsson Fornarve* (V)
till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)

den 12 januari

2017/18:314 Intrångsersättning till ägare av fjällnära skog

av *Johan Hultberg* (M)
till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2017/18:315 Bostäder för seniorer
av Ann-Britt Åsebol (M)
till statsrådet Peter Eriksson (MP)

Prot. 2017/18:55
16 januari

den 15 januari

2017/18:316 Arbetsmiljöverket och företagsklimatet
av Jörgen Warborn (M)
till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)
2017/18:317 Kriminell användning av samordningsnummer
av Mikael Oscarsson (KD)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)
2017/18:318 Situationen på arbetsmarknaden för funktionsnedsatta
av Ann-Britt Åsebol (M)
till statsrådet Åsa Regnér (S)
2017/18:319 Bemanningsföretag
av Ali Esbati (V)
till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)
2017/18:320 Torskbeståndet i Östersjön
av Jesper Skalberg Karlsson (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

§ 32 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 20 december

2017/18:521 Polisens närvaro på landsbygden
av John Widegren (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)
2017/18:522 Betande fåglar
av John Widegren (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
2017/18:523 Valfrihet i äldreomsorg
av John Widegren (M)
till statsrådet Åsa Regnér (S)
2017/18:524 Förenkling för enskilda vägar
av Cecilia Widegren (M)
till statsrådet Heléne Fritzon (S)
2017/18:525 Felaktig visumhantering på svenska ambassader
av Jonas Jacobsson Gjörtler (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)
2017/18:526 Utökad möjlighet till skyddsjakt även i Skåne
av Jonas Jacobsson Gjörtler (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

den 21 december

2017/18:527 Situationen i Togo och den svenska samvetsfången Issifou Seidou

av *Lotta Johnsson Fornarve* (V)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2017/18:528 Aktivitet vid långtidsarbetslöshet

av *Lars Beckman* (M)
till arbetsmarknads- och etableringsminister *Ylva Johansson* (S)

2017/18:529 Etableringstiden för nyanlända

av *Lars Beckman* (M)
till arbetsmarknads- och etableringsminister *Ylva Johansson* (S)

2017/18:530 Högre kvalitet i skolan

av *Thomas Finnborg* (M)
till utbildningsminister *Gustav Fridolin* (MP)

den 22 december

2017/18:531 Kontroll av järnvägsunderhållet

av *Emma Wallrup* (V)
till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2017/18:532 Naturvårdsverkets uppmaning om ändrade regler av miniminivåer för rovdjur

av *Daniel Bäckström* (C)
till miljöminister *Karolina Skog* (MP)

2017/18:533 Myndighet för jakt och viltvård

av *John Widegren* (M)
till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2017/18:534 Friskvårdsbidrag för ridning

av *John Widegren* (M)
till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2017/18:535 Lantmäteriets handläggningstider

av *John Widegren* (M)
till statsrådet *Peter Eriksson* (MP)

2017/18:536 EU-stöd till lantbrukare

av *John Widegren* (M)
till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2017/18:537 Långsiktighet i jordbruksstödet

av *Åsa Coenraads* (M)
till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2017/18:538 Lågt valdeltagande hos individer med intellektuell funktionsnedsättning

av *Birgitta Ohlsson* (L)
till kultur- och demokratiminister *Alice Bah Kuhnke* (MP)

2017/18:539 Polisens vidareutbildning och bristande resurser

av *Thomas Finnborg* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:540 Migrationsverkets upphandlingar

av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet *Heléne Fritzson* (S)

2017/18:541 Ema och Köpenhamn
av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

Prot. 2017/18:55
16 januari

2017/18:542 Höjd gräns för när en stiftelse måste ha en kvalificerad revisor

av *Niclas Malmberg* (MP)
till statsrådet *Heléne Fritzson* (S)

2017/18:543 Allemansrättens framtid

av *John Widegren* (M)
till miljöminister *Karolina Skog* (MP)

den 27 december

2017/18:544 Offentlig upphandling av livsmedel

av *John Widegren* (M)
till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2017/18:545 Åtgärder för att höja den civila beredskapen

av *John Widegren* (M)
till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)

2017/18:546 Skatteförenklingar för skogsbrukare

av *John Widegren* (M)
till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2017/18:547 Idrott för äldre

av *Saila Quicklund* (M)
till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

2017/18:548 Bistånd till trans- och intersexorganisationer

av *Birgitta Ohlsson* (L)
till statsrådet *Isabella Lövin* (MP)

2017/18:549 Självkörande fordon

av *Jessica Rosencrantz* (M)
till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2017/18:550 Trafikanalys

av *Jimmy Ståhl* (SD)
till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

den 29 december

2017/18:551 Finansministerns uttalande om flyktingmottagande

av *Johan Forssell* (M)
till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

den 3 januari

2017/18:552 Regelverket för ledarhund

av *Carina Ståhl Herrstedt* (SD)
till statsrådet *Åsa Regnér* (S)

den 4 januari

2017/18:553 Höjning av bränsleskatter

av *Sten Bergheden* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:554 Stödet till brottsoffer

av *Sten Bergheden* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:555 Kommunala beslut och säkerhetspolitiska intressen

av *Sofia Damm* (KD)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

den 5 januari

2017/18:556 Den nationella planen för transportsystemet

av *Gunilla Svantorp* (S)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

den 9 januari

2017/18:557 Stöd till demonstranterna i Iran

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:558 Åtgärder mot otillbörlig påverkan

av *Jonas Jacobsson Gjörtler* (M)

till statsminister Stefan Löfven (S)

den 10 januari

2017/18:559 Iraks oförmåga att garantera säkerheten i Kirkuk

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:560 Regeringens feministiska utrikespolitik rörande protesterna i Iran

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:561 Handel med diktaturens Iran

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Ann Linde (S)

2017/18:562 Livsmedelsverkets rekommendation gällande viltkött

av *Maria Malmer Stenergård* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2017/18:563 Restaureringen av Hornborgasjön

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2017/18:564 Svenska myndigheters inköp av livsmedel

av *Magnus Oscarsson* (KD)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2017/18:565 Länsstyrelse med huvudansvar för ställföreträdare
av *Mikael Eskilandersson* (SD)
till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)
2017/18:566 Det digitala utanförskapet
av *Lars-Arne Staxäng* (M)
till statsrådet *Peter Eriksson* (MP)

Prot. 2017/18:55
16 januari

den 11 januari

2017/18:567 Intrångsersättning för fjällnära skog
av *Helena Lindahl* (C)
till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)
2017/18:568 Levande djur i konsumentköplagstiftningen
av *Kristina Yngwe* (C)
till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)
2017/18:569 Konsumentskydd vid köp av smartphone
av *Lars Beckman* (M)
till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)
2017/18:570 Befrielse från medborgarskap vid risk för tvångs gifte
av *Johan Forssell* (M)
till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)
2017/18:571 Miljöavgift på engångsmuggar
av *Jens Holm* (V)
till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

den 12 januari

2017/18:572 Falska identiteter
av *Tomas Tobé* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)
2017/18:573 Censur och själv censur
av *Christer Nylander* (L)
till kultur- och demokratiminister *Alice Bah Kuhnke* (MP)

den 15 januari

2017/18:574 Att förhindra spridning av mässling
av *Sofia Arkelsten* (M)
till socialminister *Annika Strandhäll* (S)
2017/18:575 Desinformation gällande vaccin
av *Sofia Arkelsten* (M)
till socialminister *Annika Strandhäll* (S)
2017/18:576 Gripandet av Oyub Titiev
av *Kerstin Lundgren* (C)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)
2017/18:577 Kränkningar av lärare
av *Boriana Åberg* (M)
till utbildningsminister *Gustav Fridolin* (MP)
2017/18:578 Försvarsberedningens formulering
av *Sofia Damm* (KD)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

§ 33 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 20 december

2017/18:358 Övergrepp i samband med färdtjänst
av *Bengt Eliasson* (L)
till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

den 21 december

2017/18:372 En svensk-norsk polisstation i Morokulien
av *Pål Jonson* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)
2017/18:430 Förenklade skatteregler för småföretagare
av *Cecilia Widegren* (M)
till finansminister *Magdalena Andersson* (S)
2017/18:431 EU:s naturvårdslagstiftning
av *John Widegren* (M)
till miljöminister *Karolina Skog* (MP)
2017/18:432 Afrikansk svinpest
av *John Widegren* (M)
till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)
2017/18:433 Lantbrukares utsatthet för brott
av *John Widegren* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)
2017/18:434 Olovlig körning
av *Lars Beckman* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

den 22 december

2017/18:442 Sjöfyllerilagen
av *Lars Beckman* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)
2017/18:440 Allmän jakttid för skarv
av *John Widegren* (M)
till miljöminister *Karolina Skog* (MP)
2017/18:438 Postnords arbete inför julen
av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till närings- och innovationsminister *Mikael Damberg* (S)
2017/18:437 Toppmötet mellan EU och AU
av *Karin Enström* (M)
till statsminister *Stefan Löfven* (S)
2017/18:436 En polishögskola i Borås
av *Cecilie Tenfjord-Toftby* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)
2017/18:446 Borås polishögskola
av *Cecilie Tenfjord-Toftby* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:443 Beskattning av långsiktigt sparande

av *Cecilia Widegren* (M)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:361 Flytt av flygledningen vid Åre Östersund Airport

av *Saila Quicklund* (M)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

den 27 december

2017/18:447 Toaletter i skolan

av *John Widegren* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2017/18:448 Den ökande sälpopulationen

av *John Widegren* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2017/18:449 Ojämlig vård för äldre och kvinnor

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:444 Myndigheters tillämpning av skyddsjakt

av *Daniel Bäckström* (C)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2017/18:445 Bibehållet skogskonto

av *Helena Bouveng* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:459 Arbetsförmedlingens starta-eget-kurser

av *Lars Beckman* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2017/18:460 Högre utbildning inom offentlig upphandling

av *Maria Plass* (M)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2017/18:461 Betalningen av trängselavgifter

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2017/18:462 Sena EU-utbetalningar till lantbrukare

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2017/18:470 Utbetalningsvillkoren för tjänstepension

av *Sten Bergheden* (M)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:463 EU-perspektivet inom infrastrukturen

av *Christian Holm Barenfeld* (M)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2017/18:464 Kapaciteten på Citybanan

av *Jakob Forssmed* (KD)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2017/18:465 Postnords brevkvalitet för inrikespost

av *Erik Ottoson* (M)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2017/18:467 Kvalitetsmätning inom vård och omsorg

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

Prot. 2017/18:55

16 januari

2017/18:466 Antibiotikaresistens

av Åsa Coenraads (M)
till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:469 Mål för forskning och utveckling

av Betty Malmberg (M)
till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2017/18:468 Lokala bankkontor

av Lars Mejern Larsson (S)
till statsrådet Per Bolund (MP)

2017/18:471 Kvalitet och kompetens i skönhetsbranschen

av Cecilia Widegren (M)
till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:472 Bedrägerier kopplade till biläggande

av Boriana Åberg (M)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2017/18:450 Kompetensförsörjning till Sis-hem

av Camilla Waltersson Grönvall (M)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

2017/18:451 Övergivna fordon

av Boriana Åberg (M)
till miljöminister Karolina Skog (MP)

2017/18:453 Sjukpenning för svårt sjuka

av Hans Hoff (S)
till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:454 Sandsugningen i Östersjön

av Magnus Manhammar (S)
till miljöminister Karolina Skog (MP)

2017/18:456 Oklarheter kring flygskattens implementering

av Anders Åkesson (C)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2017/18:455 Omfattning av BK4-regelverk

av Anders Åkesson (C)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)

den 28 december

2017/18:474 Biståndet till den palestinska myndigheten

av Markus Wiechel (SD)
till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2017/18:476 Svenska Spels framtid på en licensmarknad

av Isabella Hökmark (M)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2017/18:477 Snöskoterleder

av Lars Beckman (M)
till miljöminister Karolina Skog (MP)

2017/18:479 Personlig assistans

av Lars Beckman (M)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

2017/18:481 Generationsskifte i svenska företag
av *Jörgen Warborn* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

Prot. 2017/18:55
16 januari

den 29 december

2017/18:482 Hotet mot judar i Malmö

av *Boriana Åberg* (M)
till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2017/18:486 Ledning för ett starkare försvar

av *Mikael Oscarsson* (KD)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

**2017/18:489 Ogrundade ansökningar som stoppar lagakraftvunna av-
visningsdomar**

av *Fredrik Malm* (L)
till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2017/18:490 Kompisboenden

av *Caroline Szyber* (KD)
till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2017/18:488 Ocker

av *Mikael Eskilandersson* (SD)
till statsrådet Heléne Fritzon (S)

den 2 januari

2017/18:494 Fusket med trafikförkort

av *Lars Mejern Larsson* (S)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2017/18:497 Mänskliga rättigheter i Iran

av *Amineh Kakabaveh* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:500 Koldioxidbedövning vid slakt av grisar

av *Jens Holm* (V)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2017/18:501 Ostlänken

av *John Widegren* (M)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2017/18:503 Verkställda utvisningar

av *Lars Beckman* (M)
till statsrådet Heléne Fritzon (S)

**2017/18:512 Migrationsverkets uppföljning vid misstankar om köpta
asylberättelser**

av *Johan Forssell* (M)
till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2017/18:514 Försäljning av falska asylberättelser

av *Johan Forssell* (M)
till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2017/18:515 Uppehållstillstånd på falska grunder

av *Johan Forssell* (M)
till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2017/18:513 Gymnasielagen och utvisningar
av *Johan Forssell* (M)
till statsrådet Heléne Fritzson (S)
2017/18:516 Ökat våld i gymnasieskolorna
av *Robert Stenkvist* (SD)
till statsrådet Anna Ekström (S)

den 3 januari

2017/18:522 Betande fåglar
av *John Widegren* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
2017/18:526 Utökad möjlighet till skyddsjakt även i Skåne
av *Jonas Jacobsson Gjörtler* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
2017/18:525 Felaktig visumhantering på svenska ambassader
av *Jonas Jacobsson Gjörtler* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

den 4 januari

2017/18:529 Etableringstiden för nyanlända
av *Lars Beckman* (M)
till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)
2017/18:528 Aktivitet vid långtidsarbetslöshet
av *Lars Beckman* (M)
till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)
2017/18:527 Situationen i Togo och den svenska samvetsfången Issifou Seidou
av *Lotta Johnsson Fornarve* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

den 5 januari

2017/18:536 EU-stöd till lantbrukare
av *John Widegren* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
2017/18:538 Lågt valdeltagande hos individer med intellektuell funktionsnedsättning
av *Birgitta Ohlsson* (L)
till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)
2017/18:537 Långsiktighet i jordbruksstödet
av *Åsa Coenraads* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
2017/18:533 Myndighet för jakt och viltvård
av *John Widegren* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

den 8 januari

Prot. 2017/18:55

16 januari

2017/18:531 Kontroll av järnvägsunderhållet

av *Emma Wallrup* (V)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2017/18:502 Sveaskog

av *John Widegren* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2017/18:519 Korruption i EU-landet Rumänien

av *Birgitta Ohlsson* (L)

till statsrådet Ann Linde (S)

den 9 januari

2017/18:473 Höjda farledsavgifter

av *Roland Utbult* (KD)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

den 10 januari

2017/18:492 Amorteringskravet och bostadsmarknaden

av *Sofia Fölster* (M)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2017/18:506 Skillnader mellan nyanlända och inrikes födda elever i skolan

av *Ida Drougge* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2017/18:509 Beskattning av bilar

av *Jörgen Warborn* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:517 Genomlysning av informationshanteringen inom Regeringskansliet

av *Hans Wallmark* (M)

till statsminister Stefan Löfven (S)

2017/18:518 Omyndiga fruars barnbidrag

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:499 Antisemitism

av *Magnus Manhammar* (S)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2017/18:496 Återinförandet av den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen

av *Johan Forssell* (M)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:484 Kryptovalutor på svenska marknaden

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2017/18:493 Skolavslutning i kyrkan

av *Annika Eclund* (KD)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2017/18:483 Framtiden inom den digitala marknaden
av *Mikael Eskilander* (SD)
till statsrådet Per Bolund (MP)

2017/18:478 Nya dödliga droger
av *Cecilia Widegren* (M)
till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:541 Ema och Köpenhamn
av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:530 Högre kvalitet i skolan
av *Thomas Finnborg* (M)
till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2017/18:543 Allemansrättens framtid
av *John Widegren* (M)
till miljöminister Karolina Skog (MP)

2017/18:534 Friskvårdsbidrag för ridning
av *John Widegren* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:553 Höjning av bränsleskatter
av *Sten Bergheden* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:548 Bistånd till trans- och intersexorganisationer
av *Birgitta Ohlsson* (L)
till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2017/18:550 Trafikanalys
av *Jimmy Ståhl* (SD)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2017/18:549 Självkörande fordon
av *Jessica Rosencrantz* (M)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2017/18:552 Regelverket för ledarhund
av *Carina Ståhl Herrstedt* (SD)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

2017/18:555 Kommunala beslut och säkerhetspolitiska intressen
av *Sofia Damm* (KD)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2017/18:546 Skatteförenklingar för skogsbrukare
av *John Widegren* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:545 Åtgärder för att höja den civila beredskapen
av *John Widegren* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2017/18:544 Offentlig upphandling av livsmedel
av *John Widegren* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2017/18:547 Idrott för äldre
av *Saila Quicklund* (M)
till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:540 Migrationsverkets upphandlingar

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2017/18:532 Naturvårdsverkets uppmaning om ändrade regler av miniminivåer för rovdjur

av *Daniel Bäckström* (C)

till miljöminister *Karolina Skog* (MP)

2017/18:542 Höjd gräns för när en stiftelse måste ha en kvalificerad revisor

av *Niclas Malmberg* (MP)

till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2017/18:523 Valfrihet i äldreomsorg

av *John Widegren* (M)

till statsrådet *Åsa Regnér* (S)

2017/18:524 Förenkling för enskilda vägar

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2017/18:487 Inhemska adoptioner

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till statsrådet *Åsa Regnér* (S)

den 12 januari

2017/18:491 Trygghet för företagare

av *Jörgen Warborn* (M)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:458 Ökat stöd för att skydda judiska institutioner

av *Birgitta Ohlsson* (L)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:485 Implementering av vapendirektivet

av *Krister Hammarbergh* (M)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:520 Översättning av vapendirektivet

av *Kristina Yngwe* (C)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:498 Kravet på danstillstånd

av *Jenny Petersson* (M)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:511 Outredda brott

av *Thomas Finnborg* (M)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:510 Åtgärder för att locka tillbaka poliser

av *Roger Haddad* (L)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:507 Missvisande statistik om jaktbrott

av *Åsa Coenraads* (M)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:504 Sexualbrott

av *Thomas Finnborg* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:457 Säkerhetsläckan vid Transportstyrelsen

av *Jan Ericson* (M)

till statsminister Stefan Löfven (S)

2017/18:475 Förhör med återvändande IS-krigare

av *Markus Wiechel* (SD)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:521 Polisens närvaro på landsbygden

av *John Widegren* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:551 Finansministerns uttalande om flyktingmottagande

av *Johan Forssell* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:539 Polisens vidareutbildning och bristande resurser

av *Thomas Finnborg* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:554 Stödet till brottsoffer

av *Sten Bergheden* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

§ 34 Kammaren åtskildes kl. 22.11.

Sammanträdet leddes

av förste vice talmannen från dess början till och med § 16 anf. 35 (delvis),

av talmannen därefter till och med § 24 anf. 94 (delvis) och

av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
§ 3 Avsägelse.....	1
§ 4 Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 5 Anmälan om ändrad partibeteckning	2
§ 6 Meddelande om frågestund.....	2
§ 7 Anmälan om subsidiaritetsprövningar	2
§ 8 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
§ 9 Anmälan om faktrapromemorior	6
§ 10 Anmälan om granskningsrapporter	6
§ 11 Ärenden för hänvisning till utskott	6
§ 12 Ärenden för bordläggning.....	7
Ajournering.....	7
Återupptaget sammanträde	7
§ 13 Svar på interpellation 2017/18:225 om landsbygdens villkor	7
Anf. 1 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	7
Anf. 2 LARS BECKMAN (M).....	8
Anf. 3 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	9
Anf. 4 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	10
Anf. 5 LARS BECKMAN (M).....	11
Anf. 6 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	12
Anf. 7 ISAK FROM (S)	12
Anf. 8 EDWARD RIEDL (M)	13
Anf. 9 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	14
Anf. 10 LARS BECKMAN (M).....	15
Anf. 11 ISAK FROM (S)	16
Anf. 12 EDWARD RIEDL (M)	16
Anf. 13 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	17
§ 14 Svar på interpellationerna 2017/18:47 och 49 om mer resurser till tullen	17
Anf. 14 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	17
Anf. 15 EDWARD RIEDL (M)	18
Anf. 16 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	19
Anf. 17 EDWARD RIEDL (M)	19
Anf. 18 STEN BERGHEDEN (M).....	20
Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	20
Anf. 20 EDWARD RIEDL (M)	21
Anf. 21 STEN BERGHEDEN (M).....	21
Anf. 22 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	22
§ 15 Svar på interpellation 2017/18:266 om fossilfria AP-fonder	22

Anf. 23 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	22
Anf. 24 JENS HOLM (V)	23
Anf. 25 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	24
Anf. 26 JENS HOLM (V)	26
Anf. 27 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	26
Anf. 28 JENS HOLM (V)	28
Anf. 29 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	28
§ 16 Svar på interpellationerna 2017/18:188, 189, 190, 191 och	
192 om svensk filmpolitik.....	29
Anf. 30 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	29
Anf. 31 CECILIA MAGNUSSON (M)	30
Anf. 32 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	31
Anf. 33 CECILIA MAGNUSSON (M)	32
Anf. 34 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	33
Anf. 35 CECILIA MAGNUSSON (M)	34
Anf. 36 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	34
§ 17 Svar på interpellation 2017/18:218 om statliga	
institutioner och fake news	35
Anf. 37 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	35
Anf. 38 JOSEF FRANSSON (SD).....	36
Anf. 39 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	37
Anf. 40 JOSEF FRANSSON (SD).....	37
Anf. 41 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	38
Anf. 42 JOSEF FRANSSON (SD).....	39
Anf. 43 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	39
§ 18 Svar på interpellation 2017/18:199 om placeringen av	
EU:s läkemedelsmyndighet.....	40
Anf. 44 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	40
Anf. 45 HANS WALLMARK (M)	41
Anf. 46 HANS ROTHENBERG (M).....	42
Anf. 47 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	43
Anf. 48 HANS WALLMARK (M)	44
Anf. 49 HANS ROTHENBERG (M).....	45
Anf. 50 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	45
Anf. 51 HANS WALLMARK (M)	46
Anf. 52 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	47
§ 19 Svar på interpellation 2017/18:201 om den svenska	
ansökan om att få EU-myndigheten EMA till Solna	48
Anf. 53 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	48
Anf. 54 RASMUS LING (MP)	48
(forts.).....	49
Ajournering.....	49

Återupptaget sammanträde.....	49	Prot. 2017/18:55
§ 19 (forts.) Svar på interpellation 2017/18:201 om den svenska ansökan om att få EU-myndigheten EMA till Solna.....	50	16 januari
Anf. 55 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	50	
Anf. 56 RASMUS LING (MP).....	51	
Anf. 57 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	51	
Anf. 58 RASMUS LING (MP).....	52	
Anf. 59 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	53	
§ 20 Svar på interpellation 2017/18:268 om vårdval för alla	53	
Anf. 60 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	53	
Anf. 61 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	54	
Anf. 62 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	55	
Anf. 63 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	55	
Anf. 64 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	56	
Anf. 65 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	57	
Anf. 66 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	57	
§ 21 Svar på interpellation 2017/18:259 om EU:s framtida utveckling.....	58	
Anf. 67 Statsrådet ANN LINDE (S).....	58	
Anf. 68 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M).....	59	
Anf. 69 Statsrådet ANN LINDE (S).....	60	
Anf. 70 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M).....	61	
Anf. 71 Statsrådet ANN LINDE (S).....	61	
Anf. 72 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M).....	62	
Anf. 73 Statsrådet ANN LINDE (S).....	62	
§ 22 Svar på interpellation 2017/18:194 om översyn av artskyddsförordningen	63	
Anf. 74 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	63	
Anf. 75 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	64	
Anf. 76 EDWARD RIEDL (M)	65	
Anf. 77 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	66	
Anf. 78 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	67	
Anf. 79 EDWARD RIEDL (M)	68	
Anf. 80 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	68	
Anf. 81 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	69	
Anf. 82 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	69	
§ 23 Svar på interpellation 2017/18:212 om skrotbilar.....	70	
Anf. 83 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	70	
Anf. 84 EDWARD RIEDL (M)	70	
Anf. 85 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	71	
Anf. 86 EDWARD RIEDL (M)	72	
Anf. 87 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	72	
Anf. 88 EDWARD RIEDL (M)	73	
Anf. 89 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	74	
§ 24 Svar på interpellation 2017/18:230 om vargens status i art- och habitatdirektivet	74	
Anf. 90 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	74	
Anf. 91 STEN BERGHEDEN (M).....	75	
Anf. 92 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	76	

Anf. 93	STEN BERGHEDEN (M)	76
Anf. 94	Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	77
Anf. 95	STEN BERGHEDEN (M)	77
Anf. 96	Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	78
§ 25	Svar på interpellation 2017/18:246 om sanktionsavgift	
	vid kemikaliebrott	78
Anf. 97	Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	78
Anf. 98	JENS HOLM (V)	79
Anf. 99	Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	80
Anf. 100	JENS HOLM (V)	81
Anf. 101	Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	81
Anf. 102	JENS HOLM (V)	82
Anf. 103	Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	83
§ 26	Svar på interpellation 2017/18:162 om piratkopierade	
	varor	83
Anf. 104	Statsrådet HELÉNE FRITZON (S)	83
Anf. 105	JÖRGEN WARBORN (M)	84
Anf. 106	Statsrådet HELÉNE FRITZON (S)	85
Anf. 107	JÖRGEN WARBORN (M)	86
Anf. 108	Statsrådet HELÉNE FRITZON (S)	87
Anf. 109	JÖRGEN WARBORN (M)	88
Anf. 110	Statsrådet HELÉNE FRITZON (S)	88
§ 27	Svar på interpellation 2017/18:167 om	
	åldersbedömningar	89
Anf. 111	Statsrådet HELÉNE FRITZON (S)	89
Anf. 112	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	90
Anf. 113	Statsrådet HELÉNE FRITZON (S)	91
Anf. 114	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	92
Anf. 115	CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L)	93
Anf. 116	Statsrådet HELÉNE FRITZON (S)	94
Anf. 117	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	94
Anf. 118	CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L)	95
Anf. 119	Statsrådet HELÉNE FRITZON (S)	96
§ 28	Svar på interpellationerna 2017/18:239 och 262 om	
	förändring av EBO-lagen	96
Anf. 120	Statsrådet HELÉNE FRITZON (S)	96
Anf. 121	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	97
Anf. 122	ROGER HEDLUND (SD)	98
Anf. 123	Statsrådet HELÉNE FRITZON (S)	99
Anf. 124	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	100
Anf. 125	ROGER HEDLUND (SD)	101
Anf. 126	Statsrådet HELÉNE FRITZON (S)	101
Anf. 127	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	102
Anf. 128	ROGER HEDLUND (SD)	102
Anf. 129	Statsrådet HELÉNE FRITZON (S)	103
§ 29	Svar på interpellation 2017/18:267 om Migrationsverket	
	i Gävleborg	103
Anf. 130	Statsrådet HELÉNE FRITZON (S)	103
Anf. 131	LARS BECKMAN (M)	104
Anf. 132	Statsrådet HELÉNE FRITZON (S)	105

Anf. 133 LARS BECKMAN (M).....	106	Prot. 2017/18:55
Anf. 134 Statsrådet HELÉNE FRITZON (S)	107	16 januari
Anf. 135 LARS BECKMAN (M).....	107	
Anf. 136 Statsrådet HELÉNE FRITZON (S)	108	
§ 30 Bordläggning.....	108	
§ 31 Anmälan om interpellationer.....	109	
§ 32 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	111	
§ 33 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	116	
§ 34 Kammaren åtskildes kl. 22.11.....	124	